

Samsø Posten

Nr. 200

Onsdag den 22. januar 1997

91. årg.

VEJRET I DAG

Svag til jævn mellem sydøst og sydvest. Skyet og diset og måske lidt regn eller isslag. Temp. døgnet rundt: 0

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 22.35 • I morgen: 11.36 & 23.48

SOLEN

Ned i dag: 16.29 • Op i morgen: 8.29
Dagen er i alt tiltaget: 1 timer 04 min.

Anbefaler ny vindmølle

Samsø Kommunes udvalg for teknik og miljø besluttede på et ekstraordinært møde mandag aften at anbefale tilladelse til en 46 meter høj vindmølle på 750 kW hos Paul Dufresne, Brundbyvej.

Men før anbefalingen kan komme ret meget videre, skal regionplanen laves om. I amtets forslag til regionplan er der nemlig ikke mulighed for at placere større enkeltstående vindmøller. Derimod kan der bygges en enkelt mølle mere i øens eksisterende møllepark, og der kan bygges husstandsmøller. Men disse er normalt i størrelsesordenen 20 kW.

På debatmødet om regionplanen torsdag aften på Flinch's Hotel blev amtets politikere og teknikere orienteret om ønsket om store en-

keltstående møller på øen efter vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med, at Samsø lægger billet ind på at blive "Vedvarende energi-ø" med en økonomisk indsprøjtning i størrelsesordenen 100 millioner kroner. Dette ønske harmonerer dårligt med den holdning, at der ikke skal rejses store møller på øen.

- På Samsø er der kun et mindre område midt på syd-øen, der ikke har særlig landskabelig interesse. Og Paul Dufresnes mølle skal bygges i det område, hvis amtet godkender planen. Derfor har vi anbefalet den, siger formanden for kommunens tekniske udvalg, Einer Madsen.

Også tidligere har der været diskussioner om flere vindmøller på Samsø. Den seneste

Hvis amtet giver tilladelse til byggeriet af den 46 meter høje mølle, vil det være et skridt i samme retning som projektet "vedvarende energi-ø" sigter mod - total selvforsyning med energi på Samsø. Møllen skal bygges en del vestligere end Paul Dufresnes nuværende vindmølle.

debat i kommunalbestyrelsen byggede på et spørgsmål fra Århus Amt om kommunens holdning til en forlængelse af molen ved Sælvig Havn og placering af tre meget store møller på molearmen. Dengang sagde et flertal i kommunalbestyrelsen nej til planen, og det

respekterede amtet. Til gengæld pålagde amtet yderligere den restriktion i planforslaget, at der kun skulle bygges enkeltstående husstandsmøller.

Og det forsøger de kommunale politikere altså nu at få ændret.

der bliver udgiftsneutralt for den enkelte bruger også i anlægsperioden.

Det andet ændringsforslag drejer sig om byggelinien for et evt. feriehotel ved Langemark.

særligt aktuelle.

Og endelig vil kommunens udvalg for teknik og miljø gerne have det såkaldte "Onsbjerg-magasin" medregnet under områder, der har særlig in-

Kommunen forslår ændret regionplan

Ekstra møder for at komme rettidigt

isen

læg påfører man uden nogensom- teknisk begrund- kundegruppe en elig ekstraom- i det enkelte be op i adskilli- ner årligt. Hvis holdes, kan der es yderligere i er med gul lak, er abekatte i radio eller sol- mner til nega- ng, der i givet op til alvorlig

t varevogne af der i de vand- nder person- men som er er over de 190 den, forårs- sels-omkost- nlige person- tuelle færge- erdig. Er der selskabet el- mens/amtets a kan og vil konkret be- gbrød" skal

Vedvarende energi på Samsø knap så sikker

Flere kan lægge billet ind på projektet

Det var nok en lidt forhastet udmelding, der tidligere på måneden kom fra Samsø Erhvervsråd med hensyn til projekt "Vedvarende energi-ø". I hvert fald er det blevet klart for både erhvervsrådsformand Bent Schaloffsky og borgmester John Sander Petersen, at der ikke på nuværende tidspunkt ligger hverken 100 millioner kroner eller en klar opgørelse over interesserede kommuner i skufferne hos Miljø- og Energiministeriet.

- Jeg havde i første omgang fået at vide, at der er afsat 100 millioner kroner til projektet, og at kun Ærø og Samsø havde søgt, inden ansøgningsfristen udløb, fortæller Bent Schaloffsky.

Og siden har det ikke været nemt at få nogen til at bekræfte, at de tidligere har talt om 100 millioner.

Men sådan er det ikke. Der er ikke afsat penge på finansloven til projektet, og nu vil ministeriet gå ud i alle danske kommuner med en opfordring til at vise interesse for projektet, inden den endelige deltager udvælges. Der er tale om et projekt over 15-20 år, og pengene skal derfor også bevilges i flere omgange, fortæller erhvervsformanden.

Samme besked har John Sander Petersen efter mødet i

ministeriet.

- Vi har været i København og talt vores sag, og nu skal ministeriet bruge tre til fem måneder til at vurdere ansøgerne, der på nuværende tidspunkt er Samsø, Læsø og Ærø, fortæller borgmesteren.

Også de implicerede parter på Samsø skal bruge den kommende tid til at gøre stillingen klar.

Nu skal der undersøges energibehov, fragt på energi, virksomhedernes forbrug, der skal ske en kortlægning af den nuværende anvendelse af alternativ energi fra bl.a. vindmøller og halmfyr - og så skal det klarlægges, om øens borgere er tilstrækkelig interesserede i at komme med i projektet. Det er noget, som ministeriet lægger meget stor vægt på.

Hensigten er nemlig, at det udvalgte område skal være et udstillingsvindue for hele landet og gerne for udlandet.

Også landbruget kan komme til at spille en vigtig rolle i projektet. Blandt andet kan brakmarker eventuelt bruges til at dyrke brændsels-afgrøder.

- Vi skal lige vide, hvad vi siger ja til. Og vi skulle ikke tage stilling til en plan, vi var i en dialog med ministeriet, siger John Sander Petersen.

Generalforsamling

Konservativ Vælgerfor-

VEJRET I DA

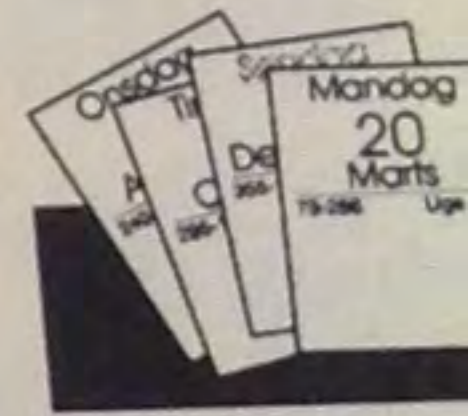
Svag til jævn vind fra syd
Meget tørt mulighed for li

hele døgnet omkr.

ØJVANDE v. I
- se neden

SOLEN
i dag: 16.35 • Op
en er i alt tiltaget.

HØ
ved
I dag: 12
Søndag:
Mandag:
Tirsdag:

I DAG:
Kl. 9
Samsø J
Kl. 22
bal m/M

SØND
Kl. 19.
"Midd
tro". E
nighe
Kl. 19
lighe
Kl. 2
og tr
og
len/

MA
Kl.
Pen
Kl.
- "G
før
v/H
Kl.
ra
Va
T
K

Tronbjerg

Dødsfald

Erik Sørensen, tidligere Præstegårdsvej 20 i Onsbjerg, er 2. februar død i Them.

Erik Sørensen har sammen med sin kone, Ella Sørensen, datter af Marius Præst Jørgensen, boet på Samsø i ca. 20 år, inden parret flyttede til Them for nogle år siden for at være nærmere ved en søn.

undervejs og det er blevet til i samarbejde med borgerne i Nordby.

Tidligere har kommunen med godt resultat og til glæde for byens beboere lavet og godkendt en bevarende lokalplan for Østerby.

DET KAN IKKE GÅ GALT
- når De køber lokalt!

Søger tilladelse til vindmølle

Udvalget for teknik og miljø skal på mandag behandle en ansøgning om tilladelse til at opføre en 45 meter høj vindmølle på Permelille 26.

I følge den nugældende regionplan kan der ikke gives tilladelse til at bygge møllen, da der på Samsø kun må bygges vindmøller i den størrelse i mølleparken på vestsiden af øen.

Men kommunen har indstillet til amtet, at reglerne laves om. Vindenergi er nemlig en betydningsfuld del af muligheden for at selvforsyne

Samsø med energi. Og dermed falder muligheden for at komme i betragtning til det kraftigt støttede projekt "vedvarende energi-ø", som Samsø har søgt om at blive udpeget til.

Tidligere har kommunen anbefalet over for amtet, at der gives tilladelse til en tilsvarende stor mølle ved Brundby - under forudsætning af, at amtspolitikerne ændrer mølleplanen for Samsø i regionplanen.

Sælges

Bintje spisekartofler.

Holmegaard, Ballen

Tlf. 86 59 04 47

Rundsav købes.

Tlf. 86 59 20 78

Lejlighed

eller værelse med adgang til bad/køkken søges af farmaceutviker for

miliegudstjeneste/landsindsamlingen børn".

Kl. 14 Samsø Frisnastiksal. Børn

N.U.I.

Kl. 14 Besser Fors

Fastelavnsfest. B

forening.

Kl. 14 "Kildekjæ

vej 6. Fastelavn

klub.

Kl. 14.30-17 K

lingshus. Faste

Kreds.

Kl. 15 Boll's

bjerg. Fastela

bjerg Borgerfor

Kl. 15 Medbo

stelavnsfest. T

gerforening.

Kl. 19.30 Sam

kospil. Nor

ening.

MANDAG:

Kl. 15-17 T

Pensionistko

Kl. 19.30 Me

neralforsam

Foreningen

Kl. 19.30 F

ralforsaml

Borgerfore

TIRSDAG

Kl. 14 Me

dagstræf.

2. væ

Traneb

bine og

indflyt

2.200 k

me 800

Billet

Orsinket ger

vori rådet beklager
r, at medlem af byg-
t for Ældrerådet,
lle, allerede på et
alget i oktober 1996
på grundene på
ansensvej er ind-
ninger både med
vendelse og byg-

finder det me-
at der ikke i de
e måneder er
sikring af de
ensationer, så-
nkelse kunne
gået", skriver
vet til borg-

relt og
lyttere."
ke ube-
ktøren,
sandt.
t blik
eller
egge
tal.
lkes
en
bå-
ns-
og-
lv
r-
i-
t

ikke på
Amtscentralen har store lo-
kaler på Tranebjerg Skole og
skolen har et stort biologilo-
kale, som ikke alle elever er
lige vilde med at bruge. Biolo-
gisamlingen kunne anbringes
i et mindre rum og hentes
rem efter behov. De lokalerne
ne brug
for

med en gruppe
årige. Der er en gruppe
der ikke omfattes af SFO og hel-
ler ikke kan komme i ung-
domsklubben. Der var interes-
se for projektet, og der blev ned-
sat et udvalg, der skulle kigge
på bygningen og regne på øko-

manglede jeg ikke
stemmer i at komme ind, som
der var afgivet som listestem-
mer fra Samsø-vælgere, un-
derstregede Leo Farver på den
socialdemokratiske general-

125.000 kr. bevilget til energi-udredning

Ministeriet vælger stedet efter forprojekteringen

Samsø Erhvervsråd har netop fra Miljø- og Energiministeriet modtaget tilsagn om maksimalt 125.000 kroner til forprojektering af projektet "vedvarende energi-ø", som Samsø har lagt billet ind på sideløbende med Læsø og Ærø, der også har modtaget støtte-tilsagn på henholdsvis 100.000 kroner og 150.000 kroner.

Støtten skal fortrinsvis være med til at betale konsulentudgifter, og forprojekteringen kan sættes i gang straks, skriver ministeriet i bekræftelsen på, at pengene er bevilget.

Samtidig har ministeriet udstukket en specifikation på forprojektet, der bl.a. skal omfatte alle relevante "aktører" på Samsø både i gennemførelse af projektet og i konklusionen. Desuden må tilskuddet ikke bruges til arbejde, der udføres af kommunen eller organisationer på øen.

Fristen for at indsende forprojekt er 16. maj, og når projekterne fra de tre øer er fremme, regner ministeriet med at have så ensartede materialer, at den endelige "vedvarende energi-ø" kan udvælges.

Det er ikke helt sikkert, at mulighederne begrænser sig til de tre ø-samfund. Efter fornyet annoncering efter

interesserede kommuner har flere "landfaste kommuner" nemlig også vist interesse for at blive udvalgt til et vedvarende energi-projekt. Ministeriet forhandler for tiden med disse kommuner, der evt. senere skal gennemføre forprojekter.

Ministeriet venter dog at kunne udpege stedet for det endelige projekt i løbet af sommeren eller det tidlige efterår.

Samtidig har erhvervsrådet nedsat et udvalg, der skal stå for projektet "vedvarende energi-ø".

Foreløbig består udvalget af borgmester John Sander Petersen, formanden for landboforeningen (foreningen vælger formentlig ny formand onsdag aften), erhvervschef Torben Søberg, driftsleder Jan Nielsen og Bent Schaloffsky.

Desuden skal der vælges et konsulentfirma som medlem af udvalget, men det er endnu ikke afklaret, hvilket firma der udpeges som samarbejdspartner.

DET KAN IKKE GÅ GALT

- når De køber lokalt!

**Foren. for
Bedre Hørelse**

CHAUF

Jeg mangler en
Er du interesse
Mitsubishien
godkendelse n

ØEN

* Sp

12 og 24 m

* Gylleu

Mogens

Tlf. 865

Gy

for

afholdes

kl. 1

Gæste

Hjerteligst

Vindmøller giver penge i kommunens kasse

20 møller kan dække øens behov for el

Rejses der 15 store vindmøller på Samsø, som der for tiden er interesse for, vil det betyde et øget skattegrundlag på ø'en på op mod 13 millioner kroner om året efter at møllerne er afskrevet. Og det kan ske i løbet af bare knap fire år, hvis ejerne vælger den hurtige afskriv-

ningsmodel. Det fortæller Poul Dufresne, der selv var den første af en række personer, der har søgt tilladelse til at opføre en stor mølle på sin ejendom. Den samlede investering for 15 møller er omkring 75 mio. kroner. Men det er penge, der

kan finansieres på flere måden, og i forbindelse med købet af en mølle gives der en garanti for indtjeningen, som typisk vil sikre at pengene er kommet hjem efter ca. fem år.

Hver af de store møller vil kunne producere mere end ø'ens nuværende 11 møller tilsammen. De 15 møller kan give en produktion der, beregnet ud fra erfaringer indsamlet siden 1981 af Dansk Vindmølleforening, er på 22,5 mio. kWh svarende til 13,5 mio. kroner excl. moms. Ser vi bort fra vedligeholdelse og afskrivning giver det en samlet årlig personlig skat på 7,4 mio. kroner ved 62% beskatning, og vælges der virksomhedsbeskatning med en procent på 34 er skatteindtægten 4,1 mio. kroner. Dertil kommer momsindtægt årligt på 3,8 mio. kroner, fortæller Poul Dufresne.

Men naturligvis kan der findes mange kombinationer og varianter af den måde, indtægterne forvaltes og dermed beskattes på.

Med et samlet årligt el-forbrug på Samsø på 32,5 mio. kWh skal der omkring 20 møller til at dække behovet. Det vil betyde, at der skal købes service for ca. 500.000 kroner

om året, og det kan danne basis for tyvansættelser i lokale firmaer, når garantiperioden på møllen er udløbet efter fem år.

Af den samlede investering kan ca. seks millioner kroner lægges på ø'en, hvis arbejdet koordineres.

Det går ikke med mølleparker

Men det er ikke muligt at samle møllerne i parker på grund af reglerne for fællesmøller. Hver investor må nemlig kun eje en andel på 30.000 kWh, og det gør, at der skal mindst 50 personer til at eje en enkelt stor mølle. Hver af disse personer skal indskyde 100.000 kroner, fortæller Poul Dufresne.

Heller ikke de havbaserede møller er efter Dufresne's mening nogen særlig god idé set ud fra et lokalt økonomisk synspunkt. Sådanne møller kan nemlig kun ejes af el-selskaber.

Det væsentlige for Samsø er, at møllerne bygges på den måde, som der nu ligger en række ansøgninger om og som kommunalbestyrelsen indtil nu har anbefalet i forbindelse med regionplan-ændringen. Hvis Samsø kan eksportere "grøn el", vil det være et stort plus i forbindelse med energio-projektet, siger Poul Dufresne.

Men jeg medgiver, at der som nævnt i læserbrev i Samsø Posten er én virkelig påvirkning og kun én - nemlig at møllerne er synlige i landskabet. Det kan der dog gøres meget for at reducere f. eks. ved at plante træer omkring møllen med en højde, der giver tilstrækkelig friplads under vingerne. Det vil give et helt andet og ikke nær så markant indtryk af den, og det kan ske uden at det går ud over produktionen.

Og så kan 15 store møller på Samsø faktisk tjene så mange penge ind, at de rigeligt kan finansiere en svømmehal i løbet af 20 år bare gennem kommuneskatten. Møllernes bruttoindtægt er beregnet til 150 mio. kroner i nutidens værdi i løbet af den periode, og selv med fradrag af omkostninger efter udløb af garantiperioden vil der være en solid indkomst til beskatning på ø'en, har Poul Dufresne beregnet.

KIRKEHØJSKOLEDAGE

Fire torsdage i april, fra kl. 9-12 m/sang, foredrag & debat. Med Karen Siersbæk, Lise Palstrøm, Jørgen Mose Laursen og Niels Hjorth på Højskolen i Kolby.

Ring efter program - 1. gang 3. april

Alle er velkomne

Højskolens Oplysningskreds • Tlf. 86 59 04 11

HØJSKOLEN PÅ SAMSØ

ÅRHUS AMT I FARVER

Igen i år vil Århus Amt under overskriften "ÅRHUS AMT I FARVER" sætte tryk på kulturen i oktober måned. Tidligere år har vi haft temaer som "To generationer - et liv", "Liv i land og by" samt "Tid og Rum". I 1997 er der ikke noget overordnet tema, men for at være med, skal kulturaktiviteten:

- gå på tværs af kendte grænser
- række ud over det snævert lokale
- vise nye veje
- trække spor efter sig
- involvere amatører og professionelle

Har du en kulturaktivitet i tankerne, så kan du måske få del i den pulje, der er afsat til "ÅRHUS AMT I FARVER". Ring til amtets kulturkonsulent Lena Øvig på tlf. 89 44 60 36 og bed om et ansøgningskema. Beskriv din kulturaktivitet og send ansøgningskemaet til Århus Amt, ÅRHUS AMT I FARVER, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg - senest mandag den 12. maj 1997.

Amtets kulturkonsulent tilbyder

Mulighed for lokal investering undersøges

Politikere ind for møller på Ringebjerg Sand

Med den tilføjelse, at der skal være mulighed for lokal medfinansiering, vedtog et flertal af kommunalbestyrelsens politikere tirsdag aften at arbejde videre med mulighederne for at etablere en vindmøllepark på Ringebjerg Sand. Og det betyder, at Midtkraft nu kontaktes fra det officielle Samsø.

For to år siden var der stort set ingen interesse for vindmøller på Samsø. Derfor giver regionplanen i dens nuværende udformning kun tilladelse til opstilling af husstandsmøller op til

20 kWh, mens der ikke indgår yderligere vindmølleparker i planen.

Det forsøger de kommunale politikere at ændre af hensyn til muligheden for at Samsø kan blive vedvarende energi-ø, og foreløbig har kommunen modtaget 11 konkrete ansøgninger om byggeri af store enkeltstående landbaserede vindmøller på ca. 45 meters højde.

Senest er muligheden for havbaserede møller på Ringebjerg Sand kommet ind i billedet, men disse møller skal i følge nugældende regler ejes og finansieres

Hjertelig tak

for venlig deltagelse ved Vagn Hjulmands død og begravelse

af et el-selskab.

Og dog blev der rejst tvivl om dette forhold under den politiske debat. Bl.a. formanden for udvalget for teknik og miljø, Einar Madsen (S) mente, at der måske var tale om et levn fra den første usikre tid med havbaserede møller, og at der godt kunne blive tale om lokal medfinansiering.

Torben K. Jensen (SF) mente derimod ikke, Energiministeriet accepterer privat finansiering af havbaserede møller.

SF foreslog under debatten, at der alene blev vedtaget en beslutning om at arbejde videre med planerne. Forslaget fik tre stemmer incl. SF's egne to, mens et flertal på otte stemte for forslaget fra økonomiudvalget med den tilføjelse, at lokal medfinansiering er en betingelse.

Nissan Sunny 1,4

årg. 83, sælges. 14.000 kr.
Sidst synet juni 95.

Tlf. 86 59 09 12

Samsø sten

Fredag den 11. april 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Hård vind til kuling fra nordvest. Nogen sol, men også enkelte sludbyger.
Dagt.: 5 - 8 • Natt.: 0

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 14.39 • I morgen: 02.56 & 15.18

SOLEN

Ned i dag: 20.14 • Op i morgen: 6.22
Dagen er i alt tiltaget: 6 timer 58 min.

Laug har fået medlemmer

medlemmer af Pensionistorkestret var en succes.

Møllen er blevet malet og alkalt i det forgangne år, og den skal have en omgang mere i år.

Formanden sluttede beretningen med at takke Åse Lagged for sin store frivillige indsats med at vise møllen i hele sommersæsonen.

Åskabet, som blev fremkasserer Anette Møller, viser et underskud på 22.400 kr. Det hovedsageligt reparations- og trykning af møllen. Men den tjener allerede i år. Laug har stadig kapital på 61.500 kr.

Anette Møller og Carl Johan Drejer er medlemmer af bestyrelsen.

TAND-

nikchef Erik ...
dt socialud-
e til at udvi-
andplejer i
ndpleje fra
en stilling

Politikere kræver møller på tema-dag

Antallet af ansøgere er for overvældende

Nok har Samsø Kommune over for Århus Amt bedt om ændring af mulighederne for at opstille enkeltstående store vindmøller på øen - ikke mindst med henblik på udsigten til at blive vedvarende energi-ø. Men for tiden har kommunen 12 ansøgninger om store møller liggende. Og det er for overvældende for politikerne i udvalget for teknik og miljø.

- Vi må have en diskussion om, hvorvidt møllerne skal stå i vindmølleparker eller som fritstående møller, inden vi træffer den endelige beslutning, siger udvalgets formand, Einer Madsen (S).

At udspillet for tiden ligger hos Samsø Kommune, skulle i følge Einer Madsen

stå klart efter at de kommunale politikere har drøftet bl.a. denne sag med amtet.

- Vi indstiller nu til økonomiudvalget, at der afholdes en temadag for kommunalbestyrelsens medlemmer med vindmøller som emne, og at der indkaldes eksperter udefra.

Af samme grund udsatte udvalget behandlingen af otte ansøgninger om vindmøller. De fire af ansøgningerne blev i forvejen udsat af økonomiudvalget i sidste måned og sendt tilbage til udvalget for teknik og miljø, der altså nu også har udsat dem til politikerne får deres viden om vindmøller opdateret.

Vil du have besøg af en højskoleelev?

20 af vore elever vil gerne på besøg i et hjem på Samsø,

VEJRET I DAG

til frisk vind fra nordvest. Nogen sol, men også enkelte sludbyger.
Dagt.: 5 - 8 • Natt.: 4

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 14.39 • I morgen: 02.56 & 15.18

SOLEN

Ned i dag: 20.14 • Op i morgen: 6.22
Dagen er i alt tiltaget: 6 timer 58 min.

ner. Desværre er det svært at finde ud af, om det er en god idé at have en mølle på sin grund. Men hvis man vil have en mølle, er det vigtigt at vælge en god placering og en god mølle.

Fartplanen for de næste år er allerede på vej. Den første del af planen er allerede godkendt af kommunestyret. Den anden del af planen er endnu ikke godkendt.

7. marts er det sidste dag for at indgive ansøgninger om vindmøller. Så hvis man vil have en mølle, er det vigtigt at gøre det hurtigst muligt.

uristch

dag
øno
lan
irs

Samsø Posten

Nr. 11

Onsdag den 16. april 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Let til frisk vind fra nordvest og nord. Mest skyet, men antageligt tørt.
Dagt.: 6 - 9 • Natt.: 0

HØJVANDE v. LA

I dag: 18.47 • I morgen: 07

SOLEN

Ned i dag: 20.24 • Op i m
Dagen er i alt tiltaget: 7 t

Paul Dufresne fik mandag formiddag foretaget prøveborring der, hvor han regner med at den nye vindmølle på 750 kW skal bygges.

Prøver grunden under ny mølle

Paul Dufresne vil være parat til at bygge

Beslutningen i udvalget for teknik og miljø om at revurdere hele situationen omkring flere vindmøller på Samsø efter en kommende temadag med eksperter udefra er ikke afholdt i hvert fald

en af ansøgerne fra at fortsætte med forarbejderne til møllen, der skal være på 750 kW.

Derfor blev grunden, hvor

den kommende stor-mølle skal opføres, mandag formiddag analyseret. Det skete ved hjælp af et firma, der tog jordbundsprøver ned til en dybde på otte meter, fortæller Paul Dufresne.

Prøverne skal fortælle, hvad der skal gøres for at give møllen på ca. 45 meters højde et stabilt ståsted.

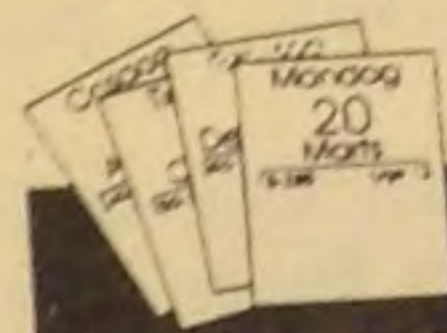
- Jeg vil være klar, når tilladelsen foreligger i forbindelse med revision af regionplanen, siger Paul Dufresne.

- Men jeg havde hellere set, at der allerede nu var givet tilladelser til alle eller flere ansøgere, så havde det været mere rationelt at kalde et firma fra fastlandet til Samsø for at foretage prøverne, siger Paul Dufresne.

Hvornår møllen kan bygges er uvist. Der mangler stadigvæk politisk behandling i amtsrådet. Men der bliver bygget en mølle på Paul Dufresne's jord.

- Hvis det ender med, at jeg ikke kan få lov til at bygge en ny mølle på stedet her, så kan jeg uden videre skifte min eksisterende mindre mølle ud med den store. Men jeg vil helst have dem begge to, fortæller han.

Samtidig påpeger Paul Dufresne, at der er økonomiske fordele at hente ved at koordinere byggeriet af flest mulige møller. Også derfor ser han helst, at der gives tilladelse til flere eller alle ansøgte møller på én gang.

I DAG:

Kl. 10-17 Flinckemonstration. R

Kl. 17-20 Havningsflugtskyd Jagtforening.

Kl. 19.30 Bess Stiftende gen

Frit Oplysning

Kl. 19.30 Bi

light".

Kl. 20 Konfirm

nebjerg Præs

forsamling. V

TORS DAG:

Kl. 9-12 Højskoledag m/J

sen. Højsko

kreds.

Kl. 19.30

light".

Kl. 19.30 H

arkæologi.

Brøg

Brøgnuværen

til

No

tors

Børn

Voks

*) Ko

Vi

86

ALKOHOL-
RÅDGIVNING

ÅRHUS

sgade 12, st. th., 8300 Odde
Tlf. 86 56 01 30
Konsultation på Samsø
sdage efter aftale.
Busruten til Århus
dag kan benyttes!

stillingsvogn
rerer stoker-
på beståen-
res træpille-

kken

rg

hj

...vet på dette sted.
Fortsætter denne hasarde-
rede kørsel gennem Lange-
mark, så køres en dag et barn
over. Eller måske braser en bil
ind i et af husene i krydset.
Og så dør måske endda - en
mand.

Thyholm med i energi-opløb

En fjerde kommune er nu kommet med i opløbet om at blive udnævnt til område for vedvarende energi.

Det er Thyholm Kommune, der som halvø betragter sig som et tilstrækkelig godt geografisk afgrænset område, og som altså nu er godkendt til at være med i opløbet om at blive udpeget som det område, der skal være "vedvarende energi-ø".

Samtidig er fristen for at indsende materiale til brug for endelig udpegelse udskudt til 6. juni.

Det ventes at placeringen af projektet sker i løbet af efteråret.

For Samsø er det interessant at komme med i opløbet af flere grunde. Dels vil ø'en gerne markere sig som en grøn ø, og dels forventes der store offentlige tilskud til de arbejder, der er nødvendige for at give ø'en den størst mulige dækning med vedvarende energi.

Stat Biografen

at
vort lo
I da selv ude om
Altså, kære Ti
samt med-komm
Tag og besnær o
hva'?

1

Socia

Medbrin

f
næstfr

S

Pr

M

Mølledebat gav ingen afklaring på problemer

Politikere opfordret til at "flytte pæle"

Godt et halvt hundrede deltagere incl. politikere, repræsentanter for Danmarks Vindmølleforening og Energiskabet Arke havde mandag aften ikke held til at opnå fælles holdning til vindmøller på Samsø.

Mødet var en forlængelse af en temadag mandag eftermiddag med kommunale politikere, amtslige politikere, specialister på vindmølleområdet og få udvalgte lokale interesserede. En temadag der skulle medvirke til at afklare de politiske og naturmæssige muligheder for opstilling af vindmøller på Samsø og dermed give lokale politikere bedre grundlag for egne beslutninger.

Efter mødet står det klart, at hverken Århus Amt eller Miljø- og Energiministeriet kan forventes at se positivt på opstilling af et større antal enkeltstående møller på op til 46 meters højde på Samsø. Indtil nu har 17 beboere på

øen søgt om tilladelse til at opstille sådanne møller.

Og det er dette antal, der har overvældet politikerne så meget, at de ønskede en bedre grundlag for at vurdere mulighederne. For kun et par måneder siden hed det, at kommunalbestyrelsen på Samsø ønskede en ændring i forbindelse med revisionen af regionplanen for at give mulighed for "opstilling af større enkeltstående vindmøller efter individuel vurdering".

I den nuværende regionplan er der alene mulighed for at opstille de små husstandsmøller på Samsø.

Der var dog intet konkret udsagn om, at politikerne havde gjort meget andet end at lytte til amtets repræsentant på eftermiddagsmødet.

Formanden for udvalget for teknik og miljø, Einer Madsen (S) sagde i sin indledning, at der i følge de nuværende regler kun er knap 20 kva-

dratkilometer på Syd-Samsø, hvor der kan rejses vindmøller. Han fastslog også, at kommunalbestyrelsen er enig om, at der skal ske en grundig vurdering. Møller med navnehøjde på ca. 45 meter og højde til vingespids på op til 65 meter er meget synlige i landskabet.

Udgangspunkt i ønskerne

Fra især en af deltagerne, Søren Hermannsen, blev der lagt stor vægt på, at de kommunale politikere tager udgangspunkt i de lokale ønsker om at bygge møller og ikke i amtets holdning til sagen.

Hvis kommunale politikere ikke bakker op, bliver det ikke muligt at flytte pæle, hed det.

Også forbindelsen mellem ønsket om at opstille møller på Samsø og øens bestræbelser på at blive udpeget til forsøgssted for selvforsyning med energi blev drøftet på den baggrund, at en meget stor del af energiforbruget nødvendigvis må dækkes af vindkraft, hvis en rimelig grad af selvforsyning skal opnås.

Anders D. Lassen nævnte desuden, at investeringen på sammenlagt omkring 80 mio.

kroner i de 17 vindmøller, der nu er søgt tilladelse til at opføre, ikke uden videre kan dirigeres om til en investering i andre energiformer.

Fælles møller

Samtidig videregav politikerne den melding, at en tilladelse til at opstille større møller vil afhænge af, at de placeres i grupper. Det vil sige fra to til fem med indbyrdes afstand mellem 200 og 350 meter. Men det kan få indflyvning på ejerskabet, idet en privatejet mølle i følge reglerne skal stå på ejerens ejendom enten i direkte forbindelse med bygningerne eller på et areal, der indgår i den samlede be-

drift. Det vil således være et rent tilfælde, hvis det bliver muligt at samle f. eks. tre møller i en gruppe med hver sin ejer. Men i princippet er det muligt, hvis der gives tilladelse til opførelse af møller i grupper.

Alternativet er opstilling i vindmølleparker, det vil sige flere end fem møller samlet, hvor der alene kan tegnes andele i møller i princippet af hvem som helst med bopæl i kommunen i mere end to år inden for de seneste 10 år eller med mindst to års arbejde i kommunen. Andelen er på max 30 kWatt pr. myndig person i husstanden.

Det vil som ønsket af nogle deltagere i mødet give mulighed for, at ejerskabet og dermed udbyttet kan spredes.

Samarbejde tilstrækkeligt

Trods samarbejde mellem fodboldafdelingerne i O.G. B.B.U. og N.U.I. er det lykkedes at opnå en tilfredsstillende aktivitet. Seks hold var tilmeldt i vinterturneringen, men et hold måtte trækkes, fordi de sidst kun var to spillere ge.

- Det er et stort problem at skaffe spillere nok sammenlægning. Der gøres en indsats. Merdan, spurgte formanden Andersen på generallingen på Onsbjerg Pelejrskole.

Derimod går det motionshold i badminton der er en lille fremgang. Sidstnævnte kunne bruge flere ledere.

Uden for det område har foreningen styr på brug af pladserne ved sportspladsen er foreningen rætsudøvere, og håndhævet.

Et defekt toilet og det har minimeret bruget væsentligt.

Foreningens til udskiftning og i meget dårlig stand.

Af sikkerhedstydning er der ingen master og end den takke sponsorer for verne.

Trods fo

Golfklubben har igen stor søgning

Selv om golf-sæsonen kun lige er indledt, har Samsø Golfklub allerede mærket en stor interesse.

anlægget under konkursbehandling.

Der har i øvrigt meldt sig

Mølle-gruppe til møde med teknisk udvalg

Samsø Kommunes udvalg for teknik og miljø har som gæster på det ordinære møde på mandag indbudt arbejdsgruppen nedsat efter det offentlige møde om vindmøller i sidste uge.

Mødet gav som tidligere nævnt ikke nogen konkret afklaring på muligheder og ønsker. Men der blev i direkte forlængelse af mødet nedsat en gruppe af ansøgere om enkeltstående møller. Og før politikerne arbejder videre med en strategi, vil de høre, hvilke forslag gruppen kan komme med.

Det springende punkt er placeringen af møllerne og måske det samlede antal.

Mens ansøgerne hver især har søgt om frit placerede møller på deres egne jorder, fremgik det af mødet i mandags, at amtet formentlig vil forlange en placering i grupper.

Formanden for udvalget for teknik og miljø, Einer Madsen, fortæller inden mødet, at udgangspunktet som han ser det på nuværende tidspunkt må være de foreliggende ansøgninger således, at der både tages hensyn til ønskerne om enkeltmandsejede møller og til

muligheden for fællesejede møller i en kombination og et antal, der er realistisk i betragtning af at møllerne er temmelig synlige i landskabet.

Begrebet "grupper" var nyt for i hvert fald både nogle politikere og for nogle ansøgere i mandags. En gruppe er i følge forlydender på mødet et antal fra to til fem møller placeret med en indbyrdes afstand på 200 - 350 meter.

Ved en sådan placering kan en mulighed være, at der ud fra landskabelige synspunkter og konkrete bestemmelser gives tilladelse til at en eller flere jordejere får tilladelse til at bygge en mølle, mens gruppen "fyldes" op med møller, der sælges i andele.

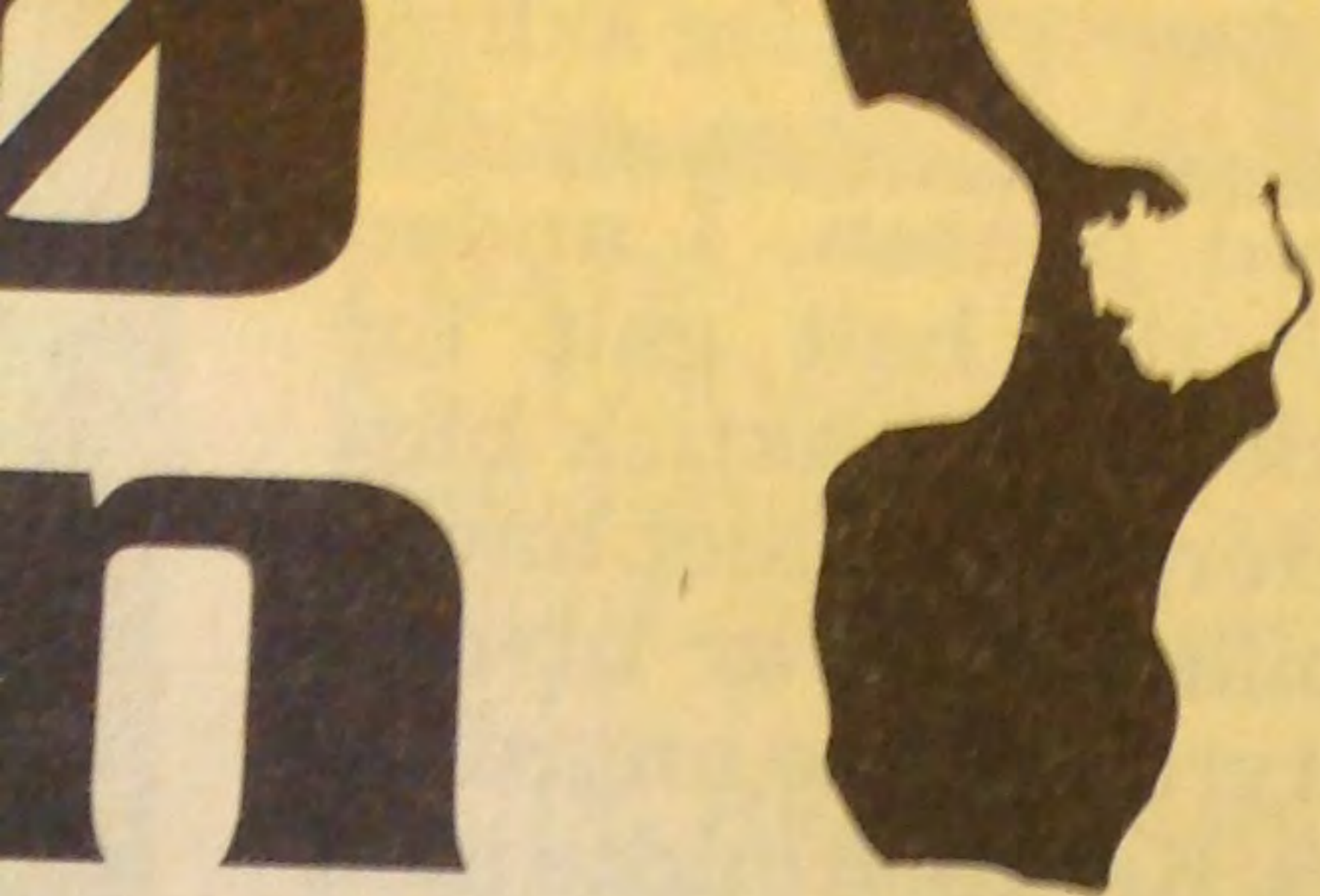
Hvis Samsø skal gøre sig forhåbninger om at blive udpeget til område for selvforsyning med vedvarende energi, skal en meget stor procentdel af el-produktionen ske fra vindmøller, som er den eneste virkelige produktive alternative energiform i dag.

Det er beregnet, at der skal bruges ca. 20 store møller, hvis hele elforbruget på ø'en skal komme fra vindkraft.

BLOMS ÅBNET

Petersen med tør og ægte har også hus i Ø. heltids- blev An til erhv uddann koratio hun Bl Hoved og væg tive bl let sa

92. årg.

Let til frisk vind ml. sydøst og sydvest. Regn el. byger af og til, men også perioden m/sol. Dag.: 10 - 15 • Natt.: 4 - 8

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 13.36 • I morgen: 01.54 & 14.15

SOLEN

Ned i dag: 21.09 • Op i morgen: 5.18

Dagen er i alt tiltaget: 8 timer 54 min.

Politikere på tur til møller

Politikerne på Samsø vil have et solidt grundlag for at tage stilling til den fremtidige møllepolitik på øen. Derfor rejser de i løbet af kort tid ud af øen i selskab med repræsentanter for måske kommende mølleejere og andre relevante personer for at studere vindmøller i parker, i grupper og enkeltstående.

Formanden for udvalget for teknik og miljø, Einer Madsen (S) fortæller efter udvalgets seneste møde, at det er hensigten at invitere den samlede kommunalbestyrelse med på turen.

Politikerne kan måske nok forestille sig møller på Samsø uden at skulle kigge på dem andre steder. Men bl.a. støjen fra

møllerne er svær at forestille sig uden at have hørt den, og det er medvirkende til besigtigelsesturen, fortæller Einer Madsen.

Delegationen skal desuden prøve at komme i kontakt med mennesker, der bor i nærheden af møller, for at høre om deres praktiske erfaringer med nabo-skabet.

Ny formand for de handlende

Tranebjerg Handelsstandsforening har fået ny formand efter Mogens Christiansen, der på det åbne bestyrelsesmøde mandag aften meddelte, at han ønskede at forlade posten fordi han ikke længere har butik i byen.

Næstformand Steen Christi-

OVERHOLDER KRAV - En rapport om kvaliteten af drikkevandet på Nordøen og om kva-

Samsø Posten

Nr. 41

Lørdag den 31. maj 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Ret svag vind, mest fra nordøst. Tørt vejr med en del sol.

Dagt.: 15 - 18 • Natt.: 3 - 8

HØJVANDE v. LANGØR

- se nedenfor

SOLEN

Ned i dag: 21.46 • Op i morgen: 4.44

Dagen er i alt tiltaget: 10 timer 05 min.

AG

t vejr

5 - 10

LANGØR

en: 11.14 &

N

p i morgen:

10 timer 12

Borgermøde om vedvarende energi-ø

Med ARKE som medspiller mener både konsulentfirmaet PlanEnergi og en lokal arbejdsgruppe, at det vil være muligt at gøre Samsø 100% selvforsynende med en blanding af vedvarende energi og biobrændsel. Og på tirsdag 3. juni får borgerne mulighed for at få dybere indsigt i planer og beregninger. Da holdes der borgermøde om muligheden på Flinch's Hotel.

- Borgerne skal nemlig bakke op om projektet, hvis Samsø skal vælges som "Danmarks udstillingsvindue for vedvarende energi mod omverdenen" i et projekt, der både i sig selv er helt enestående og som vil tilføre lokale borgere og virksomheder meget store økonomiske

midler, fortæller formanden for Samsø Erhvervsråd, Bent Schaloffsky.

Og der er alvor bag mulighederne. Om få dage skal Samsø Kommune aflevere en statusrapport til Energistyrelsen, der i løbet af sommeren afgør, om Samsø, Ærø, Læsø eller Thyholm Kommune skal være stedet, hvor det visionære projekt skal gennemføres.

Samsø-planerne går ud på, at ARKE skal levere energien til under prisen for oliefyring. ARKE kan levere såvel fjernvarme som vedvarende energianlæg på enkelthuse på samme måde som selskabet nu tilbyder Klimasol-anlæg, et anlæg sammensat af varmepumpe og solvarme. ARKE's rolle

i samarbejdet betyder, at alle husstande kan forsynes med andre energiformer end fyrringsolie.

Beskæftigelsesmæssigt vil en omstilling til vedvarende energi give en stor effekt, og mange håndværksvirksomheder vil få erfaringer med opbygning af vedvarende energianlæg. Landbruget vil kunne indarbejde energi-afgrøder i produktionen, og endelig kan det ventes, at turisterhvervet vil få en ny kundegruppe - faglige turister, der kommer for at se, hvordan et samfund kan forsynes med miljøvenlig energi.

For den enkelte forbruger skulle omlægningen ikke medføre udgifter til etablering. I oplægget til projektet var det skitseret, at finansieringen sker ved at der - indtil anlægget forholdsvis hurtigt er betalt - skal betales det samme beløb, som der hidtil er brugt til opvarmning. Og derefter tilhører anlægget husejeren. Om den tanke siden er ændret, afsløres formentlig på mødet.

Planen for omstilling til vedvarende energi og bio-

brændsel, der forelægges på mødet tirsdag aften, er udarbejdet af PlanEnergi, ARKE og en lokal arbejdsgruppe bestående af Henning Madsen, der er formand for landboforeningen, landbrugskonsulent Erik Grenaa, borgmester John Sander Petersen, kommunaldirektør Robert V. Rasmussen, kommuneingeniør Peter Ibsen, erhvervschef Torben V. Søberg og erhvervsrådsformand Bent Schaloffsky.

Der skal desuden oprettes energigruppe rundt omkring på Samsø, som sammen med Samsø Energiselskab skal arbejde med omstillingen. Samsø Energiselskab består af ARKE, Samsø Erhvervsråd, Samsø Landboforening og Samsø Kommune.

HØJVANDE ved LANGØR

I dag: 19.23

Søndag: 08.23 & 20.47

Mandag: 09.30 & 21.53

Tirsdag: 10.26 & 22.47

Frivillige åbner ny rådgivning i Onsbjerg

Samsø Posten

Nr. 44

Torsdag den 5. juni 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Ret svag vind. Tørt med en del sol.
Dagt.: 18 - 23 • Nat.: 10

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 11.57 • I morgen: 0.15 & 12.36

SOLEN

Ned i dag: 21.52 • Op i morgen: 4.40
Dagen er i alt tiltaget: 10 timer 17 min.

Stor interesse for Samsø som energi-ø

30 af 60 møde-deltagere interesseret i energikontor

30 ud af ca. 60 deltagere i borgermødet om mulighederne for at Samsø kan blive "Danmarks udstillingsvindue mod verden" som vedvarende energi-ø skrev tirsdag aften under på, at de vil indkaldes til stiftende generalforsamling i en forening, der skal danne basis for at oprette et energikontor på øen.

Tilsvarende kontorer findes i forvejen i en del kommuner, og de er sluttet sammen på landsplan, hvilket giver store muligheder for at behandle energi-spørgsmål med størst mulig ekspertise. I en del kommuner er der ansat lønnet personale på kontorerne.

Muligheden for et energikontor udsprang af aftenens tema: Samsø som vedvarende energi-ø. Men kontoret kan med fordel oprettes uanset om øen bliver udvalgt af Energi-styrelsen til det ambitiøse projekt, der måske slet ikke er så højtravende endda.

I hvert fald blev det på mødet bevist og fortalt, at der er tilgængelige løsninger på at dække energibehovet til opvarmning og el lokalt - og endda overskud til at sende ud af øen. Det sidste kan være en kompensation for et problem i den store sammenhæng - der bruges meget brændstof på de to færgeruter, der besejler Samsø.

Færgernes forbrug af brændstof kan ikke umiddelbart erstattes med f. eks. biologisk brændstof, men til gengæld kan Samsø ikke

mindst ved udnyttelse af vindenergi kompensere, så der i stedet for spares fossile brændstoffer (kul og olie) til elproduktion på fastlandet.

Elbiler

På bil-området er Samsø privilegeret. Bilerne på øen kører gennemsnitligt kun ganske få tusinde kilometer om året, og med de korte afstande vil mange kunne bruge biler med elmotor, der i dag kan købes for samme pris som en benzindrevet bil. Hvad el-bilister skal gøre på ferieturen til Sydfrankrig - eller Vestjylland, var der ingen snak om. Og tanken gik i første omgang også mest på bl.a. postvæsenets biler og andre rent indenørs transportbehov.

En del af det samlede projekt blev der gået meget hurtigt hen over. Det drejer sig om to fjernvarmesystemer på henholdsvis den vestlige og den østlige side af Sydsamsø. Arbejdsgruppen bag projektet har nemlig et ikke helt uvæsentligt problem: Mens Samsø, Læsø, Ærø og Thyholm skal aflevere deres forslag senest 17. juni, er Møn kommet med efter udløbet af den oprindelige frist og skal først aflevere i august.

- På Møn læser de også aviser, og vi er ikke interesseret i at forære alle vore gode idéer væk, lød det både fra indkaldte eksperter og fra flere lokale panel-deltagere på mødet.

Klimasol, halm og biogas på landet

Til gengæld blev de forholdsvis store landområder uden fornuftig mulighed for etablering af fjernvarme lagt fast på en blanding af solenergi og jordvarme samt biobrændsel. I forvejen anvendes halmfyr på nogle gårde, og der kan tænkes etableret biogasanlæg på større ejendomme. Kombinationen solvarme og varmepumpe (jordvarme) har andre steder i landet vist sig at give tilfredsstillende resultater til rumopvarmning selv i kolde vintermåneder, og sker omlægningen som alternativ til at købe nyt olie-fyr, er der god økonomi i den. Endnu bedre er regnskabet, hvis den vedvarende energi afløser elvarme helt eller næsten helt i et hus.

Arke er her som i hele det øvrige projekt aktiv medspiller. I forvejen leverer selskabet Klimasol-anlæg, som der også er stor interesse for på Samsø. Dette anlæg udnytter netop sol- og jordvarmen, og energiselskabet skal også stå for etableringen af de forskellige fjernvarmenet ligesom det i forvejen ejer fjernvarmesystemet i Tranebjerg.

Betaler sig på kun 10 år

Hele forslaget til projekt er bygget op, så det skal have betalt sig hjem på 10 år. Og det er meget kort tid for energiinvesteringer, blev det fastslået af bl.a. Åge Joensen fra Plan Energi, der er rådgiver for energigruppen på Samsø.

Finansieringen skal ske dels gennem midler afsat specielt til dette forsøg og dels gennem de tilskudsordninger, der generelt gælder.

Oprindeligt hed det, at den enkelte husejer ikke skulle investere i omlægningen til vedvarende energi på en måde, der gjorde den årlige energiudgift højere end nu. Den model er ikke droppet. Men det fremgik, at der også kan blive tale om, at Arke står for etableringen af de forskellige systemer, mens husejerne selv betaler for det, der skal laves i huset.

KORTFILM I BIOGRAFEN -

"Verdens mindste artister" er navnet på en 10 minutter kort film, som biografen i Tranebjerg i denne uge viser før spillefilmen "Bidske bæster" torsdag, fredag og søndag aftener. Kortfilmen handler om et loppecirkus, der indtil 1965 kunne ses i Tivoli København

LAGERSALG

Færdigvarer i Green Cotton

Damestørrelser • fra kr. 20,-
Børnestørrelser • fra kr. 10,-
Herrestr. T-shirts • fra kr. 40,-

Garn og håndstrikk

Garn i Shetlandsuld
100 g • Kun 25,-
Håndstrikk • fra kun 98,-

Metervarer

Metervarer • fra pr. m. ....

Sytilbehør

F.eks.
Sytråd pr. rl. ....
Lynlåse • Pr. stk. fra .....

Åbningstider

22.20 Vejret
22.25 Sportsnyhederne
22.40 Paul McCartney 1997
23.45 Mit liv som strømer (6:7)
00.20 Genfærdet
Eng. thriller med Emma
Thompson.
1.25 Puls (G)
2.25 Fredagens program

Ny Filmtype (=bedre billeder)

GRAFEN • Studio F
LANGGADE 42
Tlf. 86 59 10 07
Middagslukket kl. 12-14

15 møller indgår i energiprojektet

Der skal bruges 15 store vindmøller for at dække behovet for vindenergi i den samlede plan for at gøre Samsø til vedvarende energiø. Spørgsmålet er så, hvor møllerne skal stå, hed det på borgermødet tirsdag aften.

På tale var dels landbaserede møller, som adskillige landmænd på Samsø for tiden har søgt om tilladelse til at bygge. Men der blev også talt om havbaserede møller på Ringebjerg Sand.

Ejerskabet til de sidste har i hvert fald hidtil været problematisk set med lokale øjne. Det har nemlig kun været el-selskaberne, der kunne få lov til at placere vindmøller i havet.

Men fra flere sider forlød det tirsdag aften, at det problem nok kunne løses.

Og i så fald kan det være en realistisk mulighed, idet der i oplægget til energiø-projektet

er beregnet en overskydende elproduktion på Samsø som kompensation for den dieselolie, færgerne bruger.

Sammenlagt vil der i følge oplægget blive tale om, at Samsø producerer en smule mere energi, end øen incl. færgerne bruger. Det betyder sparet produktion af el på fastlandet og dermed en samlet forureningsmæssig gevinst på flere områder.

Det er i dag muligt at placere møller med effekt op til 1.500 kW i havet, fordi der nu kan bygges sokler til møllerne af metal. Disse møller er større end møllerne på Tunø Rønner, der er på 500 kW. Men forskellen i højde er ikke så stor, som tallene lader formode.

De møller, der nu søges om tilladelse til at bygge på Samsø, er på 750 kW, og de har en tårnhøjde på ca. 46 meter og en vingelængde på ca. 20 meter.

ROSINEN:

- Hvad er det imiterede
... hældt lavet af?

SANGERE PÅ SAMSØ-TURNÉ - Kammerkoret Audite er i

at reglerne er ændret så der i fremtiden skal satses på de ganske få procent af projekterne, der kan medføre arbejdspladser og teknologiske landvindinger på længere sigt. Og der vil Samsø næppe kunne være med. Det fremgik som en sidebe-

lværksætterrydelsen har hidtil kunnet opnås af alle med en ide til at etablere virksomhed efter nogen tids ledighed på arbejdsmarkedet. Men ydelserne har stået for skud bl.a. fordi nogle betragter dem som et konkurrenceforvridende tilskud.

modtaget privatundervisning hos kunstneren Ulrich Hoff. Det er Johan Ebbesens første egentlige udstilling.

**Annoncér i Samsø Posten
- øens egen avis**

Stiftende møde i energikontor

I uge 27 holdes der stiftende møde i den forening, der formentlig får navnet Samsø Energikontor under Samvirkende Danske Energikontorer.

Forslaget om at etablere et energikontor på Samsø blev fremsat tidligere på måneden,

da der var borgermøde om muligheden for at Samsø kan blive vedvarende energi-ø, og den lokale forening stiftes uanset om Samsø vinder i konkurrencen mod Læsø, Ærø, Thyholm og Møn eller ej.

På borgermødet var der stor interesse for at blive indkaldt

til det stiftende møde, idet flere end 30 skrev sig på en liste for at blive indkaldt til mødet.

Et energikontor på Samsø vil uanset fremtidens energiformer på øen og uanset tilskud eller ej kunne bidrage med informationer og vejledninger til alle brugere af energi - altså til alle borgere på øen.

Samsø Hyggeklub

Der bliver arrangeret en tur til Jesperhus på Mors mandag den 4. august.

Pris: fra Sælvig til Sælvig, incl. entré og billet - 175 kr.

Grill-aft
Café PE

SCT HANS

B.E
Bo
by
ve
KI
K
D
V

Energi- og Miljøkontor stiftet

Samsø nu endnu bedre gearet til at blive energi-ø

Omkring 25 personer var mødt, da der onsdag aften var orienterende møde og derpå stiftende generalforsamling for Samsø Energi- og Miljøkontor, der trods navnet er en forening og ikke et kontor.

I hvert fald ikke endnu, for Ove Johnsen, indbudt fra PlanEnergi for at fortælle om tilsvarende foreningers virke andre steder og på landsplan fortalte, at foreningerne meget ofte etableres på formandens adresse og derefter hurtigt låner eller lejer sig ind på en forretningsadresse.

Formålet med Samsø Energi- og Miljøkontor er i følge formålsparagraffen i de vedtægter, der blev godkendt på generalforsamlingen, at "fremme omstillingen af energiforsyningen til vedvarende energi og fremme omstillingen til en bæredygtig udvikling, der tilgodeser økologisk balance".

"Formålet opnås blandt andet ved at yde uvildig bistand og henvise til rådgivning".

Og endelig: "Formålet kan ligeledes opnås ved at etablere arbejdsgrupper, der arbejder med energi- og miljøspørgsmål".

Ove Johnsen fortalte blandt andet også om finansieringen af foreningens arbejde og nævnte som eksempel et tilsvarende landområde, hvor kontingentet er 200 kr. pr. personligt medlem. Desuden får 14 af de 18 kontorer landet over tilskud direkte fra staten, og der kan tjenes penge blandt andet gennem salg af litteratur om miljørigtig energi samt opnås tilskud til projekter og udstillinger.

Uanset om Samsø udpeges som "landets vindue mod verden" med hensyn til selvforsyning med energi eller en af konkurrenterne løber af med sejren, vil foreningen Samsø Energi- og Miljøkontor kunne være til stor gavn med hensyn til oplysning og vejledning for perso-

ner, der ønsker at benytte de eksisterende miljørigtige energiformer eller evt. søger vejledning med hensyn til at bygge vindmøller, etablere sol- eller jordvarme eller lignende ændring af energiforsyningen i hjemmet eller virksomheden.

Til bestyrelsen valgtes Birgith Bjørnvig, Niels Lundsager, Leif P. Hansen, Anders Kjeldmand og Søren Nielsen. Bjarne Jensen og Anders Jespersen blev suppleanter, og Ole Klejs Hemmingsen blev revisor.

Bestyrelsen konstituerer sig en af de nærmeste dage, og medlemmerne tager særdeles gerne imod henvendelser fra borgere, der ønsker at melde sig ind i foreningen formedelst kontingentet på 200 kr. pr. år.

Det blev i øvrigt besluttet, at også foreninger og institutioner kan blive medlem.

Hyttefad

ubrugt, sælges. 150x72x55, 2 cm huller. Pris 1.500 kr.

Henv.: Farver
Østre Ringvej 5, Nordby
Tlf. 20 32 76 45

dag morgen, a
ladende er fo
blemer.

GEMA

ival-
tter
es snart
lgt

00 3-dages billetter
er 10% af det sam-
tilbage til Samsø
en opgørelse først
teressen for festi-
år overvældende.
t til forkoncerten
Venner og Hen-
orsdag 17. juli er
er var ved sam-
solgt ca. 800, og
ig ventes at bli-
1.600 til denne
ten.

nd Kirsten
log ikke på, at
certen når sid-

år troede jeg
avde solgt så
il forkoncer-
iver forvent-
l oversteget,

rådt

malen

radioens daglige leder og som
formand for radioens bestyrel-
se.

Der er udpeget en midlerti-

Søndag den 20. juli

Samsø Posten

Nr. 86

Tirsdag den 5. august 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Tørt med en del sol.
Svag til jævn vind mest
mellem nord og øst.
Dagt.: 25 • Natt.: 10 - 15

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 13.11 • I morgen: 01.38 & 13.45

SOLEN

Ned i dag: 21.13 • Op i morgen: 5.34
Dagen er i alt aftaget: 1 time 48 min.

Elbiler, færgewarme, vind og biomasse med i energi-plan

Omfattende redegørelse er nu offentlig

De sidste detaljer af den redegørelse om energiforhold og ønsker til fremtidige energiforhold på Samsø er nu blevet offentlig tilgængelige, efter at ansøgningsfristen for Møn til projekt "Vedvarende energi-Ø" er udløbet.

Og der er tale om en solid rapport på ca. 100 sider incl. bilag, som helt ned i små detaljer fortæller om de muligheder og konsekvenser, der kan forudses at være forbundet med en overgang til selvforsyning med el og varme produceret med vedvarende energi på øen.

Varmemæssigt er rapporten opdelt i otte distrikter: Nordby, Onsbjerg, Tranebjerg, Brundby, Ballen, Besser, Kolby Kås og "Det åbne land". Men i forslaget til opvarmning er bl.a. Onsbjerg og Kolby Kås bundet sammen i et net med navnet Perlerækken, som også omfatter Sælvig, Tanderup, Pillemark, Hårmark og Kolby.

Området tænkes opvarmet med en blanding af flisfyring, biogas, gas fra lossepladsen ved Pillemark og spildvarme fra begge færger.

Spildvarmen fra færgerne kan i følge forslaget opsamles i færgernes ballasttanke, og varmeeffekten er beregnet til at dække 25% af den energi, færgerne bruger i form af dieselolie.

Brundby-Ballen og måske hvis det er rentabelt Permelille og Ørby skal i følge forslaget opvarmes med halm, via varmepumper og med spildvarme, mens der skal opvarmes med flis, biogas, gylle, kløvergræs og ensilage i området Besser, Langemark, Torup og måske Øster-

by.

Tranebjerg fortsætter med halmværket, som eventuelt kan kobles på Perlerækken og Besser-hovedlinien, og i Nordby og Mårup skal der fyres med flis og etableres et kollektivt solvarmesystem.

I det åbne land er der ingen realistisk mulighed for at etablere egentlig kollektiv varmforsyning, men til gengæld kan der etableres biogasanlæg på de enkelte ejendomme eller for et mindre antal ejendomme ligesom der kan fyres med halm eller flis samt afrensning fra korn. Det gøres i forvejen i et vist omfang.

På el-siden bliver det vindmøllerne, der kommer til at levere effekten. Og såfremt der etableres store havbaserede møller f.eks. ved Ringebjerg Sand vil det være muligt at opnå en samlet produktion, der kan opveje ulemperne ved og mængden af den produktion af traditionelle brændstoffer, der stadigvæk skal bruges bl.a. til drift af biler på Samsø.

Besparelser

For at kunne opnå målet, vil det være nødvendigt dels at gennemføre generelle besparelser på energiforbruget både i private hjem og offentlige virksomheder, mens der kun regnes med mulighed for mindre besparelser i private virksomheder.

En stram energistyring vil være en af vejene frem, og her er ikke mindst øens vognmænd inde i billedet, idet der forventes at kunne spares betydelige mængder dieselolie alene i kraft af mere miljøbevidst kørsel.

Postvæsenet er et af de foretagender, der kører meget på Samsø, og her vil der kunne spares megen traditionel energi ved overgang til el-biler. Bilerne kører omkring 50 km. dagligt og deres rækkevidde ligger derfor pænt inden for den maksimale rækkevidde for el-biler, der er på mere end 200 kilometer.

Samsø Kommune ventes dog at gå forrest på området el-biler, og det vil ikke umiddelbart koste skatteborgerne penge. Set samlet er udgiften til en el-bil sammenlignelig med udgiften til en benzindrevet bil, siger rapporten.

To af de store energi-slugere er de busser, der hele året kører på Samsø, mens en tredje bus alene sættes ind i højsæsonen. De to faste busser forsøges i følge rapporten også konverteret til eldrevne busser.

Økonomi

En del af rapporten omfatter de økonomiske konsekvenser, og et af nøgletallene hedder "nødvendigt tilskud for at opnå simpel tilbagebetalingstid på 10 år".

Tallet på bundlinien er 68,2 mio. kr. Dyrest er Nordby-området med en opvarmning gennem flis og solvarme, der vil kræve et tilskud på 13,5 mio. kr. Besser-området indtager andenpladsen med 11,5 mio. kr. og Brundby-Ballen's opvarmning ved varmepumper, halm og spildvarme vil koste 10,4 mio. kr. i tilskud.

Derimod viser rapporten, at der ikke kræves tilskud for at etablere vindmøller - hverken havbaserede eller landbaserede. En undtagelse er dog husstandsmøllerne. Fælles solcelleanlæg kræver kun et tilskud på 0,7 mio. kr.

For den enkelte husstand eller virksomhed taler rapporten om finansieringsformer, der gør det billigere eller højst lige så dyrt som nu at bruge strøm og varme.

Miljø

Der vil være miljømæssige gevinster på tre af fire områder. Beregnet under et med fordele på fastlandet vil der blive et negativt udslip af CO₂ på 14.400 tons mod nu et udslip på 65.500 tons. SOX-udslippet bliver negativt på 1,9 tons mod nu et udslip på 70 tons, og udslippet af partikler bliver på 800 tons mod nu et udslip på 30,7 tons. Endelig falder udslippet af NO_x til 147 tons fra 275,8 tons.

Kære elever og forældre på Friskolen

Velkommen til et nyt, spændende skoleår.

Vi glæder os til at se jer
onsdag d. 6. august kl. 8.20
til fælles morgenkaffe.

Alle ansatte træffes på skolen både mandag og tirsdag.

Er du nysgerrig, er du velkommen til at kigge forbi.

Samsø Friskole

Landevejen 32,
Nordby
8305 Samsø
Tlf. 86 59 64 40

Bedre fødevarer - hvordan?

Det Radikale Venstre holder sommermøde søndag den 10. august kl. 15.00 på Rosenvej 96 i Vesterløkken.

Vores folketingskandidat Carsten Bech Jensen kommer og emnet er: "Bedre fødevarer - hvordan?"

BANKOSPIL

onsdag den 6. august kl. 19.30 i Samsø-hallen, for foreningens medlemmer med pårørende.

GEVINSTER:

Stege • Hamburgerryg

Store og små kødnakker • Kylling

ommunal- n en uge

n (V) forlader kom-
missionen efter det næste
august.

m, som tidligere
at hun ikke gen-
valget i november.
ns afløser i kom-
missionen bliver Bri-
angemark, der
til Samsø. Hun
å pladsen lige
givende plad-
ste valg.
har desuden
dsposter, som
es ved hans
munalbesty-

ldefar
norgen.

A

ZONEN
vej 5

dag

Afventer energi-ø og finansiering af møller

- Vi har for tiden en ansøgning liggende hos Miljø- og Energi- ministeriet om dispensation fra kravene om ejerforhold til store vindmøller. Samtidig er vi lovet svar i løbet af en måneds tid på, om Samsø bliver vedvarende energi-ø. Og de to ting besluttede vi at afvente, inden vi tager stilling til planlægning af vindmøller på Samsø, fortæller formanden for udvalget, Einer Madsen (S), efter at udvalget onsdag aften var på besigtigelsestur til fire lokaliteter, hvor der er ønsket om at rejse vindmøller.

Udvalget kiggede på områder sydøst for Brundby, ved Østerløkkevej, ved Sandholm og nordvest for Besser Kirke. Placeringerne er blandt andet valgt ud fra de aktuelle ansøgers ejendomme, men det er stadigvæk et politisk ønske, at alle på Samsø får mulighed for at investere helt eller i hvert fald i større målestok i vindmøller, selv om de ikke kan anbringes på ejerens egen ejendom.

De nuværende regler kræver, at enkeltmandsejede mølle skal stå på indehaverens jord i direkte tilslutning til indehaverens bygninger.

Det er dette krav, politikerne ønsker dispensation fra på Samsø, fordi der af naturmæssige grunde ikke vil være mulighed for at bygge møller ret mange steder på øen.

Hvis der gives dispensation, vil et flere møller f. eks. anbragt i klynger kunne ejes enten af en enkelt person hver, eller en enkelt person vil kunne købe andele ud over de normalt tilladte 30.000 kWh.

Skubber på amtet

Samtidig besluttede udvalget at anbefale over for amtet, at der straks gives tilladelse til at der kan rejses en husstands- mølle ved Kolby Kås. Møllen kan rejses efter de nugældende regler, men amtet har lagt

ansøgningen i bunke sammen med ansøgninger om store møller, og den bunke vendes ikke før der er en samlet afklaring på vindmøllerne.

- Det kan ikke være rimeligt, at ansøgeren skal vente på behandling af sager, der er hans mølle uvedkommende, siger Einer Madsen.

Det sker

I DAG:

Kl. 10 Brundby Hovedgade 6. Loppemarked.

Kl. 10-14 Langgade 9. Loppemarked.

Kl. 15.30 Mårup Galleriet. Fernisering. Samsø Kunstforening.

SØNDAG:

Kl. 10.30 Ved Idrætshallen. Fodbold - Miniput 3 mod Lyse- eng 1.

Kl. 10.30 Tranebjerg Sports- plads. Fodbold - drenge mod Odder.

Kl. 11.45 Ved Idrætshallen. Fodbold - miniput C mod Od- der.

Kl. 13 Ved Idrætshallen. Fod- bold - Lilleput mod Randlev.

Kl. 14 Tranebjerg Sportsplads. Fodbold - Serie 5 mod Stens- balle.

Kl. 14-16 Vestervang 15. Åbent hus. Stabell.

Kl. 15 Rosenvej 96, Vesterløk- ken. Bedre fødevarer - hvor- dan? Samsø Radikale Venstre.

Kl. 15-17.30 Købmandsgård- en, Ballen. Eftermiddagsbe- søg. Økomuseum Samsø.

Kl. 20 Biografen. "Shine".

MANDAG:

Kl. 15-17 Kolby Mølle. Åben. Økomuseum Samsø.

Kl. 18.30 Skyttelokalet, Id- rætshallen. Møde om banko- spil.

Kl. 20 Biografen. "The Devil's Own".

Ejendoms- handler

41 ax, Tranebjerg by, Trane- bjerg, Museumsvej 5, Det Gamle Mejeri ApS til Lis Madsen og Poul Madsen, E 1.000.000.
41 ay, smst., samme til samme, E 580.000.

3 a mfl., Hårmark by, Kolby, Vestermarksvej 27, Inger Eli- sabeth Henriksen til Arne Jør- gensen, E 540.000.

18 a Mårup by, Nordby, Mårup Hovedgade 15, Carlo Rudolf Larsen til Vita Sabroe og Giancarlo Quarzago, E 1.650.000.

spiller
mandag, tirsdag
og onsdag kl. 20.00.

Slut: 21.50

Censur: 15 år

HARRISON FORD BRAD PITT
THE
DEVIL'S OWN
EN FJENDE IBLANDT OS

Noget i den enes fortid bringer fare ind i den andens liv. Snart skal de afgøre, hvad de er villige til at leve, kæmpe og dø for.

Bedre fødevarer - hvordan

Det Radikale Venstre holder sommermøde den 10. august kl. 15.00 på Rosenvej 96 i løkken.

Vores folketingskandidat Carsten Bech kommer og emnet er: "Bedre fødevarer - hvordan"

Alle er velkomne.

Kaffe, kop og brød bedes medbragt.

Ikon-udstilling (på biblioteket)

En traditionsrig billedverden i guld

af ikonmaler Bent Gildsig

Lejlig Besse

Stor lys
lejlighed,
pr. 01.09.
kr. 4.200,00
vand og v
boligsikrin
Fremvisni
kan ske v
se til advol
vad, tlf. 86

ROS

De stod og sna
da den ene af
sagde:
- Samsinger er
- Hvorfor i al
dog det?
- Jeg har læs
turister.

Redaktion:

Preben Christe
Journalist, red
Carsten Peders
Tlf. 86 59 33 15 • 1
Biltlf: 40 15 84 76

Sportsmedarbej
Jørgen Holm Ja
Tlf. 86 59 18 82

Annoncer, tryk og abonneme

Samsø Postens I
Tranevej 6 • 830
Tlf. 86 59 13 45 • F

Erhvervsmæssig
ring af tekst og
Samsø Posten er il

Samsø Posten

Nr. 123

Torsdag den 25. september 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Fortsat tørt og med en del sol. Ret svag vind.
Dagt.: 15 - 18 • Nat.: 5 - 10

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 18.35 • I morgen: 07.05 & 19.59

SOLEN

Ned i dag: 19.07 • Op i morgen: 7.12
Dagen er i alt aftaget: 5 time 30 min.

Miljø- og energikontoret får nu fast åbningstid

Vil nedsætte grupper til fortsat arbejde

Fra i dag får foreningen Samsø Miljø- og Energikontor fast ugentlig åbningstid sidst på dagen om torsdagen, og kontorlokalet er lånt på Samsø Servicecenter.

Det var en af de større nyheder, da kontoret tirsdag aften holdt offentligt møde på Flinchs Hotel ikke mindst for at give borgerne et indblik i den rapport, der er sendt med henblik på at få Samsø udvalgt som vedvarende energi-ø.

Dermed signalerer foreningens bestyrelse, at dens eksistens som også tidligere understreget ikke alene er et spørgsmål om, hvorvidt Samsø bliver vedvarende energi-ø. Det samme fastslog formanden, Birgit Bjørnvig, i sin velkomst til de knap 50 deltagere. Spørgsmålet om energi-ø er der senest lovet svar på i oktober.

Men hensigten er nu som tidligere, at foreningen, der nu altså også bliver et rigtigt kontor, skal arbejde videre med energispørgsmål at interesse for øens borgere. Der er nemlig masser af muligheder for at omlægge energiforsyning i mange husstande til mere miljørigtige og ofte mere økonomiske former end de traditionelle.

Rapporten

En del af disse muligheder fremgik af den redegørelse omkring rapporten om nutidens energiforsyning og fremtidens muligheder, som blev foretaget af Peter Jørgensen fra Plan & Energi, der har udarbejdet rapporten, og af Erik Lund fra

Bakkelandets Energikontor, som har fungeret i en årrække og nu har fem lønnede medarbejdere.

Det var ikke mindst de fire fjernvarme-områder (tidligere beskrevet i Samsø Posten), der blev genstand for uddybning og senere debat. Og her fortalte Peter Jørgensen, at der på Samsø bruges 5,5 tons olie pr. person pr. år. Det er mere end andre steder, og det skyldes blandt andet de olieslugende færger. Til gengæld skal færgerne i følge planen levere en del af energien tilbage til Samsø, nemlig i form af opsamlet varmt kølevand, som ved anløb i havn skal ledes ind i et kommende fjernvarmesystem med betegnelsen "Perlerækken" mellem Sælvig og Kolby Kås.

Det viste sig dog hurtigt at være lettere tænkt end gjort, og kaptajn Ole Kusk fra Samsø Linien kunne meget hurtigt fortælle, at planen i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt kan gennemføres.

Det varme kølevand skal nemlig opsamles i skibenes ballasttanke, men dels ligger tankene uisolerede op mod skibsskroget hvorfor vandet alene af den grund hurtigt afkøles, og dels sejler skibene helt uden ballast det meste af året.

- Det er et spørgsmål om kroner for at sejle rundt med det varme vand, som vil øge vores dybgang og mindske kapaciteten for overførsel af lastbiler, fastslog Ole Kusk.

Kapaciteten er i forvejen ikke for stor i store dele af året. Det er dybgangen derimod lige

ved at være selv uden ballast især ud for Hou, hvor der allerede nu ikke er meget vand mellem kølen og havbunden.

Næsten ikke et ord om vind

Mens der blev talt en del om spildvarme fra færgerne - også efter at problemerne var synliggjort - blev der ikke talt særlig meget om langt den største energi-mulighed på Samsø - vindenergien.

Der er som tidligere beskrevet masser af ansøgninger om etablering af store vindmøller. Møllerne er selvfinansierende og kræver ingen tilskud - heller ikke som led i et ø-omspændende vedvarende energi-projekt. Men foreløbig er de strandet på politiske holdninger til møllers finansiering og placering i landskabet.

Det mest konkrete mølle-mæssige udbytte af mødet var dog en oplysning fra ordstyre-

ren under debatten, borgmester John Sander Petersen, om at der i løbet af få dage holdes møde mellem formanden for kommunens tekniske udvalg, Einer Madsen (S) og de personer, der søgt tilladelse til at opføre store møller på øen.

Derimod afventer man nu svar statsligt hold på en mulig alternativ finansiering, der skal gøre det muligt at gøre det nemmere at skaffe penge til opførelse af kollektivt ejede møller placeret i grupper sammen med enkeltmandsejede møller - og evt. til havbaserede møller.

600 mio. kr.

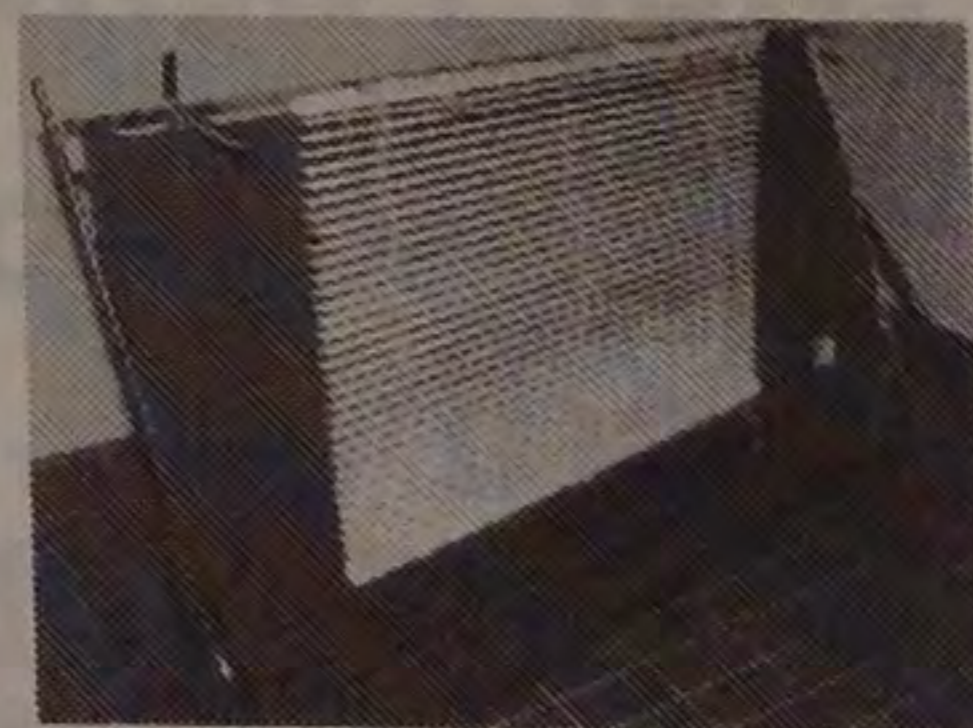
Alt i alt regner Plan og Energi med, at der skal investeres omkring 600 mio. kr. i energi-forsyning på Samsø i løbet af ca. 10 år, hvis projekt vedvarende energi-ø tilfalder øen.

Den årlige besparelse vil blive på ca. 66 mio. kr., og det vil give en effektiv tilbagebetalingstid på ca. 10 år, hvilket anses som en god forudsætning.

Beskæftigelsesmæssigt vil der i etableringsperioden blive tale om 400 mands arbejde, mens der senere vil blive en nettoeffekt på ca. 30 jobs.

Rene og flotte persienner

Vi kommer og vasker alle dine persienner. Ring og få et tilbud.

JP Rengøring

v. Jørgen Pedersen

86 59 18 98 • 30 52 93 09

FAX 86 59 11 98

Rengøring

Vinduespudsnig

under Hjemmeservice-ordningen

OBS!!

Kildekjær, Højvangsvej 6
lørdag den 27/9 fra kl. 13.30

Passer din sadel og hovedtøj slet

EKSTRA SEJLADS
MED SAM-SINE

SØNDAG DEN 28. 09. 1997:

Energi-ø spørgsmålet afklares om to uger

Det vil formentlig vare ca. to uger endnu, inden det afgøres, hvem af de fem ansøgere der får tildelt projektet vedvarende energi-ø.

Civilingeniør Jan Bünger, Energistyrelsen, oplyser, at der ikke på nuværende tidspunkt er en klar favorit blandt ansøgerne.

- Thyholm Kommune har allerede i dag over 50% af ener-

giforbruget dækket af vedvarende energi, mens Samsø Kommune har 10-15%. Omvendt har Samsø en stor turisme, siger Jan Bünger uden dog at afsløre, om Thyholms nuværende energi-forsyning er en fordel.

- Samsø er velegnet, men det er de fire andre steder også. Derfor er de udvalgt til at deltage i forkvalificeringen. Nu er der sat tal på, og alle har deres fortrin og ulemper, siger Jan Bünger.

Ugens film

WOODY ALLEN I BIOGRAFEN - Det kan kun gå helt galt, når Woody Allen er manden bag ugens film i biografen i Tranebjerg. Alligevel handler "Alle siger jeg elsker dig" om en helt normal ameri-

Det sker

I DAG:

ONSDAG:

Kl. 14 Medborgerhuset. Panel-diskussion. Ældre Sagen.
Kl. 19.30 Idrætshallens Cafe-

Energikontoret har nu 36 medlemmer

Samsø Energi- og Miljøkontor har nu 36 medlemmer, og samtidig har foreningen solgt 25 rapporter fremstillet i forbindelse med ansøgningen om at blive vedvarende energi-ø. En ansøgning der ventes svar på sidst i denne eller først i næste uge.

Foreningen har stadigvæk kontortid på Samsø Servicecenter sidst på eftermiddagen hver torsdag, men det er hensigten at finde eget lokale, hvor øens borgere kan komme for at hente materiale og søge råd angående energiforsyning og miljøspørgsmål.

Energi- og Miljøkontoret har søgt om penge til at ansætte en leder af kontoret, så det kan være bemandet ugen igennem.

En arbejdsgruppe har siden det offentlige møde 23. september arbejdet med muligheden for at benytte færgernes spildvarme til boligopvarmning med henblik på forsyning af det varmekredsløb, der i rapporten kaldes "Perlerækken" - det vil sige Sælvig, Onsbjerg, Tanderup, Pillemark, Hårmark, Kolby og Kolby Kås. Desuden er to officerer fra

Samsø Linien med i en større gruppe, der sammen med Plan & Energi har søgt statstilskud til et forprojekt om samme emne.

- Lykkes projektet, kan det betyde at 150-200 boliger kan opvarmes med spildvarme fra færrerne. Så vi venter spændt på resultatet af ansøgningen, fortæller formanden for Samsø Energi- og Miljøkontor, Birgit Bjørnvig.

- Og så arbejder vi naturligvis fortrøstningsfuldt videre, uanset om Samsø bliver vedvarende energi-ø eller ej. Vi planlægger allerede nu et hel-dagsarrangement i forbindelse med generalforsamlingen i februar, fortæller formanden.

Mærkedage

Lørdag den 8. november vies i Kolby Kirke Susanne Fast, Hørsholm, til Niels Aage Hjorth, Hørsholm.

Sam med

Samsø Komm skiftet amtet kommune, nå på kirkeska skat.

Kirkeskatt kommunale gøre ret meg lægges fra kommunens opkræve pe kun ca. 92% grundlaget kommer ki af beskatni rører nemli ikke er me ken.

Den kom som tidlige til 21,5% menlagt k sonskat ti på 22,8% lægges sk munen, so fra årsski til komm kommun

NAT

Samsø Posten

Nr. 155

Fredag den 7. november 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

En del regn, senere opklaring sydfra. Svag til frisk vind fra syd og øst.
Dagt.: 5 - 10 • Nat.: 5

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 15.36 • I morgen: 03.45 & 16.35

SOLEN

Ned i dag: 16.24 • Op i morgen: 7.40
Dagen er i alt aftaget: 8 time 41 min.

Samsø er udnævnt til Vedvarende Energi-ø

Kommune, energiselskab og erhvervslivets repræsentanter modtog beviset hos Auken i går

Samsø vandt kapløbet om at blive Vedvarende Energi-ø, og dermed er der udsigt til investeringer for adskillige hundrede millioner kroner gennem de kommende mange år - formentlig flere end de 10 år, der hidtil er nævnt. Men den økonomiske indsprøjtning kommer ikke automatisk med udnævnelsen, som i går eftermiddags blev modtaget i Energinisteriet af landboforeningens formand Henning Madsen, erhvervsrådets formand Bent Schaloffsky, borg-

mester John Sander Petersen og kommunaldirektør Robert V. Rasmussen fra kommunen, Birgit Bjørnvig fra Samsø Energi- og Miljøkontor og to eksterne medvirkende fra henholdsvis ARKE og Plan-Energi, der begge er kraftigt involveret i projektet. Pengene skal søges hen ad vejen, såvidt det er kendt nu. Alligevel vil de mange energi-kroner være et solidt grundlag for at styrke det samske erhvervsliv incl. turismen samtidig med, at det efterhånden vil betyde

en energi- og ikke mindst miljømæssig og måske endda ad åre økonomisk gevinst for øens beboere og for hele det danske samfund.

Valget er formentlig faldet på Samsø fordi øen har en overskuelig størrelse både geografisk og befolkningsmæssigt, er et godt turistområde og dermed et godt "udstillingsvindue" til omverdenen, og desuden fordi samsingerne har vist, at landbruget sammen med det øvrige erhvervsliv og kommunen kan arbejde

sammen med konsulent- og energi-firmaer om at lægge op til gode, realistiske løsninger på en stor del af energiforsyningen.

Senest er der kommet forslag til at arbejde videre med muligheden for at udnytte spildvarmen fra færgerne, der på den måde kan levere en del af det store energiforbrug tilbage til øen. Idéen syntes ellers at være i modvind på det seneste offentlige møde om energiforsyningen på Samsø, men en arbejdsgruppe med deltagelse bl.a. af repræsentanter for Samsø-Linien, der fra december næste år er alene om at besejle Samsø med større færger, har fundet grundlag for at arbejde videre med at finde de rigtige løsninger på at oplagre spildvarmen og overføre den til landfaste forbrugere.

Borgmester John Sander Petersen:

Uvurderlig betydning for Samsøs fremtid

Samsø vil gerne være vedvarende energi-ø fordi det er en gevinst for Samsø at være det. Så enkelt begrundede borgmester John Sander Petersen Samsøs interesse i projektet, da han orienterede pressen om udnævnelsen.

- Jeg tror på at det er en meget stor fordel for Samsø, at vi nu får rettet ministerielle, nationale og internationale øjne på os. Det vil have en effekt, der langt og længe overgår ef-

fekten af "Strisser på Samsø", sagde borgmester John Sander Petersen.

Men borgmesteren erkendte også, at udnævnelsen vil medføre store opgaver som kan

være svære at løse. Dog ikke for kommunen, der såvidt John Sander Petersen forudser måske nok kan komme til at afsætte en halvtids-tekniker til projektet, men så heller ikke meget mere.

De negative effekter af udnævnelsen er svære at få øje på, mener borgmesteren.

- Nogle vil måske spørge, hvorfor der skal laves om på hverdagen, men indtil nu har jeg ikke fået negative reaktio-

ner, sagde John Sander Petersen.

Han understregede, at de nye, alternative løsninger ikke må være dyrere for den enkelte borger, end det er nu at bruge energi.

- Ingen har lovet, at det bliver billigere. Men det er lovet, at det ikke bliver dyrere, understregede borgmesteren.

Skanderborg-kredsens socialdemokratiske amtsråds kandidater

Johannes Flensted-Jensen,

Hans Jegindo, Odder

SMUKKE FARVER
UDEN KEDELIG
KEMI

Til væg og loft:
HELDÆKKENDEMALING

Samsø Energiselskab:

Godt for landbrug og håndværkere

- Udnævnelsen af Samsø til vedvarende energi-ø er særdeles glædelig efter at Samsø i mange år har arbejdet meget med at få vedvarende energi til at udgøre en stadig stigende del af energiforsyningen på øen. Med halmvarmeværk, biogasanlæg, mange vindmøller og solvarmeanlæg har Samsø et godt grundlag at bygge videre på, hedder det i en kommentar fra erhvervsråds-

formand Bent Schaloffsky på vegne af Samsø Energiselskab, der er en sammenslutning af erhvervsråd, Samsø Landboforening og Samsø Kommune.

- Vort erhvervsliv er allerede i arbejdstøjet og parat til at kunne varetage den store opgave, det er at omstille Samsø's energiforsyning til vedvarende energi.

- Vi har i det seneste trekvarte år oplevet en stærk spirende interesse fra alle sider for at gøre Samsø til en værdig kandidat til udnævnelsen. Erhvervsrådet, landboforeningen og kommunen har haft et tæt samarbejde og har dannet energiselskabet for at kunne nå målet: 100% selvforsyning med vedvarende energi, og vi har i samarbejde med Energiselskabet Arke og konsulentfirmaet PlanEnergi givet et realistisk bud på, hvordan en omstilling til vedvarende energi kan ske inden for en overskuelig årrække, skriver Bent

Schaloffsky, der også påpeger den store indsats fra øens græsrodde.

Bent Schaloffsky inviterer samtidig dansk erhvervsliv og forskermiljøet til at medvirke aktivt i processen, hvortil Samsø Energiselskab vil arbejde på at skaffe midler til at afprøve forskellige teknikker og organisatoriske modeller.

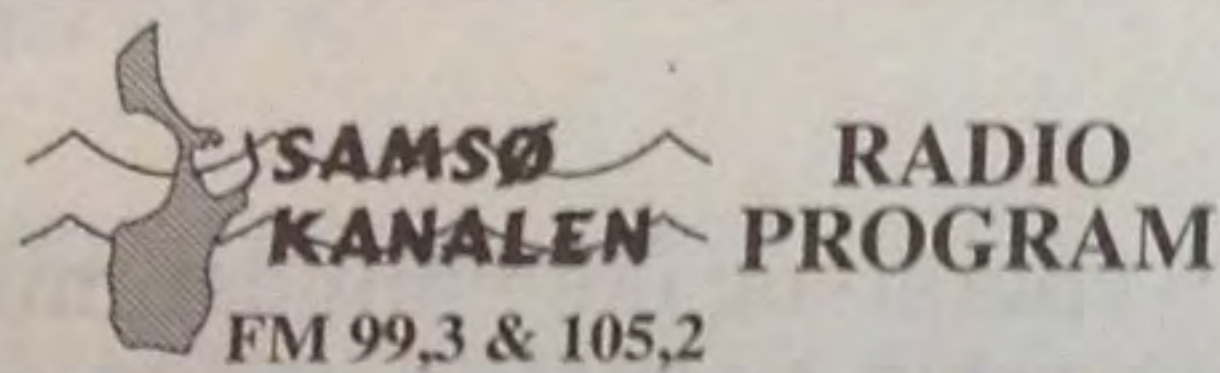
- Vi ser udpegningen til vedvarende energi-ø som en god mulighed for at udvikle vort erhvervsliv, såvel landbrug som håndværksbranchen. Mange af vores virksomheder står parat til at gå ind i det store udviklingsarbejde, der skal til. Det kan medvirke til at fastholde og forstærke den positive udvikling, der er i gang på Samsø i øjeblikket med stigende befolkningstal og stigende beskæftigelse.

Og så mener Bent Schaloffsky, at det velfungerende turisthverv på Samsø vil medvirke til at give projekt vedvarende energi-ø en stor spredningseffekt både til resten af landet og til udlandet.

- Turiststrømmen vil stige yderligere også uden for den normale turistsæson i form af miljøturister fra hele Europa, forudser Bent Schaloffsky.

Samtidig skal man lige tænke på, at sejlturen bliver forlænget. Alle andre steder søger man den korteste vej (selv Cat-Link der gerne vil ind til Odden). Det gør man ikke uden grund.

En af grundene jeg kan se, er den at længere sejlads tager længere tid, derfor kan man ikke sejle så tit, færre afgange giver mindre kapacitet. En årsag til at Samsø-ruten i sin tid var i stand til at udkonkurrere DSB var jo netop at sejladsen var

FM 99,3 & 105,2

FREDAG 7/11

- 16.05 God eftermiddag Samsø
m. Søren Hansen & Rosa Larsen
- 18.01 Det' Weekend m. Søren Hansen
- 19.00 Radio Colombo

MANDAG 10/11

- 7.05 Morgenradio m. Søren Hansen
- 9.05 God formiddag Samsø
m. Stig Jensen
- 10.05 ÅNR / Radio Colombo
- 16.05 God eftermiddag Samsø
m. Helle Gran
- 18.01 Hits Non Stop
- 19.00 Radio Colombo

TIRSDAG 11/11

- 7.05 Morgenradio m. Søren Hansen
- 9.05 God formiddag Samsø
m. Stig Jensen
- 10.05 ÅNR / Radio Colombo

FASTE PROGRAMTIDER

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 16.00, 17.00

Nyheder

7.20, 8.20, 16.20, 17.20

Samsø Kalenderen

7.30, 8.30 Nyheder / Sport

16.30 Sport

17.40 Samsø Postens overskrifter

18.00 18.50 Vejrudsigten

Breve til avisen

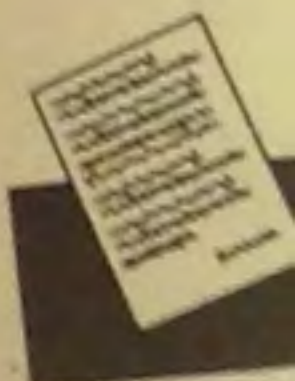
Lola Kragesand, kandidat for SF ved kommunalbestyrelsesvalget, har skrevet dette læserbrev:

Inden man begynder at forlange/foreslå at sejladsen fra Sælvig skal flyttes fra Hou til Århus, kunne jeg godt tænke mig at se en undersøgelse af

Energi- og
Vigt
løse

- Det er vigtigt i samarbejde med kommunen at få mindst borgerne til at deltage i projekterne "Samsø, en energi-ø", skal udvikle nye ideer til realisering af projekterne uden tab af Samsø.

Samsø
tor vil d

Anette
Århus
degaa
skrev

Strid
Sam

At

"Str

plac

af d

ler

te

byg

ku

hja

na

Ov

de

de

sk

ti

s

Energi- og Miljø-kontoret:

Vigtigt at opgaven løses i samarbejde

- Det er vigtigt, at opgaven sker i samarbejde mellem erhvervsliv, kommune, amt og ikke mindst borgerne på Samsø, for projekterne i rapporten "Samsø, en vedvarende energi-ø", skal undersøges nærmere, nye ideer skal vurderes, og realiseringen skulle gerne ske uden tab af øvrige værdier på Samsø.

Samsø Energi og Miljø kontor vil derfor tage initiativ til

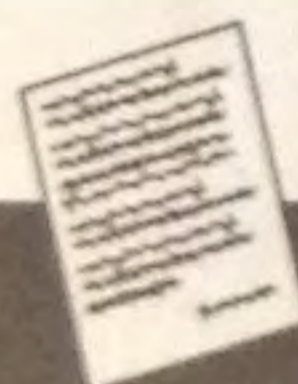
skabe kontakt mellem de forskellige grupper og være forum for den nødvendige debat, hedder det i en pressemeddelelse fra Samsø Energi- og Miljøkontor i forbindelse med ud nævnelser af Samsø til vedvarende energi-ø.

- "Vedvarende energi-ø" er et demonstrationsprojekt. Et projekt der skal vise at energien til bl.a. opvarmning, el og transport alene kan ske ved

vedvarende energikilder. En fremtid der er nødvendig både globalt og lokalt, hedder det videre

Bestyrelsen for Samsø Energi- og Miljøkontor påpeger desuden, at der foruden de store energi- og miljømæssige gevinster vil være store beløb at investere på øen med oprettelsen af mange nye arbejdspladser og at den øgede interesse samt fokusering på Samsø medfører en udvidelse af turistsæsonen ved energi- og miljø-interesserede turister.

- Samsø som vedvarende energi-ø er en stor udfordring, der vil få væsentlig indflydelse på vores alles fremtid.

Breve til avisen

Anette Kræmmer, Fynsgade 6, Århus, og Janne Nielsen, Smedegaardsvej 54, Beder, har skrevet dette læserbrev:

et område, som Overfredningsnævnet og Samsø Kommune forlængst har besluttet sig for skal være ubebygget.

Vi hører gerne de implicerede politikeres forklaring herpå.

Yderligere må vi spørge, hvorfor det er så magtpåliggende for projektgruppen "Stri

Vil du have politikere, der hvad de lover?

KRYDS

TORBEN KRAGH J

†

Vores kære mor, svigermor, bedstemor og oldemor

Margrethe Krogh

er stille sovet ind, tirsdag den 4. november 1991

På familiens

Martin og Ra

Begravelsen foregår i Kolby Kirke lørdag den 8. november kl. 10.00

Samsø Posten

Nr. 156

Lørdag den 8. november 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Mest skyet med finregn af og til. Let til frisk vind fra sydøst og sydvest.

Dagt.: 6 - 10 • Natt.: 6 - 10

HØJVANDE v. LANGØ

- se side 2

SOLEN

Ned i dag: 16.22 • Op i morgen:

Dagen er i alt aftaget: 8 time 45

Placering, turisme og landskab afgørende

Men Svend Auken lagde også vægt på det gode projekt

Samsøs placering midt i landet, Samsøs geografi afspejlende næsten hele Danmark i mini-format, det store antal turister og dermed virkningen som demonstrationsprojekt og ikke mindst det gode projekt-oplæg omfattende erhvervsliv, forsyningsselskab, borgere og kommune var medvirkende til, at Samsø blev udnævnt til vedvarende energi-ø.

Dertil kommer, at forslaget er præget af nytænkning og har en god balance mellem kendt og ny teknologi.

Det fremgår af den redegørelse, Miljø- og Energi Ministeriet torsdag eftermiddag gav for udnævnelsen, der blev modtaget af borgmester John Sander Petersen, kommunaldirektør Robert V. Rasmussen, landboformand Henning Mad-

sen, erhvervsrådsformand Bent Schaloffsky og formanden for Samsø Energi- og Miljøkontor, Birgit Bjørnvig, ved en sammenkomst i energiministeriet.

Allerede i 1999 er det tanken at indstifte et verdensomspændende netværk for vedvarende energi-øer på en konference, der skal holdes på Samsø. Danmark har på nuværende tidspunkt taget initiativ til at kortlægge øer og lokalområder inden for EU og på verdensplan, der har denne status.

Projektet er beregnet på at ville koste 70 mio. kr, konstaterede Svend Auken. Men penge havde han ikke. De skal søges fra eksisterende støttemuligheder.

Til gengæld lovede han, at de fire konkurrerende ansøgere

til projektet, Møn, Ærø, Læsø og Thyholm kommuner, heller ikke vil blive glemt, når der skal uddeles støttemidler.

Projektet er et led i energihandlingsplanen Energi 21, hvori vedvarende energi er tiltænkt en stor rolle. I år 2030 skal 35% af landets energibehov være fremskaffet på den måde.

Breiting-sagen indledes tirsdag

Sagen anlagt af sygeplejerske Ellen Breiting mod Samsø Kommune for uberettiget fyring indledes i Landsretten på tirsdag. Oprindeligt var sagen fastsat til om et halvt år, men der blev plads i retten nu. Derfor blev sagen fremskyndet, og nu indledes den altså en uge før kommunalvalget. Det er dog ikke sikkert, der afsiges dom før valgdatoen.

Kjeldahl frifundet

Retten i Skanderborg fundet Søren Peter Kjeldahl anlagt af nabo Jensen for byggeri o skel.

Sagen har verseret juli 1994, da Esther lagde sag mod Søren Kjeldahl for at overtræde ved byggeriet.

Men nu har retten bl. a. ud fra oplysninger om målinger foretaget af inspektør afgjort, at Søren må anerkende sig skyldig af byggeriet og skel.

Dommen medfører, at søgeren skal betale til dækning af sine kostninger.

ERHVERV

Vi vil føre en politik, der fremmer de bestående virksomheder, så de får større styrke til at konkurrere såvel hjemme som udenøs - og dermed fastholde eller udbygge beskæftigelsen.

Cox Orange
HOSEBÅNDET 2
86590889

Fra mandag den 10/11 træ

20% fra prisen på alt i but

Så køb julegaverne nu hvor udvalg

Samsø Posten

Nr. 157

Tirsdag den 11. november 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Enkelte byger, men også lidt sol ind i mellem. Let til frisk vind omkring syd.
Dagt.: 7 - 10 • Natt.: 5

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 20.26 • I morgen: 08.45 & 21.24

SOLEN

Ned i dag: 16.16 • Op i morgen: 7.49
Dagen er i alt aftaget: 8 time 58 min.

Total omlægning til VE er urealistisk, siger OR

Oliefyrsservicebranchen anfægter energi-rapporten

- Det er helt klart, at vi i oliefyrsbranchen under OR-ordningen (Oliefyrsservicebranchens Registreringsudvalg, red.) arbejder på at reducere landets energiforbrug og dermed også den udledning af CO₂, der er forbundet hermed. Men at en total omlægning til vedvarende energi næppe er realistisk, må selv den mest fanatiske "CO₂-nørd" kunne indse.

Ordene kommer fra Torben Hansen, formand for OR, der efter at have gennemlæst og vurderet rapporten bag Samsøs ansøgning om at blive vedvarende energi-ø har fun-

det flere punkter, som han finder forbundet med forudsætninger, som han sætter fokus på.

- Forudsætningerne for omstillingen er, at energiforbruget til opvarmning i gennemsnit bliver reduceret med 21%, at elforbruget bliver reduceret med ca. 25% og at energiforbruget til transport reduceres med ca. 20%. En anden forudsætning er en 100% tilslutning til de planlagte fem kollektive forsyningsanlæg (fjernvarme), der hovedsageligt kører på biobrændsler. Er dette overhovedet realistisk, spørger Torben Hansen.

markere, at de har købt Amerikas største kunstværk. Mr. Bean sendes afsted - ikke fordi han er ekspert, men fordi Londonerne gerne vil af med ham. At det Beanske vanvid af amerikanerne tolkes som geniets naturlige særheder gør ikke filmen i biografen i Tranbjerg mindre morsom. Se den onsdag, torsdag eller søn-

133.000 kr. pr. borger

Torben Hansen anfører også, at investeringen på anslået 588 millioner kroner mod et nødvendigt tilskud på 68 millioner kroner for at opnå en simpel tilbagebetalingstid under 10 år betyder, at hver borger på Samsø - fra spædbørn til gamle mennesker - skal investere 133.000 kr.

- Og i en anden sammenligning forudsætter man, at alle 1.300 bestående oliefyrede varmeanlæg skal udskiftes i løbet af 10 år. Dette så vi gerne, men det er heller ikke realistisk. Engagementet overstiger virkeligheden, siger Torben Hansen.

Med hensyn til varmepunkter fortæller OR-formanden, at der i rapporten forudsættes, at drift og vedligeholdelse af varmepumper er 600 kr. billigere om året end vedligeholdelse af et oliefyr. Denne antagelse er heller ikke realistisk, understreger Torben Hansen.

- Såfremt man ville kalde et projekt af denne art for et demonstrationsprojekt og fortælle, hvad det reelt koster, og samtidig give den berørte befolkning garanti for den fremtidige energiudgift i forhold til det frie valg, ja så er det noget helt andet. Det kunne vi alle

blive klogere af og vi kunne få en masse erfaring uden at sætte almindelige menneskers økonomi på spil.

Der er uendelig meget mere realisme i lovforslaget, som for tiden er til høring om tilskud til "Produktrelaterede energibesparelser". Her gives der mulighed for at søge tilskud til aktiviteter, der begrænser energiforbruget, men efter den enkeltes frie valg og vurdering af lønsomhed samt økonomiske formåen, slutter Torben Hansen.

Jordbrugere

Tirsdag den 2. december kl. 10.00-13.00 afholdes temadag på Flinchs Hotel med følgende overordnede emner:

- foderforsynings-selskaber
- maskinfællesskaber
- fællesstalde

Indleder på mødet bliver Arne Oxen fra Landbrugets Rådgivnings Center.

Ugens film

MR. BEAN I BIOGRAFEN - Los Angeles bliver aldrig helt den samme by, efter at Mr. Bean for første gang gæster USA og udfører at sætte sine tydeli-

Ugens film

Borgere vil have nattero

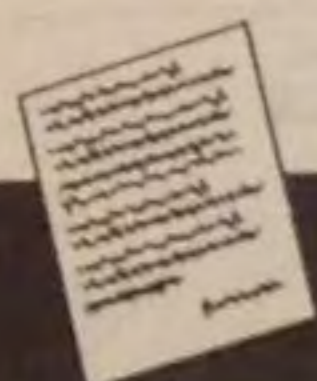
Ballen Borgerforening skal i offensiven

Hærværk og uro om natten skal bekæmpes i Ballen, og der skal nu tages kontakt fra Ballen Borgerforening til Samsø Kommunes tekniske

på foreningens generalforsamling, hvor punktet blev diskuteret på foranledning af fremmødte og stærkt generede medlemmer.

Og kan kommunen ikke hjælpe med at skabe ordnede forhold, så må amtet indblandes.

Krei er formand, Tim Laurson er næstformand, Jø Enevoldsen er kasserer, Birt Nielsen er sekretær og Jol Sørensen er sekretær.

Breve til avisen

Kirsten Tobisen, Kolby - p.t. Upernavik Sygehus - har skrevet dette læserbrev:

Til lykke Samsø med værdigheden som Danmarks energiø.

Hans Larsen, Kanhave 36, har skrevet dette læserbrev:

Jeg ved godt, at der allerede er et par hele og halve aftaler om konstituering efter kommunalvalget, og at det er skik at et par eller tre partiledere og

borgmesterkandidater afgør sagen endnu, før blækket med valgresultatet er tørt.

Men denne gang bør et par førerfår ikke tage magten med det samme.

Det rekordstore antal nyalgte, som er det givne, tilsiger, at de alle tages med på råd. Dertil kommer at det generelle krav om samarbejde er understreget dramatisk, efter at Samsø er udvalgt til (ikke udnævnt til) energiø. Derfor en indtrængende opfordring til alle om at sove på valgresultatet, derefter drøfte alle aspekter i de enkelte grupper og eventuelt overveje, om der skulle tegne sig en saglig stærkere lederløsning - borgmesteren - end hidtil forudset, f. eks. den politisk og administrativt kyndige Birgit Bjørnvig. Men dette er vel spildte Guds Ord på Ballelars.

Hans Larsen, Kanhave 36, har skrevet dette læserbrev:

Det er dejligt at høre fagre ord om Samsø som grøn ø. Vist alle partier har i den noget træge kommunalvalgsdebat været inde på temaet. Det er derfor skuffende at læse Jyllands Posten 4. november. Heraf fremgår med Naturfredningsforeningen som kilde, at kun otte kommuner lever op til intentionerne i Agenda 21-planen om grøn forvaltning. 108 er godt på vej, 124 kommuner har ikke svaret.

Samsø Kommune ligger i gruppen på 37 kommuner, der ikke er startet eller har lang vej igen.

Er det ikke lidt flovt for den grønne ø?

Er kommunen i øvrigt sikker på, at det er klogt at anbefale flere store industri-grisefabrikker. Med al respekt for det lokalt så magtfulde slagteri er det ikke sikkert, at disse anlæg i det lange løb er til gavn for helhedsindtryk, naturmiljøet, grundvandet og turistpolitikken. Det bør i hvert fald ikke være sådan, at Brattingsborg kan udbygge Vesborggaard i stedet for Brattingsborg - selv om det vil bide noget i følsomme næsefløje.

Torben Knudsen, Storegade 47 C, har skrevet dette læserbrev:

Onsdag 5. november 1997 bragte Samsø Posten en valgannonce fra partiet Venstre's kandidat til kommunalvalget restauratør Poul Kristiansen.

Ud over opfordring til at sætte X ved det kommende kommunalvalg var annoncens eneste budskab: "Samsøs miljø skal bevares og skånes mest muligt".

Undertegnede blev ved læsning af annoncen glædeligt overrasket over Venstres miljøbevidsthed, som set med mine øjne ellers ikke er det, man tidligere har lagt mest mærke til ved partiet. Jeg skal derfor opfordre alle med interesse for øens miljø til at rette henvendelse til Poul Kristiansen, hvis man konstaterer, at der køres ajle eller gylle ud på marken i perioden mellem 1. november og 1. februar; hvilket har været ulovligt og dermed strafbart i flere år. Man har vel lov til at formode, at Poul Kristiansen i givet fald sørger for at politianmelde synderen, så slipper man selv for besværet og ubehaget.

Arne K. Jønsson, spidat for Lokallisten til nyalvalget, har skrevet dette læserbrev:

Jeg har erfaret, at man nesker på Samsø ikke de udviklede regler munalvalget - såsom bund, valgteknisk samudregningsforholdet datfordelingen og hv lers er af valgeregler se for borgerne.

Jeg skal derfor Samsø Posten til at indlæg til inform Samsøs borgere om, indebærer, hvis man giver sin stemme til har indgået valgfor SF/Det Radikale Venstre/Konservativ gjort.

Torben K. Jensen, kommunalbestyrelse har skrevet dette læserbrev:

Lokallisten får igen debatten om Samsø eneretsbesejling, id Jønsson henviser til EU-traktaten, der ger den fri konkurrence.

Hvis han lod øjne længere ned til samme traktat, ville der er undtagelser for gel. Det gælder de som er pålagt særlige skatter og i Samsø-Lokalitet handler det om til at sejle mindst 1 ture pr. dag, også i vinteren.

I kommissionen af 21. marts 1993 ang. DSB's havn i Arne K. Jønsson sags til, går dommen som retsbesejlingen i fordi staten ikke har at ruten var pålagt samfundsmæssig pligtelse (se pkt. 10)

TVANGSAUKTION

Ørby - Enfamiliehus

Efter begæring af en panthaver afholdes auktion i Fogedretten, Møllebakkevej 15, 8305 Samsø

Tirsdag d. 2. december 1997 kl. 10.15

over

Ørby Hovedgade 38, 8305 Samsø

Matr. nr. 77 og 75 b, Ørby by, Tranebjerg

Ejendommen er et enfamiliehus, opført i 1874. Der er ydervægge af mursten og tagdækning af eternit. Det bebyggede boligareal andrager 42 m², herudover er 28 m² udnyttet på 1. sal. Der er udhus på 10 m². Der er kakkellov i stuen, herudover er der, ifølge BBR-Ejermeddelelsen, installeret centralvarme. Der er vandforsyning fra Hårdmark Vandværk og ejendommen er tilsluttet offentlig kloak.

Stueetagen indeholder ha

Breve til avisen

Breve til avisen

Poul Dufresne, kandidat for Radikale til kommunalvalget, har skrevet dette læserbrev:

Til lykke Samsø VEØ.

Denne titel VEØ (vedvarende energi ø) giver mange muligheder for Samsø, men også forpligtelser, for den nye kommunalbestyrelse at leve op til.

Det er godt at energigruppen har startet samarbejde med Samsø Liniens navigatører om beregninger for udnyttelse af spildvarmen fra rederiets færges.

Besejlingen af ruten Sælvig-Hou flyttes til Sælvig-Århus. Det vil være en gevinst i det

totale energi-regnskab.

Det er denne mulighed, vi fra Det Radikale Venstre har anbefalet.

Såfremt færgerne skal sejle med ekstra last med spildvarmevand i ballasttankene, vil de stikke dybere og dermed få større problemer med at besejle Hou Havn, hvor besejlingsforholdene kan være vanskelige, når vejrguderne raser.

Århus Havn vil kunne besejles under næsten alle vejrforhold med de nye færges.

Samsø Linien står godt rustet til opgaven, når den nye færge indsættes, til at betjene Samsø samt øens turister.

Anders Madsen, Vængevej 30, Jægerspris, har skrevet dette læserbrev:

Den 28. oktober bragte Samsø

re."

Mit ordvalg antyder, at TKJ's forklaring skal tages med mere end ét gran salt.

Samsø Postens ordvalg betyder, at læserne ikke nødvendigvis skal betale for budskabet

Sa fol

Næste

I Høje-T
borger i k
ner om
ningsform

Det er
keligt, m
Fanø hver
kr. om år
kr. pr. ind
sat i persj

Og det
oplysning
har ønske
som udva
kommuna
påpege,
70.000 kr
gende tre

- Folkeo
i forvejen
set i budg
der i perio
70.000 kr
brevet.

Udvalge
medføre

Det er konservativt er støttet for udlicite-
ring, også inden for pleje- og
ældreforsorgen.

At der kan spares op til
20% ved udlicitering er ikke
vor opfindelse, det er en kends-
gerning fra det øvrige land, når
det offentlige vælger at priva-
tisere. Med begge ben fast
plantet på den samske jord
har vi - de konservative - over-
hovedet ikke skænket ISS

geledes skal Ældrerådet
inddrages i arbejdet med ris og
ros, dette vil sikre kvaliteten i
plejesektoren.

Privatisering ændrer jo ikke
ved at ansatte og ledere skal
have løn, men der kan spares
en masse bureaukrati.

Plejeskandalerne i Sverige
og Danmark er så tragiske - og
gudskelov enkeltstående - at
de ikke bør indgå i en valgde-
bat.

genbehandling
let om diæte-
sentanterne
sen. Tre ud af
i økonomiudv
at yde diæt
Jensen (SF)
principielle gr
Et andet pu
vis også sætte
- nemlig Økon
fremtidige tils
Med hensyn
Statens Muse
delt, at musee
overholde gæl
kalt, hvis sta
skud. Det be
Økomuseum
et kommun
munalt tilsku
683.000 kr. å
et kan vær
statsanerken

*Bo Fibiger, medlem af Århus
Amtsråd for SF, har skrevet
dette læserbrev:*

Der er grund til at ønske alle
på Samsø tillykke med Samsø
som "vedvarende energi ø". Det
er et utroligt visionært pro-
jekt, som kan få stor betydning
for den videre udvikling både i
Danmark og på globalt plan.

Som medlem af amtsrådet er
jeg glad for, at Samsø blev over-
ladt ansvaret. Skal opgaven
løses, kræver det et godt og
konstruktivt samarbejde også
med Århus Amt, og det ser jeg
frem til. Det gælder i første
omgang at finde optimale mu-
ligheder for udbygning af øens
vindenergi, og det gælder at

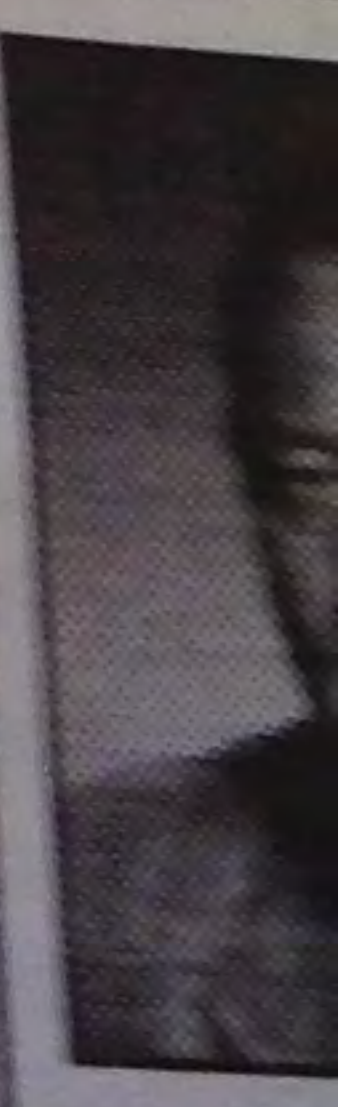
omstille øens kollektive trafik
med eldrevne busser. Efter-
hånden som projektet tager
yderligere form, vil der helt gi-
vet dukke en række andre pro-
blemstillinger op, hvor et tæt
samarbejde mellem borgere,
kommune og amt om at finde
nye visionære løsninger er vig-
tigt.

Lokal opbakning og engage-
ment er helt afgørende. Men
planmyndigheder m.v. må og-
så aktivt bakke projektet op, så
initiativet ikke kvæles i bu-
reaukrati og vanetænkning.
Jeg vil gøre mit til, at Århus
Amt på enhver måde kon-
struktivt bakker op om de
mange idéer, der nu skal reali-
seres.

Med hensyn
Statens Muse
delt, at musee
overholde gæl
kalt, hvis sta
skud. Det be
Økomuseum
et kommun
munalt tilsku
683.000 kr. å
et kan vær
statsanerken

EN STEMME PÅ LISTE **A**
ER EN STEMME PÅ EN AKTIV
UNGDOMSPOLITIK

Det

To
R

In

Tillykke Samsø

ARCON SOLVARME A/S ønsker Samsø tillykke med valget til "Danmarks VE-Ø"

ARCON SOLVARME A/S har siden starten i 1974 været en af pionervirksomhederne indenfor produktion og salg af solvarmeanlæg i Danmark.

Vi sælger i dag solvarmeanlæg i Danmark og på flere europæiske markeder.

Vi er Danmarks største - og blandt de førende solfangerproducenter i Europa.

Mere end 100.000 m² solfangere produceret af ARCON SOLVARME A/S leverer allerede nu gratis energi. Leverandør af 8.000 m² solfangere til verdens hidtil største solfangeranlæg på Ærø.

Vores mangeårige erfaring er din garanti for høj ydelse, driftssikkerhed og lang levetid.

ARCON SOLVARME A/S leverer anlæg til alle formål:

Til familien

Et ARCON solvarmeanlæg leverer omkring 2/3 af familiens varme brugsvand på årsbasis - om sommeren alt det varme vand, så der kan slukkes for fyret hele sommerhalvåret.

Solvarmeanlægget kan ligeledes supplere med varme til centralvarmeanlægget.

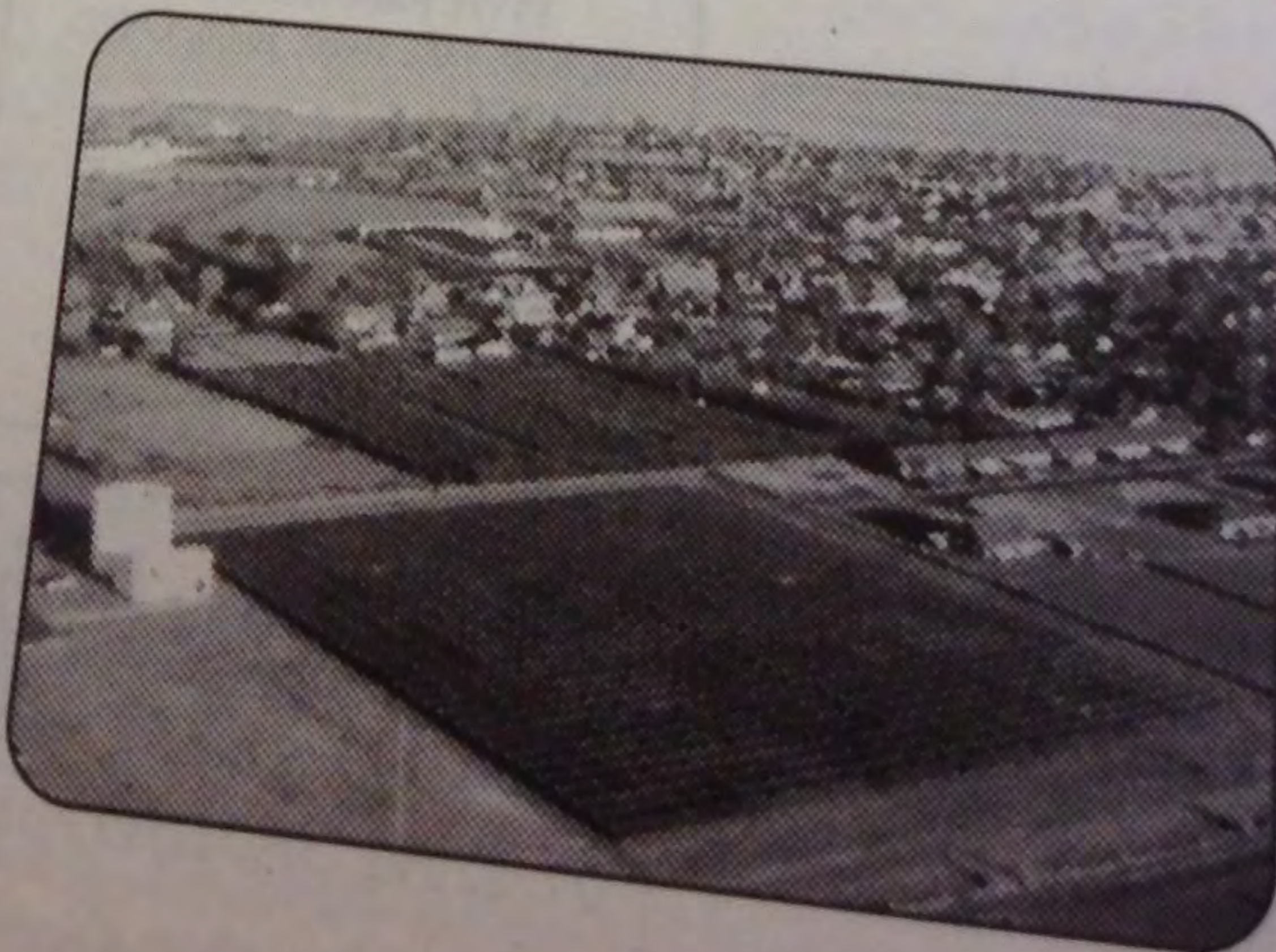
Til institutionen eller virksomheden

Solvarme bliver stadig mere udbredt som energileverandør til institutioner og virksomheder, der ønsker en mere miljørigtig energiforsyning. Lad solvarme "pynte" på din virksomheds grønne regnskab.

Til hele byen

Solvarmeanlæg i denne størrelse, kan levere en stor del af varmekonsumet, i en mellemstor by. En lagertank sikrer, at man kan klare sig selv med et par dage uden sol. På Ærø er 8.000 m² solfangere i stand til, at levere energi til samtlige 1.250 husstande i sommermånedene. Et svarer til ca. 13-15% af det årlige varmekonsum.

Samsø Posten

Nr. 158

Torsdag den 13. november 1997

92. årg.

VEJRET I DA

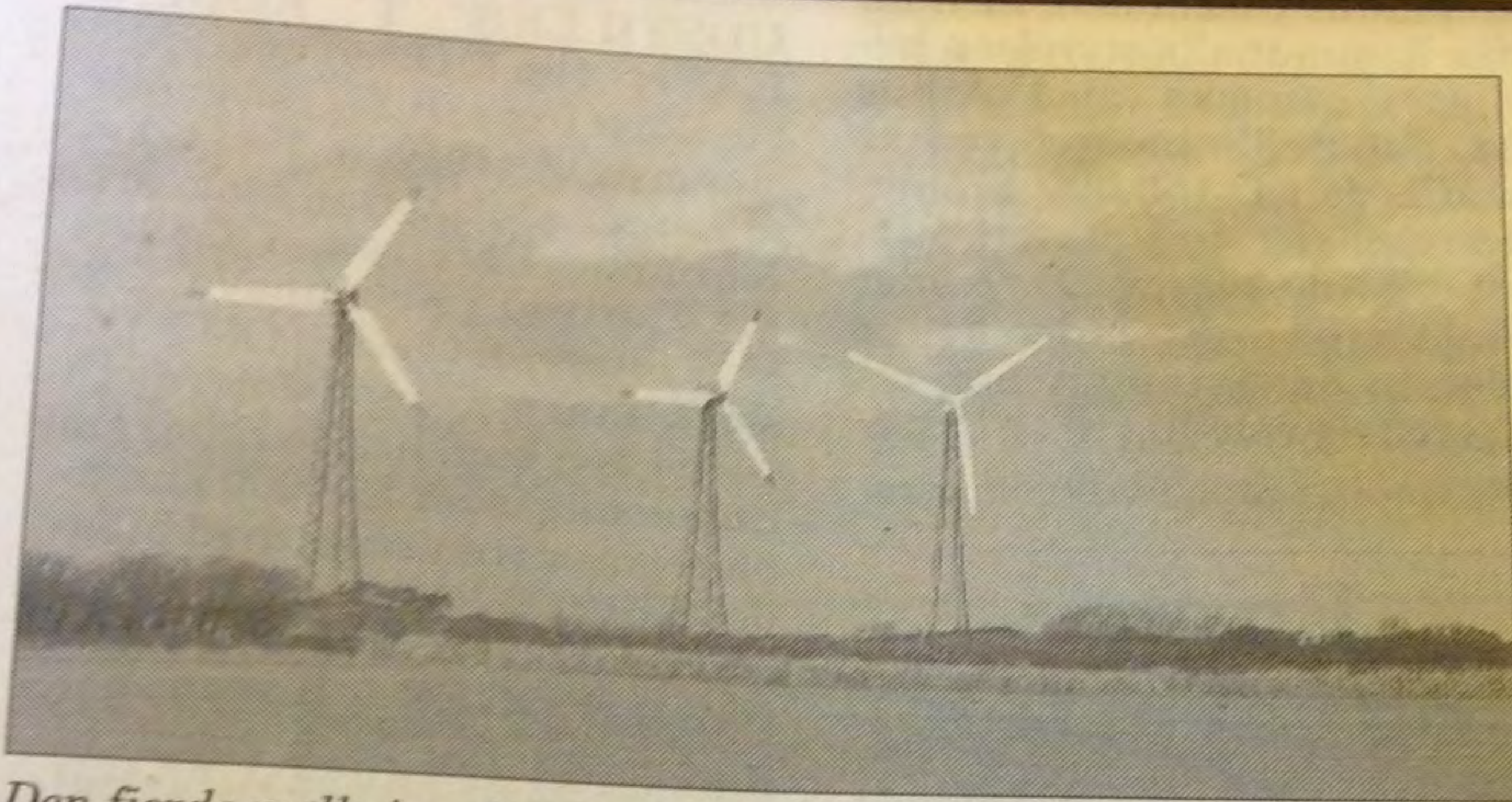
Noget opklaring med en
byger. Let til frisk vind fra
vest og sydvest.
Dagt.: 8 • Natt.: 2 - 5

HØJVANDE V

I dag: 22.14 • I morg

SO

Ned i dag: 16.13
Dagen er i alt aftag

Den fjerde mølle i møllegruppen på Tanderup Mark skulle i følge lokalplanen fra 1993 have samme udseende som den største af de nuværende tre møller i området - den til højre i billedet. Men nu kan der rejses en 46 meter høj 750 kWh-mølle i stedet for, og det er helt i pagt med udviklingen inden for udnyttelse af vindenergi.

Politiker-ja til stor mølle på Holmevej

Kommunalbestyrelsens otte tilstedeværende medlemmer sagde tirsdag aften ja til, at der kan rejses en 46 meter høj vindmølle i det i forvejen udlagte mølleområde på Tanderup Mark ved Holmevej.

Det er en lodsejer i området, der ønsker at bygge møllen. Men i lokalplanen for området står udtrykkeligt, at en fjerde mølle i området - som der var udlagt plads til - skulle have samme udseende og udformning som den største af de tre møller, der er i området i forvejen. Den er kun 30 meter høj, og siden lokalplanen blev vedtaget i 1993 er der sket så meget på vindmølleområdet, at den er utidssvarende.

Derfor skulle der søges dispensation til en tidssvarende og rentabel mølle, og den ansøgning blev altså belønnet med et ja uden bemærkninger fra de otte politikere.

HAVDE EN AFTALE - Det var viceborgmester Einer Madsen (S), der tirsdag aften ledede kommunalbestyrelsens ordinære møde. Borgmester John Sander Petersen (V) havde lovligt forfald. Han havde nemlig en aftale med en dommer. Han skulle være til stede i Østre Landsret i forbindelse med sagen mod Samsø Kommune anlagt af Ellen Breiting for uberettiget afskedigelse.

Planlægger skole de kommende

Skolebestyrelsen på Tranebjerg Skole har ikke været sene til at tage fat, efter at der i det kommunale budget er afsat én million kroner om året de næste fire år til glæde for skolen.

Et udvalg er nedsat til at beskæftige sig med planlægningen, og de første gruppemøder har været holdt. Udvalget beskæftiger sig både med skolens udvikling, med bygninger, holdninger og praktiske forhold, og der bliver tale om et dybtgående udredningsarbejde.

Også skolens ledelse er godt på vej med fremtiden, der indebærer udvidelse af skolefritidsordningen, SFO, og renovering, istandsættelse og

byggeri

Et by

centrun

det poli

med i o

- Ar

gå hur

get vi

valg f

os or

påbeg

der. E

mege

nove

den

Dan

æld

hed

Mærkedage

Carl Klarskov Jensen, Kolby Hovedgade 53, fylder fredag 14. november 80 år.

Er du int
kulturpo

Bente

Kandidat til
kommunalbestyrelsen

Samsø Posten

Nr. 162

Tirsdag den 18. november 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Lidt sol, men også mulighed for byger. Jævn til hård vind fra øst og sydøst.
Dagt.: 2 - 5 • Natt.: 0

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 13.20 • I morgen: 01.38 & 14.03

SOLEN

Ned i dag: 16.04 • Op i morgen: 8.03
Dagen er i alt aftaget: 9 time 24 min.

Tilskud og besparelser skal betale omlægninger

Individuel omlægning kan begynde straks

Det bliver efter al sandsynlighed driftsbetalt ved at anvende vedvarende energi, der sammen med mulige tilskud til omlægning kommer til at betale for udgifterne til omlægning af energi-forsyning i de individuelle anlæg. Det var det oprindelige forslag, da energitanken første gang blev præsenteret på Samsø længe før forundersøgelserne blev indledt. Og det er en model, som energiselskabet Arke stadigvæk holder fast ved, fremgår det af en redegørelse fra Arkes informationsafdeling.

I forbindelse med udpegnin-gen af Samsø til Vedvarende Energi-Ø (nu officielt forkortet til VE-Ø) har Arke gjort rede for nogle af de forhold, der er blevet angrebet fra forskellige sider ikke mindst med hensyn til økonomien i projektet.

Arke nævner billigt kommu-

negaranteret lån som en mulighed. Kunderne garanteres en fremtidig energipris, der højst er den samme som det foregående års udgift til olie. Men da driften af vedvarende energi-anlæg er billigere end traditionel varmeforsyning, vil forskellen mellem tidligere udgifter og den nye driftsudgift blive brugt som afdrag på lånet til etableringen af anlægget. Anskaffelsesprisen ventes samtidig at kunne holdes nede gennem tilskud.

Brugerne kommer altså selv til at betale for anlægget, men det bliver alt i alt ikke dyrere end det er at varme huset op med olie.

I den samlede plan indgår desuden væsentlige elementer af energibesparelse, nemlig svarende til 21% af varmen og 25% af elektriciteten.

Dertil baseres de fire varme-områder omkring byerne Tra-

nebjerg, Brundby/Ballen, Bes-ser/Langemark/Torup/Øster-by, Nordby/Mårup samt Sæl-vig/Onsbjerg/Tanderup/Pille-mark/Hårmark/Kolby/Kolby Kås totalt set på biobrændsler, varmepumper, solvarme, gas fra losseplads samt spildvarme fra fabrikker og måske færger. Elproduktionen skal ske ved land- og havbaserede vindmøl-ler.

I huse uden mulighed for kollektiv varmeforsyning vil varmekilderne blive varmepumper, solvarmeanlæg, sol-celleanlæg, gårdbiogas-anlæg samt halm- og brændefyr.

Og endelig skal en stor del af trafikken i følge planen om-lægges til eldrift, hvilket indtil videre har stået som det vanskeligste led i omlægningen til vedvarende energi-Ø.

En del af omlægningen vil kunne indledes straks. Nemlig omkring varmeforsyning i

huse, der ikke skal tilslut-tes kollektive varmeforsynin-ger.

- Rådgivning om energibe-sparelser og omlægninger af individuelle anlæg kan ske med det samme, mens de an-dre projekter (store varme-forsyningsanlæg m.v.) skal planlægges i detaljer. Først når det er sket og det hænger økonomisk sammen, bliver der noget konkret at se. Dertil kommer, at der skal søges en række tilskud, og det tager alt sammen tid. Der vil altså gå et stykke tid, inden der viser sig konkrete tegn på, at Samsø er VE-Ø, og man må væbne sig med tålmodighed, siger infor-mationschef Per Svendsen, Arke.

Arke tilbyder samtidig at være totalleverandør af energi på Samsø gennem levering af varmepumpeanlæg, vindmøl-leanlæg, energirådgivning, energistyring, etablering af lo-kalvarme.

I forvejen har Arke instal-leret solvarmeanlæg flere ste-der ligesom det er energisel-skabet, der driver det halm-baserede fjernvarmeværk i Tranebjerg.

Møde i Nordby Præstegård
torsdag den 20. november kl. 19.30

Foredrag, ledsaget af lysbilleder ved Else Sanogo:

"Forebyggelse af blindhed
og revalidering af blinde i Niger".

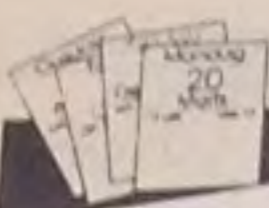
Kaffe: 10 kr. Brød medbringes.

Med venlig hilsen
Nordby Menighedsråd

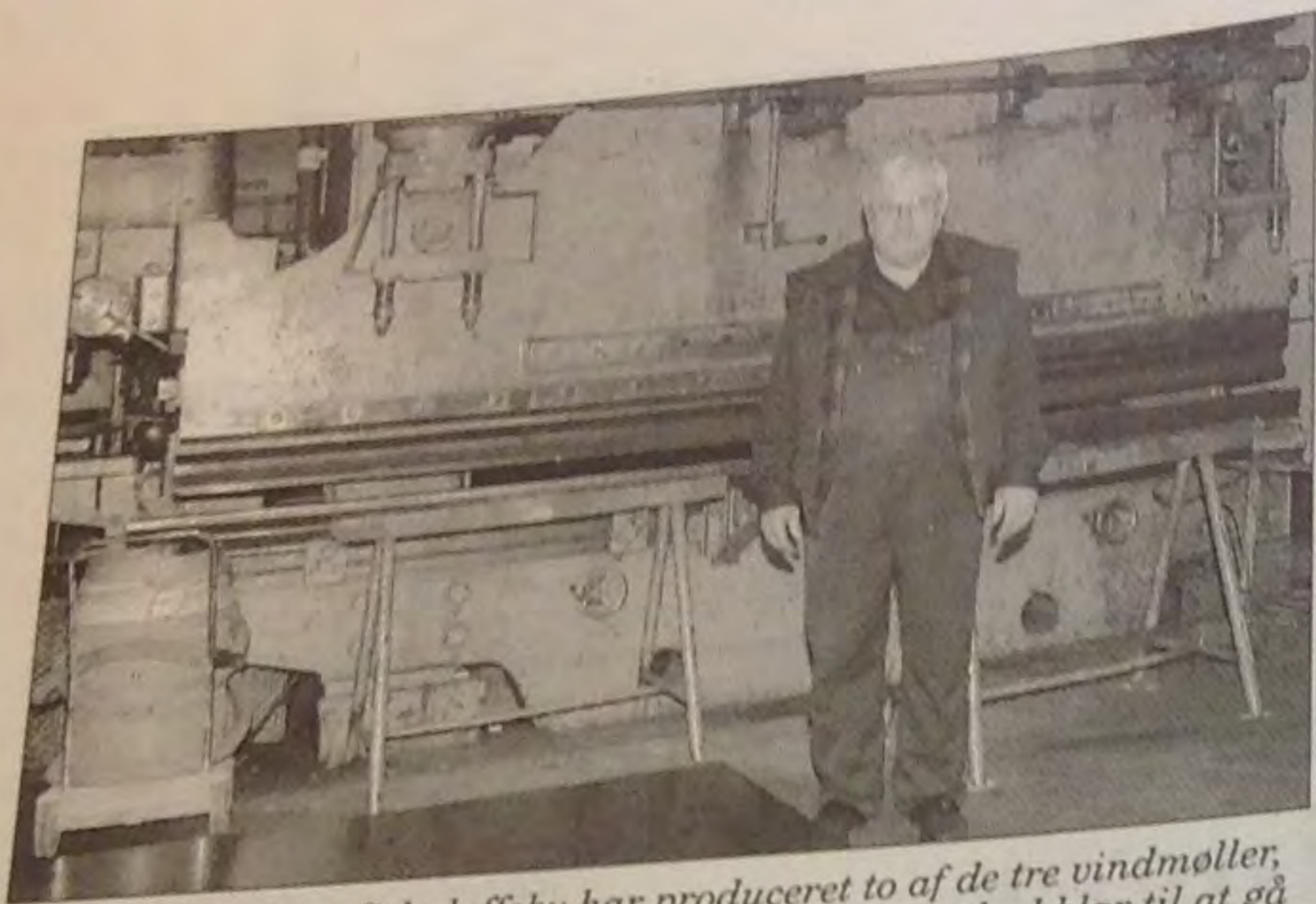
Mødet afholdes i Medborgerhuset ons-

ADVOKATERNE

O. Koefoed Nielsen
T. Kalstrup

Det

Smedemester Bent Schaloffsky har produceret to af de tre vindmøller, der står i Tanderup Vestermark. Nu er hans virksomhed klar til at gå ind på VE-tanken på varmeområdet.

De er på vej med vedvarende energi

Samsø er godt rustet til omlægning

For godt en halv snes år siden blev de første lokalt producerede vindmøller rejst på Holmevej i Tanderup Vestermark. Møllerne er produceret på Ballen Maskinfabrik, hvor smedemester Bent Schaloffsky bogstaveligt talt stod på vejen og byggede dem op.

Siden er tiden løbet fra de i dag små møller, der stadigvæk lystigt snurrende i Samsøs indtil

nu eneste anvendte "vindmøllepark" producerer strøm til glæde for miljøet og for andelshaverne. Og en tredje og lidt større mølle er kommet til.

Og inden længe kommer den fjerde mølle formentlig. Området er udlagt som møllepark med plads til fire møller, og kommunalbestyrelsen har dispenseret fra lokalplanens krav om, at en fjerde mølle skal have samme

Samsø-Liniens direktør Valter Merrild-Hansen og formand Mogens Mahler, Samsø, foran arealet bag virksomheden, hvor møllen i givet fald rejses.

ERIKS KORSHÆRSs GENBRUGSBUTIK

Langgade 38, Tranebjerg • Tlf. 86 59 03 18

modtager gerne helt og rent tøj, men også legetøj, porcelæn og møbler. - Aflevering af møbler i butikken, dog vedr. afhentning af gamle møbler (dødsboer) og andre ting, ring på 86 59 06 92 (Erik).

TE MØBLER SÆLGES hver torsdag kl.

7.00 i Præstegårdstalden, Tranebjerg

Poul Dufresne har kombineret det hele i valgkampen - hans økologiske køer har fået et politisk kryds og den nuværende mølle maler lige så forureningsfri strøm i baggrunden.

udseende og størrelse som den sidst tilkomne i området. Det er sket efter konkret ansøgning om at måtte rejse en 46 meter høj 750 kWh privatejet mølle på stedet.

En række ansøgninger tidligere på året om byggeri af store vindmøller var ved at tage luftten ud af politikerne. Der var så mange interesserede, at det blev besluttet at arbejde på en samlet principiel politik på vindmølleområdet, og indtil nu tyder det på, at der vil blive stillet krav om gruppering af møllerne. Det vil sige, at der skal være to, tre eller måske fem møller inden for en begrænset afstand. Og det vil sige, at det ikke for alle vil være muligt at få tilladelse til at rejse mølle der, hvor de gerne vil have det. Det er især naturhensynet og hensyn til naboer, der vægtes højt i mølleplanlægning.

gen.

Den fjerde mølle i mølleparken er nyeste tiltag. Det første skete i Brundby, hvor økologisk landmand Poul Dufresne som den første i rækken indsendte ansøgning om byggeri af en 46 meter høj 750 kWh mølle på egen jord i nærheden af den mindre mølle, han har i forvejen.

Senere har debatten som følge af de mange ansøgninger medført, at tilladelsen er trukket ud. Ansøgningen skal igen behandles i amtets udvalg for teknik og miljø i denne måned, og sagen står nu i høj grad om den konkrete placering af møllen, der oprindeligt skulle have suppleret den gamle mølle. I stedet for er der nu tale om at fjerne den gamle mølle, så den nye bliver en mere tidssvarende afløser.

fortsætter næste side

Færgen "Vesborg" er den mest sandsynlige havbårne varmekilde i første omgang, hvis det lykkes at komme længere med at udnytte spildvarme fra færgerne. Samsø-Liniens direktør, Valter Merrild-Hansen, fortæller, at der ikke er tid til at ændre planer for rederiets nye større færges i første omgang. Også busserne skal holde for. De faste busser på Samsø skal i følge planerne køre på strøm i stedet for diesel for at spare fossile brændstoffer.

Hjertelig tak

for opmærksomheden ved vort bryllup den 8/11-1997.

Susanne Fast
og Niels Hjorth

RADIO PROGRAM

FM 99,3 & 105,2

TIRSDAG 18/11

16.05 God eftermiddag Samsø

18.01 - 23.00

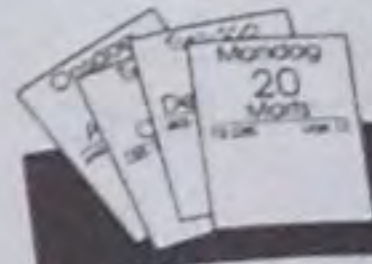
VALG '97

m. direkte reportager m.m.

ONSDAG 19/11

I Kolby Kås har DLG plan om at rejse en 46 meter høj 750 kWh-mølle på et areal bag virksomheden. Lykkes det at få tilladelse til at bygge møllen, vil den først dække DLG's strømforbrug på omkring 360.000 kWh om året, hvorefter den resterende produktion udbydes i andele. Det vil naturligvis sige, at der kan være andele svarende til en reduktion på godt en megawatt.

Afdelingens formand Mogens Mahler, Samsø, og Samsø-Liniens direktør Holger Christensen kan godt se fiduser i møllen producerer formentlig, men det er en god forlængelse af andelstankens åbne mulighed for at komme til, mener de. Også på Tranebjerg er der intentioner om at gå ind på projekt VE-Ø. Sk

I DAG:

Kl. 18-19.15 Børns fodbold, drenge
B.U.I.

ONSDAG:

Kl. 13.30-20.30
Åbent hus. Børns
Kl. 15-17.15
Hyggeklub.
Kl. 19.30 Møder
neralforsamling
Samsø Kan

op fået bevilget penge til renovering og hyggeri, og i forbindelse med Samsøs ansøgning om at blive VE-Ø blev idéen om et energihus på skolen kastet ind i mulighederne.

Hvis tanken bliver virkelighed, opbygges huset som et par almindeligt fungerende klasse-lokaler, der dels super-isoleres og forsynes med solenergi og dels udstyres med måleapparat, så eleverne kan følge med i energiforbruget og energiproduktionen.

Huset skal også bruges som demonstrationsprojekt for elever udefra, blandt andre for de lejrskoleklasser, der i store antal gæster øen hvert år.

Et andet energi-center er påtænkt på Baasebakkegaarden

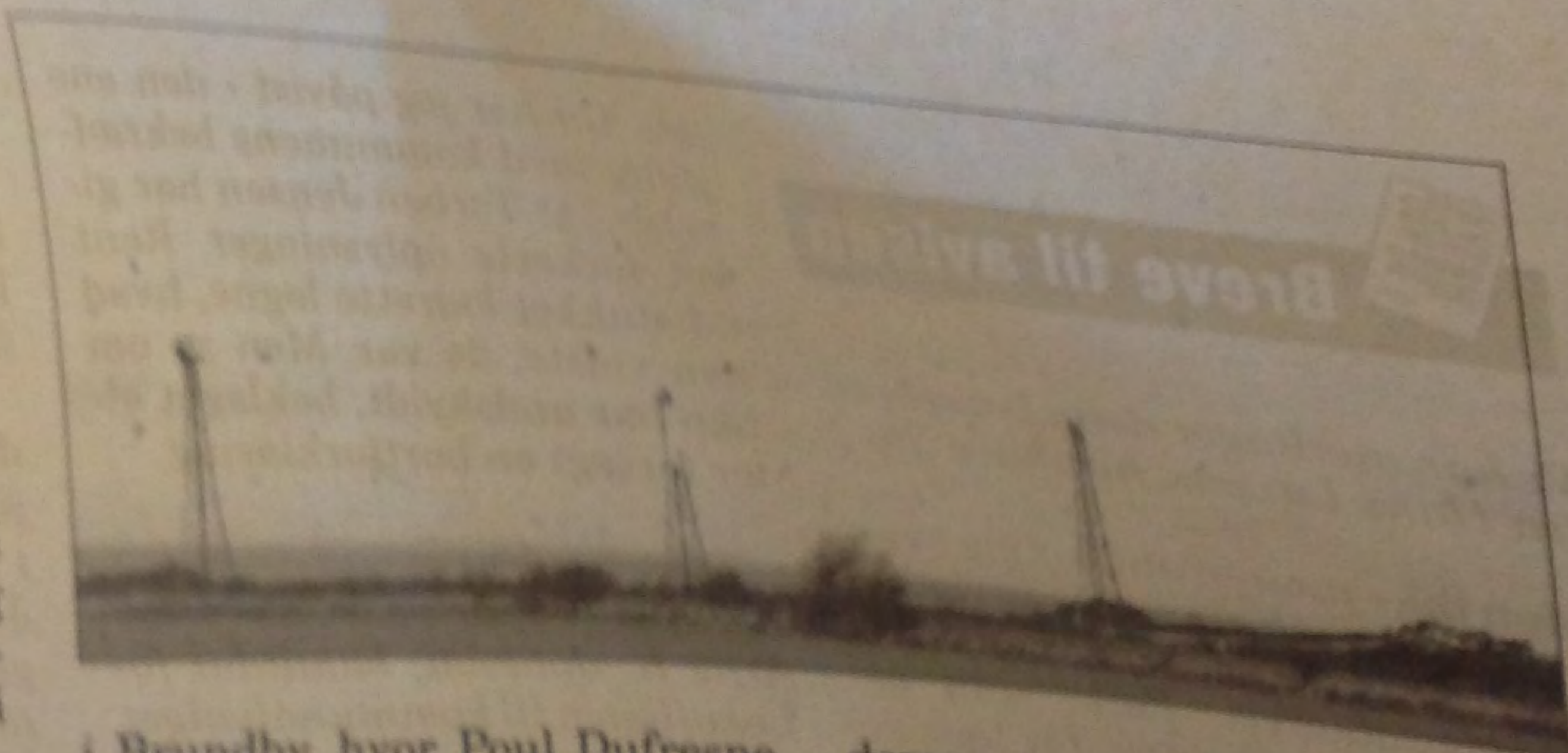
B. U. I.

Indendørs fodboldtræning

Tirsdag den 18/11 kl. 18.00-19.15 - Dreng, årg. 84/85 & Junior, årg. 82/83.

Torsdag den 20/11 kl. 18.00-19.15 - Miniput, årg. 88/89 & Lilleput, årg. 86/87.

Med venlig hilsen
B.U.I.

i Brundby, hvor Poul Dufresne venter at opbygge et egentligt

demonstrations-lokale som informationscenter for øen.

- for en bedre fremtid på Samsø

	Samlede investering uden tilskud mio. kr.	Besparelse/år mio. kr.	Simpel tilbagebetalingstid år	Nødv. tilskud for at opnå simpel tilbagebetalingstid på 10 år mio. kr.
Varmebesparelser	41,2	7,0	5,9	0,0
"Perlerækken"	51,7	4,5	11,5	6,7
"Halm og varmepumpe"	36,4	2,6	14,0	10,4
"Kombineret biogas"	23,5	1,2	19,6	11,5
"Flis og solvarme"	24,5	1,1	22,3	13,5
Individuel solvarme	21,5	1,4	15,4	7,5
Kollektive solceller	0,8	0,01	55,2	0,7
Gård-biogasanlæg	10,0	0,33	30,5	6,7
Individuelle varmepumper	42,2	3,61	11,7	6,1
Individuelle solceller	4,7	0,1	45,7	3,7
Husstandsmøller	6,6	0,52	12,7	1,4
Landplacerede møller	77,4	11,35	6,8	0,0
Havplacerede møller	247,5	32,62	7,6	0,0
I alt	588,0	66,34		68,2

Skemaet her er hentet fra energi-rapportens side 55. Det omhandler merinvesteringer til vedvarende energianlæg på Samsø. Der er ikke medtaget investeringer, som alligevel ville være foretaget uafhængigt af energiforsyningen. Beløbene er ekskl. moms. Rapportens økonomidel omhandler i øvrigt virkninger på den lokale økonomi og beskæftigelse, den økonomiske model samt mulighederne for at få ekstra støttemidler.

Det varer tid at omlægge til VE-Ø

Men det er absolut realistisk, siger erhvervsrådsformand

Besparelserne er beregnet af vore rådgivere, PlanEnergi og Arke, og Energistyrelsen har fundet beregningerne realistiske. Om vi når 100% tilslutning til fjernvarmeværkerne kan vi naturligvis ikke vide helt sikkert. Men det går nu rigtig godt med tilslutningen til Tranebjerg Fjernvarmeværk, som nærmer sig 90% af de mulige

husstande, siger Bent Schaloffsky, formand for Samsø Erhvervsråd, som reaktion på den tvivl om realismen i VE-Ø projektet, der er rejst af Torben Hansen, formand for Oliefyrbranchens Registreringsudvalg.

Torben Hansen har lavet talgymnastik på den samlede investering i VE-anlæggene. Ved at læse skemaet med

redegørelse for økonomien ses specielt, at 42% af den samlede investering vedrører vindmøller placeret til havs. Det vil formentlig blive en investering, elværkerne skal foretage, hvis møllerne etableres ved Samsø. Om det sker, afhænger af flere forhold omkring planlægningen. Men økonomien i havbaserede møller er så god, at flere samsinger måske kunne have lyst til at investere i dem, siger Bent Schaloffsky.

Tilbuddet til samsingerne hedder varmeudgifter, der ikke overstiger de nuværende udgifter til opvarmning med fyringsolie. I praksis vil det betyde, at udgiften falder på længere sigt for dem, der fyrer med olie i dag. Garantien i hele systemet er, at Arke og Samsø Energi udfører beregninger og projektering for de

enkelte anlægssystemer. Hvis den garanterede pris ikke kan opnås, vil Energistyrelsen sammen med andre sponsorer gå ind med anlægstilskud således, at den garanterede pris overholdes.

Derfor er hele projektet realistisk, siger Bent Schaloffsky.

Grunden til, at Torben Hansen ytrer sig, kan være, at han kommer fra oliebranchen, som naturligvis kan føle sig truet af projektet. Der spares nemlig årligt 33 mio. kroner til indkøb af olie og benzin på Samsø. Men VE-Ø projektet vil samtidig medføre 30 ekstra og nye arbejdspladser på øen, og det vil da være nærliggende at dem, der i dag transporterer olie og benzin i fremtiden kan transportere andre brændsler på Samsø. Benzinstationerne mister også nogle kunder over de næste 10 - 20 år, men der må være nye indtægtsmuligheder i servicering af nye elkøretøjer m.v., siger Bent Schaloffsky.

En energiplan af denne karakter vil give anledning til flere justeringer i erhvervslevet, til efteruddannelser o.s.v. Men det er vi vant til, og vi tager det som en udfordring. Men 30 ekstra arbejdspladser byder vil altid velkommen, siger Bent Schaloffsky.

ROSINEN:

Gamle Jens Peter Olsen fra det vestjyske, havde længe gået med en forfærdelig tandpine. Langt om længe fik de ham overtalt til at gå til tandlæge for at få tanden trukket ud, og da han var vel anbragt i stolen, spurgte tandlægen venligt:

- Skal vi så bedøve den tand? Så blev Jens Peter tordnende arrig:

- Nej, dæleme nej. Nu har det skidt pint og plaget mig i 14 dage, så nu skal der sgu ikke kæles for den.

Annoncer, tryk og abonnement:

Samsø Postens Bogtrykkeri
Tranevej 6 • 8305 Samsø
Tlf. 86 59 13 45 • Fax 86 59 03 41

Redaktion:

Preben Christensen (ansv.)
Journalist, redaktør:
Carsten Pedersen - cp
Tlf. 86 59 33 15 • Fax 86 59 33 11
Biltilf. 40 15 84 76

Sportsmedarbejder:
Jørgen Holm Jakobsen - lx
Tlf. 86 59 18 82

Erhvervsmæssig affotografe-

Se altid efter mærket

VVS GARANTI

Medlem af VVS-branchens Garantiordning

Aut. VVS-Installatør
Alt VVS-arbejde
Oliefyr

Maskinfabrikken "Samsø"
Langgade 19, Tranebjerg
v. Ballen Maskinfabrik A/S
Tlf. 86 59 01 30 - 86 59 07 30 - 86 59 01 22
Fax 86 59 01 40
Bil-tlf. 20 44 83 13 - 20 24 11 30

ADVOKATERNE

O. Koefoed Nielsen
T. Kelstrup
Langgade 24, Tranebjerg

KONTORTID:

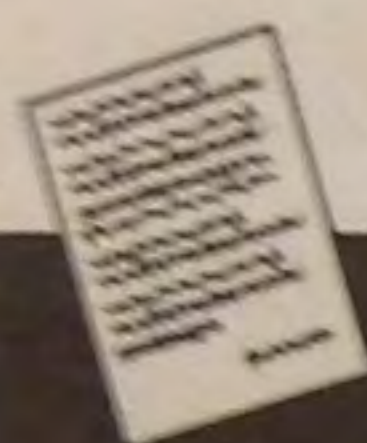
Tirsdag kl. 10.30-12.30.
Træffetid efter aftale,
tlf. 86 59 03 33.

Udenfor kontortid er der

I Samsø Kanalen

På Samsø Kanalens generalforsamling onsdag aften i Medborgerhuset blev der valgt ny bestyrelse, som er sammensat af Søren Peter Kjeldahl, Nordby; Torben Simonsen, Alstrup; Carl Chr. Blach, Tranebjerg;

og Lilian Kristensen, Brundby. Desuden er Jens Koch medarbejdervalgt medlem af bestyrelsen. Som suppleanter valgtes Torben Anesen, Ballen; og Anita Jørgensen, Bisgaard Mark.

Breve til avisen

Gunnar Madsen, Mosevej 5, har skrevet dette læserbrev:

Lad os se med positivitet på Samsø som energi-ø.

Jeg tror ikke, staten kan pålægge øens borgere en stor regning. Der må følge en anseelig pose penge med. Statsmidler, fondsmidler eller EU-midler må diskuteres på højere sted.

Hvor mange arbejdspladser kan det give Samsø, hvis man ikke udliciterer opgaver og indkøb. Jobs og eventuelle virksomheder bør fortrinsvis tilfalde Samsø. Det vil være et trækplaster for unge fantasifulde familier, der samtidig brænder for at bosætte sig her,

hvor man arbejder for et renere miljø. Dermed er der skabt grundlag for at få gode skatteydere til at slå sig ned på Samsø. Men samtidig skal der være tilbud som et aktivitetscenter og bedre uddannelsesmuligheder.

Kombineret med førsteklasses færgeruter til Jylland og Sjælland - der passer sammen med viderebefordring - vil det kunne forøge vores muligheder for succes.

Vi skal ikke have den negative mening, Torben K. Jensen fremturede med angående at 7.000 indbyggere ikke skulle gavne øen økonomisk.

Jeg håber sandelig at sådanne negative holdninger ikke smitter af i kommunalbestyrelsen. Ellers er vi ilde stedt på Samsø.

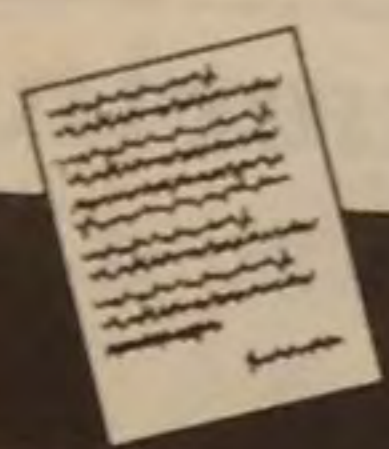
Hotel efter
Kaffe, ka
mer skove
lød højt. D
kærligt far
Åge er fø
han levede
Samsø. Ha
fra midter
gift med M
af familie
Deres to b
ne Peders
Stjerne Pe
Jeg lærte
de først eft
Hun var sy
passet god
mand.
Efter at
mand mur
men kom
smilende,
Vi holdt
hvert år i
var naboh
dom. Der h
tre middag
samt Joha
Takket v
enterede o
sket på Sa
Vi blev i
dag hos Åg
med til mi
faldt fire d
Vores bør
stian, blev
vand hos Å
talte I om",
"Ikke noget
var svaret.
menneske,
hed, så det
Jeg kunn

Kalkunsalat a'la Waldorf

En lækker salat til julefrokostbordet.

500 g stegt eller kogt kalkunbryst eller schnitzel, 2-3 stilke bladselleri, 1 lille rød peber

Breve til avisen

Niels Lundsager, Krogen 25, Langemark, har skrevet dette læserbrev:

Jeg vil her uddybe VE-Ø rapportens forudsigelser om nye arbejdspladser.

Rapporten forventer, at der i en periode på 10 år er knap 37 personer til at etablere VE-anlæggene. Samtidig er der brug for personer til at drive anlæggene. Det antal vil langsomt stige indtil det efter 10 år når op på 30 personer.

Det 10. år vil der således - efter denne skematiske model - være 67 nye arbejdspladser. I disse tal er der foretaget fradrag for de arbejdspladser, der forsvinder. De mange nye arbejdspladser i energisektoren får selvfølgelig afsmittende virkning i andre brancher.

Der er stor usikkerhed i disse tal, men usikkerheden går til begge sider. Hvis øen og dens styre bakker stærkt op om sagen og sælger den

dygtigt, vil landets VE-industri forhåbentlig vælge at bruge Samsø som sit udstillingsvindue. Så bliver antallet af arbejdspladser langt større, og Flinch's Hotel vil kunne melde udsolgt året rundt.

BLIKKENSLAGERARBEJDE
samt VVS-arbejde
udføres

Brdr. Stjerne k/s
Aut. VVS-Installatører

TLF. 86 59 17 00

DET LIL

Under den
alle LIGE
dag eller fr
billig form
med KØB/
private.

**Prisen fo
er kun:**

25 K

Stem- me- tal	A	Valgforbundet B + F	Valgforbundet C + V	E	L
Divisor	567	144 → 383 ← 239	322 → 987 ← 665	736	72
/1	567,00 ③	383,00 ⑤	987,00 ①	736,00 ②	72,00
/2	283,50 ⑧	191,50 ⑫	493,50 ④	368,00 ⑥	
/3	189,00 ⑬	127,67	329,00 ⑦	245,33 ⑩	
/4	141,75		246,75 ⑨	184,00	
/5			197,40 ⑪		
/6			164,50		
Mandater til valgforbund					
		B 2 F	C 5 V		
/1		144,00 ②	239,00 ①	322,00 ③	665,00 ④
/2		72,00	119,50	161,00	332,50 ②
/3				221,67 ④	
/4				166,25 ⑤	
/5					

Annoncen
linier = ca.
sætning. -
sempler på
noncerne:

Sælges:
seng, med
billigt. Ka
andre ting

Købes: Gr
300 liter. C
Skal være
Jernbaneg

Sidste fri
betaling v
alle UL
indtrykni
sker i følg

**Hvorda
noncen**

1. De ka
brev og
check (a
indtelef

2. Annor
vort kont
biern

Må ansætte folk der bor på Samsø

Når Samsø-Linien skal ansætte såvel navigatører som andet personale, må det være personer med bopæl på Samsø.

Det fastslår Leif Nielsen, medlem af kommunalbestyrelsen for Samsø Borgerliste, i en skriftlig henvendelse til Samsø-Liniens bestyrelsesformand, amtsborgmester Ib Frederiksen.

- Det er vigtigt at Samsø kan bevare øens arbejdspladser og gerne skabe nye, skriver Leif Nielsen og henstiller, at der i stillingsopslaget

Medborgerhuset holder igen jul

Igen i år er Medborgerhuset i Tranebjerg parat til at holde jul for alle, der har lyst til at deltage. Og det uanset om man er enlig, om man gerne vil slippe for eget juleaftensræs eller om man blot gerne vil holde jul i en større forsamling. I 1996 deltog 35 personer i juleaften i huset.

Det er igen i år Inga Makne, Ellen Margrethe Nielsen og Signe Larsen, der står bag arrangementet.

Traktementet kan ikke blive mere jule-rigtigt. Det består af andesteg, gammeldags

Ny i kommunalbestyrelsen:
Poul Dufresne (Rad.)

Økologi- og VE-tanker skal omsættes i politik

- Nu da Samsø er udpeget til Vedvarende Energi-Ø, er der store muligheder for at gøre noget. Jeg har nogle holdninger, som jeg gerne vil have frem.

Ordene kommer fra Poul Dufresne, økologisk landmand og vedvarende energi-mand fra dengang, det endnu hed alternativ energi. Og nyvalgt radikal til kommunalbestyrelsen i den kommende fireårsperiode. Opstillet til valget for at gå politisk ind ikke mindst i energi-debatten.

- Vi kom stort set til Samsø med en vindmølle under armen for 11 år siden, og jeg ved, at det kræver noget at få tingene gennemført. Men Samsø er et oplagt område for de ting, der interesserer mig - vedvarende energi og økologi, siger Poul Dufresne.

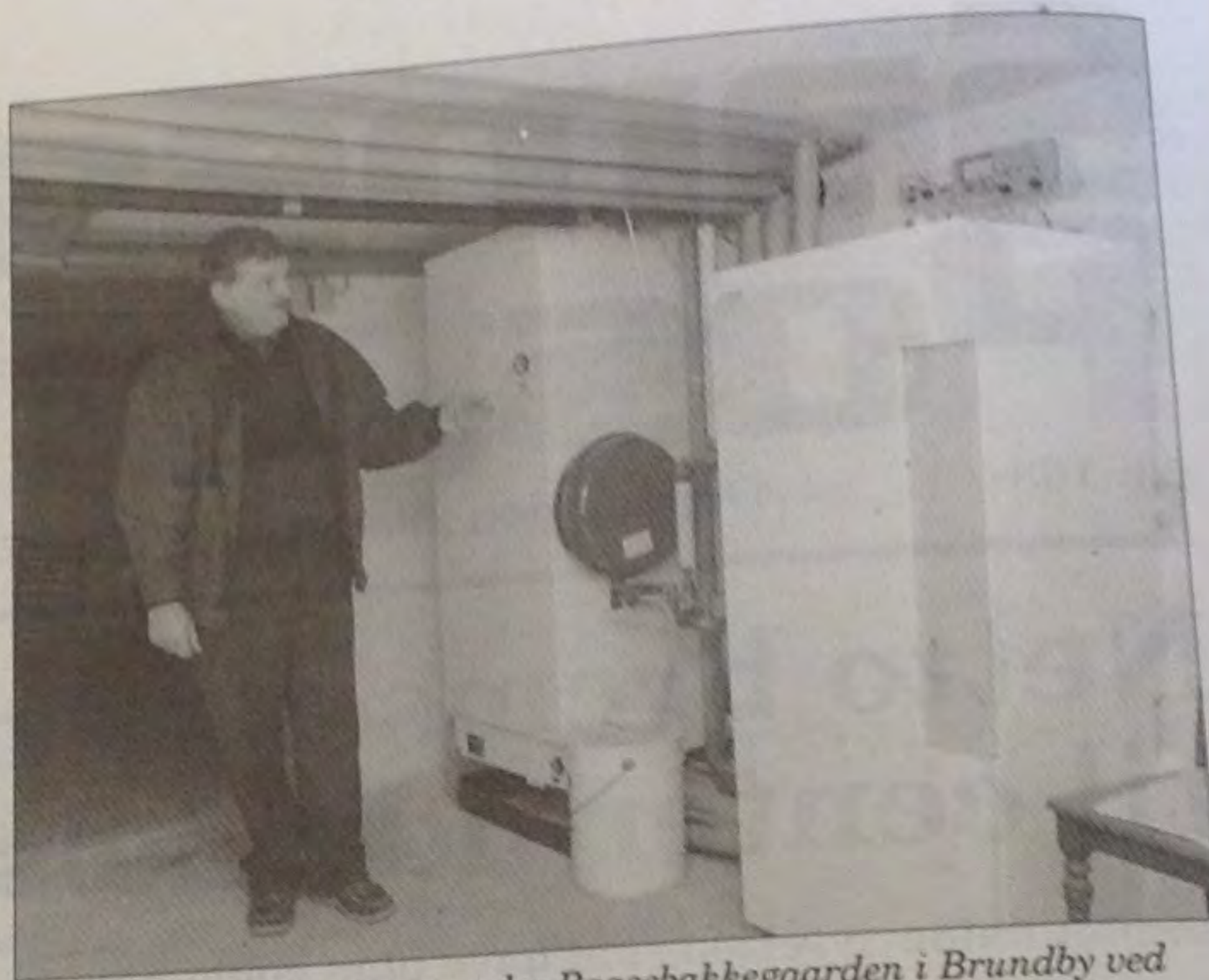
Det var nu ikke alene udsigten til at Samsø skulle blive VE-Ø, som den officielle forkortelse er efter udpegelsen. Han kunne godt selv i forvejen, og som den første af en lang række landbrugere søgte han allerede ved nytårstid om tilladelse til at opstille en ny vindmølle på 750 kWh foruden den på 30 kWh, han har i forvejen. En ansøgning der i

første omgang gik igennem i kommunens tekniske udvalg, men som senere blev bremsset på grund af det store antal ansøgninger. Politikerne fandt det nødvendigt at gennemføre en samlet vindmølleplanlægning, som endnu ikke er på plads - og som nu formentlig forsinkes yderligere af, at amtet netop har vedtaget en ny regionplan.

Poul Dufresnes første tiltag på VE-området var at etablere et halmfyrt. Det skete i 1971 på Beder-Malling-egnen.

- Dengang drømte jeg ikke om, at jeg kunne nå så vidt, som jeg er kommet i dag. Derimod har jeg gennem årene beskæftiget mig med forskellige områder af offentlig interesse. Jeg var blandt andet leder af den første 4H-gård i landet fra 1972, og jeg var med i et politisk arbejde i lokalområdet udsprunget af skolesituationen i Beder-Malling-Ajstrup området, fortæller Poul Dufresne.

Den første mølle blev rejst i 1980, og siden har VE-manden været aktiv i en forening af ejere af Nordtank-vindmøller produceret på Djursland. Et arbejde han dog droppede, da han blev bidt af

Poul Dufresne i kælderen under Baasebakkegaarden i Brundby ved styringen af solvarmeanlægget. Samsø Posten besøgte ham en dag med kun et par grader i luften og periodisk en smule solskin, men i løbet af ganske kort tid var temperaturen på varmtvandsanlægget oppe på 56 grader, og det var nok til at anlægget også begyndte at levere energi til rumopvarmningen.

den store Micon-mølle, som stadig venter på myndighedernes tilladelse. I dag er Micon og Nordtank dog samme firma.

Men tilbage til lokalpolitikken.

- Vi kunne godt bruge en grøn guide på Samsø - en person der kunne fortælle politikerne, hvad befolkningen ønsker. Især i forbindelse med VE-Ø arbejdet skal der ikke trækkes noget ned over hovedet på borgerne. Der skal være et bindeled, og der skal

laves en høringsrunde i forbindelse med mølleplanlægningen.

Det samme gælder, hvis der skal etableres fjernvarmeværker på biogas eller halm. Som politikere er vi bare valgte. Vi skal forhøre os i områderne og tage imod advarsler, hvis noget er ved at gå skævt, siger Poul Dufresne.

Selv får han plads i udvalget for teknik og miljø, og det er lige præcis, hvad han ønsker med sit politiske virke.

Tomme skal nu

Det er såre nemt at regne når helårsboliger bliver me. Kun i de færreste vil det være nødvendig ud for at kigge på for De kan nemlig aflæse edb-skærm på komm toret.

Og nu har Samsø nes udvalg for teknik indstillet til økonom og kommunalbestyr registreringen skal gang.

I en indstilling forvaltning er der

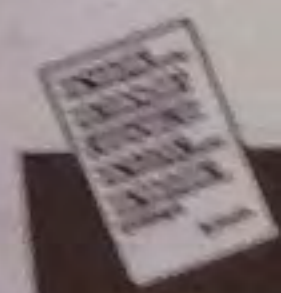
Udvalg område

Fem områder h til fra to til fem er teknisk udv fremtidige pla energi-produk ud over den al te "park" nor ken.

Områderna sydøst for Br de, ved Per Tranemoser

- Vi skal afklaret og områder et på besigtig råder. Me komme an nere. Nu med Århu den for u

Luk efteråret ind i dit køkken

Vi har brev fra bakk

Hans den slutt

De edb-skærm på toret.
Og nu har Samsø Kommunes udvalg for teknik og miljø indstillet til økonomiudvalget og kommunalbestyrelsen, at registreringen skal sættes i gang.
I en indstilling fra teknisk forvaltning er der nævnt flere

ing, boligen kan være en del af en virksomhed eller institution uden tilmeldte beboere. Boligen kan være anvendt til fritidshus, eller boligen kan være til salg.

- Kun ved at skrive til den enkelte boligejer er det muligt at fastslå årsagen til, at boligen er tom, hedder det i forvalt-

At det registreres, i boligen er tom.
At der på baggrund hentede oplysninger foretages en vurdering af fordelene af kompetence mellemvaltning, teknisk udvalgt den samlede kommunalbestyrelse for den videre handling.

Udvalg anbefaler fem områder til vindmøller

Fem områder hver med plads til fra to til fem vindmøller, det er teknisk udvalgs bud på den fremtidige placering af vindenergi-produktion på Samsø - ud over den allerede godkendte "park" nord for Vesterløkken.

Områderne er Sannholm, sydøst for Brundby, Lundgårde, ved Permelille og vest for Tranemosen.

- Vi skal have placeringerne afklaret og har foreslået de fem områder efter at vi har været på besigtigelse i de mulige områder. Men der kan måske komme andre områder til senere. Nu skal vi have en snak med Århus Amt, siger formanden for udvalget for teknik og

miljø, Einer Madsen (S) og tilføjer, at politikerne nu venter på en afklaring af mulighederne for finansiering, der er meget afgørende for den fremtidige udvikling.

Einer Madsen oplyser, at beslutningen om at pege på de fem områder dels skyldes, at det er her politikerne mener møllerne bedst placeres ud fra landskabsmæssige betragtninger og dels at det har været nødvendigt at prøve at være konstruktiv og udarbejde en plan for et antal møller.

Indstillingen fra udvalget skal behandles først i økonomiudvalget og dernæst i kommunalbestyrelsen.

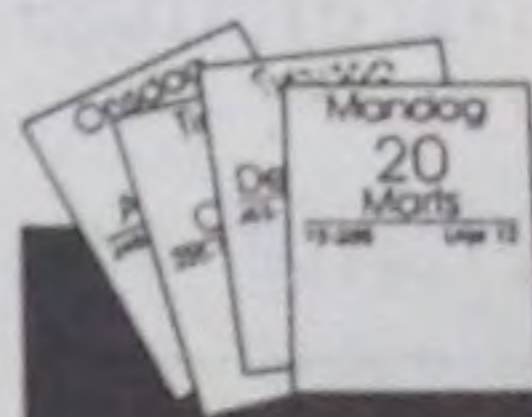
bagegang svarer meget godt til landsgennemsnittet. Men klø fortsat på med det Hans Larsen: Gå efter manden, det er meget nemmere end at gå efter sagen.

Breve til avisen

Vi har modtaget dette læserbrev fra Bent Myrdal, Skolebakkevej 20, Brundby:

Hans Larsen nåede dagen inden kommunevalget, at få sluttet valgkampen af med endnu et perfidt angreb på Torben K.

Hjertelig tak

Det sk

I DAG:

Kl. 15.05-17.40 Plejehus Niels Voss: "Sicilien" klubben.

Kl. 15.05-17.40 Håndbold Tranebjerg skole. Håndbold de. Hobbyklubben.

TORS DAG:

Kl. 19.30 Biografen. "Siv".

Kl. 19.30 Nordby Præstegård Orienteringsmøde og rejse.

Biografen & Statens Film

præsenterer 3 kunstnerportrætter i Samsø Biografen

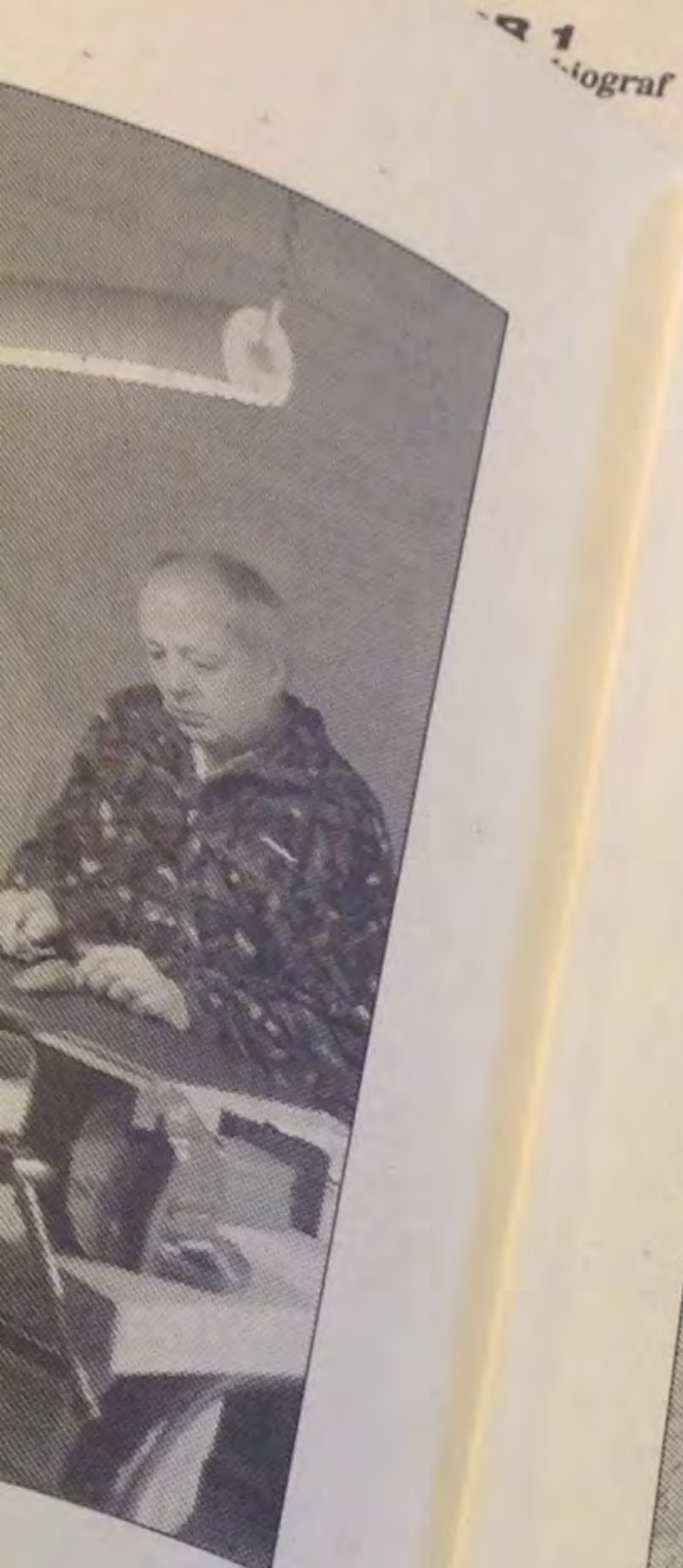
PÅ TURNÉ

Lørdag kl. 19.30 GRATIS

KUNSTNERPORTRÆTTER

Werner Boldt og teknikerholdet er her på Baasebakkegaarden, hvor Poul Dufresne fortæller om vedvarende energi og økologisk landbrug.

Mere tysk tv fra Energi-Samsø

NDR-3 har optaget

Werner Boldt, tv-journalist på Nord Deutsche Rundfunk (NDR) var sammen med lyd- og kameramand på Samsø onsdag, torsdag og fredag for at lave optagelser omkring Samsø som Vedvarende Energi-Ø.

Et af de steder, holdet besøgte, var Baasebakkegaarden i Brundby, hvor økologisk landmand Poul Dufresne allerede har taget forskud på det vedvarende ved at installere solfanger til opvarmning af brugs- og opvarmningsvand.

TV-holdet var desuden blandt

andet hos formanden for Samsø Erhvervsråd, smedemester Bent Schaloffsky, og på Arke's halmvarmeværk i Tranebjerg.

Werner Boldt er i øvrigt ganske godt kendt på Samsø. Han har ferieret her gennem 35 år og taler fremragende dansk.

Programmet sendes på mandag aften kl. 20.15 i programmet "Markt in dritten" på NDR-3 (som på satellitten hedder N3), der som hovedtema har energi-konferencen, der indledes i Tokyo om få dage. Og så er det unægteligt noget af en fjer i hatten til Samsø, at dette var nærmeste sted, den nordtyske tv-station kunne finde til at perspektivere den store verdens forhold på det europæiske plan.

Det

I DAG:
Kl. 10 Johannes' st.
Julemarked.
Kl. 10-15 Medborg-
lemarked. Marked
Kl. 13-17 Nordby
marked.
Kl. 13-17 Land
Nordby. Julemark
Drejs.
Kl. 14 Kildekjær,
6. Julebazar. Sam
Kl. 14 Biografen
trætter.
Kl. 19 Kolby For
Julefrokost. Sam
ungdom.
Kl. 19.30 Vesborg
lefrokost.

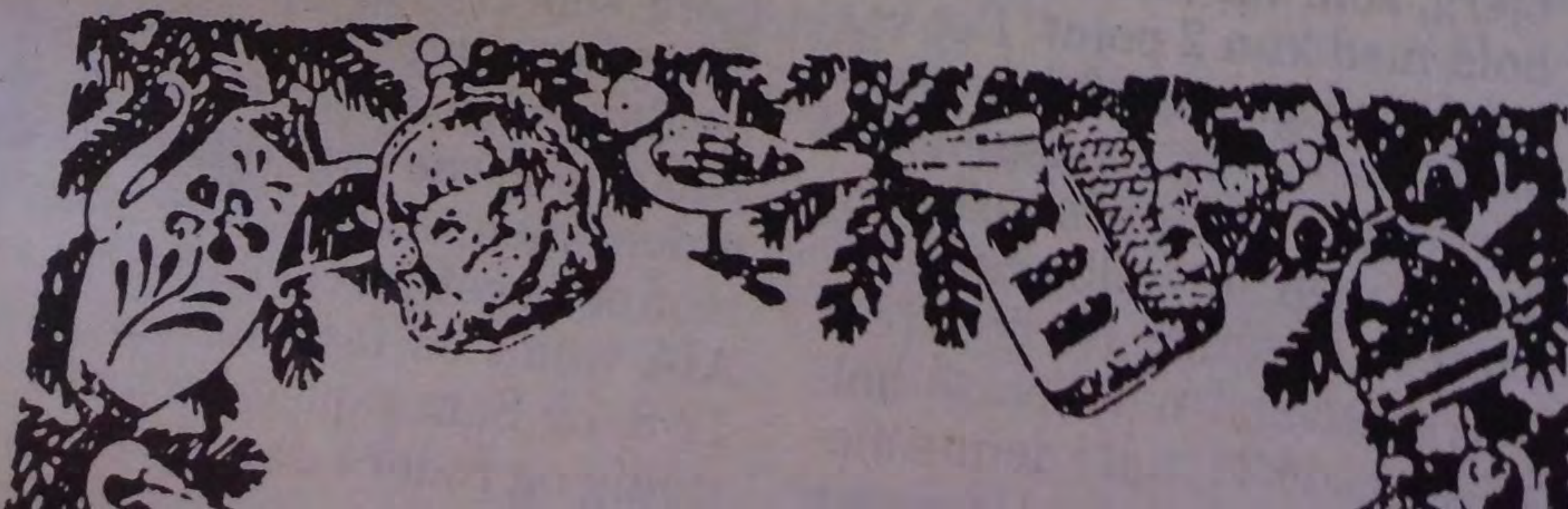
SØNDAG:
Kl. 10-12 Samsø
lemarked.
Kl. 10.30 Samsø
Håndboldstævn
Kl. 10.30 Kolby
dag i advent - Fa
neste.
Kl. 10.30 Traneb
søndag i advent.
Kl. 13 v/DLG, K
lemarked. Kolby
egns Borger
Samsø.
Kl. 13-17 La
Nordby. Julem
Drejs.
Kl. 14 Flinchs B

LØR

2 slags sild -

helstegt svin
glaseret

ris à la man

Breve til avisen

Niels Lundsager, Langemark, har skrevet dette læserbrev:

Som Vedvarende Energi-Ø får Samsø brug for alle de erfaringer og den inspiration, der kan findes. Blandt andre bygningshåndværkere skal forventes, at nogle bygherrer stiller usædvanlige krav, mens andre forventer, at håndværkerne er inde i alle nyskabelser på energi-området.

Et af de steder, hvor der sker udvikling og foretages eksperimenter, er blandt medlemmerne af foreningen Økologisk Byggeri. Foreningen blev stiftet for et halvt år siden af en gruppe håndværkere og arkitekter.

Et problem i det eksperimenterende byggeri er, at nok har boligministeren udstukket nogle perspektivrige mål, som f. eks. PVC-frie materialer og brug af regnvand, men disse mål er ikke nået ud til de kommunale forvaltninger og ind i bygningsreglementerne.

Eksperimenterne støder derfor ofte på urimelige hindringer i kommunerne.

Samsø tekniske forvaltning vil nu komme ud for at skulle tage stilling til flere af disse sager og andre kommuner vil måske søge råd her på VE-Øen.

Torben K. Jensen, Skægsholm 13, medlem af Samsø Kommunalbestyrelse for SF, har skrevet dette læserbrev:

Jeg anklager Hans Larsen for løgn og bagvaskelse.

I en TV-udsendelse to dage før valget fik han 34 minutter forærende af vort lokale TV-Samsø, hvor han afleverede et regulært partsindlæg vedrørende Ellen Breitings retssag mod kommunen. Megen af tiden brugte han på at svine mig til, og på at give mig skylden for alle Ellens problemer. Direkte sagde han, at han kun-

ne bevise, at jeg havde gang.

Min reaktion på den vaskelse var at kræve mig til orde i forbindelse med genudsendelsen af sagen senere på dagen blev muligt i form af med Hans Larsen.

I løbet af denne klart, at Hans Larsen ikke evner at forstå en forklaring, eller ikke hertil. Det blev også hans egne udsagn var svagt funderede. For hævdede han, at det skyld, at Ellen ikke en stilling på Samsø. Det er en forestilling stamme fra fantasi, den, hvilket er ind i enhver, der kender amtslige ansættelser.

Det synes dog ikke forklaringer vedrø-

Håndboldre

SU's håndbold søndag 6 kampe De 5 af kampene bjerg, og den si AIA/Tranbjerg.

4 sejre og 2 neder jo helt godt klar

Serie 2 Herrer bjerg, som var r hold med h

JULEMANDEN KOM FRA MÅRUP -

Fire meter i højden og så stor i drøjden, at kunderne går ind mellem hans ben. Sådan er den temmelig synlige julemand, Dagli'Brugsen i Mårup har anbragt over indgangspartiet til by

Samsø Posten

Onsdag den 3. december 1997

Nr. 173

Efterskole går foran på VE-området

Sparer mindst 100.000 kr. om året ved halmvarme

Samsø Efterskole i Besser havde næppe Samsø som vedvarende energi-ø i tankerne, da de første overvejelser omkring overgang til halmvarme blev gjort for to år siden. Det var der heller ikke andre, der havde. Men timingen var ret god, da der i onsdags blev holdt rejsegilde på halmlageret og på skolens fyr, der blev rejst af et par mand natten til onsdag.

- Samsø har for meget halm - så meget at noget af det brændes, så der bagefter må undskyldes i avisen på grund af røggener. Den halm behøver ikke at blive brændt af på en gang. Den kan brændes over en længere periode og bruges til opvarmning, fortalte skolens forstander, Steen Böll, da han holdt rejsegildet.

Om investeringen i anlægget på ca. 800.000 kr. når et tilskud på 100.000 kr. er modregnet sagde forstanderen, at det er en god investering. Både økonomisk og miljømæssigt betragtet.

Besparselsen på 100.000 kr. er endda efter alt at dømme undervurderet. Mere sandsynligt er det, at der kan holdes mellem 120.000 og 130.000 kr. i skolens kasse hvert år på grund af halmvarmen.

De penge kan blandt andet bruges til at foretage elevrejser inden for rammerne af de skolepenge, der i forvejen betales. Og Samsø Efterskole har desuden så mange weekend-arrangementer, at Undervisningsministeriet nu er begyndt at kigge på dem - mest fordi en del andre efterskoler overhovedet ikke arrangerer noget som helst for eleverne i weekenderne.

Varme er der uden tvivl i fyringsanlægget - endda mere end

én gang. I hvert fald for forstanderen, viceforstanderen, lærerne og pedellen, der skal betjene fyret.

- Men vi er her jo alligevel, lød det ganske typisk fra forstanderen.

Ved siden af fyret, der er frit beliggende i forhold til skolebygningerne, er der opført en hal til halmlager.

- Den kommer nu ikke til at rumme så meget halm. Det kan andre opbevare for os. Men til gengæld kan vi få blandt andet vores dykkerudstyr under tag nu. For tiden står det i vikingehuset, og det er synd, konstaterede Steen Böll.

Jens Kræmmer Jensen holdt efter de obligatoriske pølser med brød og øl - bortset fra til eleverne, der under højlydte kommentarer måtte undvære øllerne - en tale på håndværkernes vegne.

Skolen har i øvrigt indgået aftale med Arne & Jens Kræmmer Jensen om levering af halm i de næste syv år.

Selve halmfyret blev rejst natten til onsdag, og kransen og flagehallen beregnet til halmlager blev rejst inden håndværkere, elever og lærere på Samsø Efterskole kunne erklære det vedvarende biomasse energianlæg for cirka halvejs klar til brug.

til frisk vind
nord.
Dag: 0 • Nat: 0
HØJVANDE V. LANGØR
I dag: 13.17 • I morgen: 01.30 & 14.00
SOLEN
Ned i dag: 15.47 • Op i morgen: 8.30
Dagen er i alt aftaget: 10 time 04 min.

92. Årg.

Nye Samsø-Platter fra PALM KERAMIK
pr. 15/12 1997

JULEMARKED
I SPEJDERHUS
søndag den 7. decemb
kl. 14.00-16.00

Boder
Tombola
Pyntegrønt
Kinesisk lotteri

Norge har også en rigtig VEØ

Jakob Bondorf, der har fritidsadresse på Snejpevej i Mårup, causerer her over en anden slags VEØ, som han kom til at tænke på, da Samsø blev udleget til VE-Ø.

Når jeg læser i Samsø Posten, at Samsø nu skal til at være VEØ, så får jeg lyst til at fortælle, at der findes en rigtig Veø, som har heddet det siden vikingetiden og måske længere endnu. Den ligger i Norge

(norsk stavemåde Veøy), midt i den brede Romsdalsfjord på Vestkysten cirka midtvejs mellem Bergen og Trondhjem. Den nærmeste større by er Molde. Øen er mellem et og to hundrede hektar og er næsten dækket af skov. Veø spiller en historisk rolle i Norge. Navnet betyder nok "hellig ø". Den var en vigtig handelsplads i den tidlige middelalder og var et kirkeligt og administrativt centrum i århundreder. Men den blev efterhånden affolket, og omkring år 1900 var den helt folketom med kun en anselig sognekirke og den store præstebolig tilbage.

Kort derefter blev Veø købt af min fars norske morbror, William Coucheron Åmot, som var en søofficer, der havde opgivet officersgerningen og nu levede som forfatter og foredragsholder. For ham var den nyvundne uafhængighed for den norske stat en vældig inspirationskilde, og han blev i Norge ret kendt for sine romantiske nationale holdnin-

ger. Men som hos så mange andre forfattere var det småt med midlerne, og Veø forblev i en tilstand af uberørthed, som varer den dag i dag. Min far og mor har, da de var unge, begge tilbragt et helt år på Veø som huslærere for familiens børn. De berettede for mig om et liv langt fra moderne luksus. Der var brændeild i ovnene, ingen elektricitet, og opslidende roture på flere kilometer, når de skulle til fastlandet for at handle og hente post. Så den rigtige Veø var altså også en slags energiø.

William Coucheron Åmots søn, kommandør Wilhelm C. Åmot, overtog øen fra sin far. Han testamenterede ved sin død for få år siden Veø til egnemuseet i Molde. Derfor er øen nu tilgængelig for offentlige-

den, men den tre hundrede år gamle præstegård er ikke åben for alle. Veø er igen folketom, og der foregår arkæologiske udgravninger. Hvis man vil derover, kan man måske skaffe sig bådlejlighed hos en og anden bådejer ved fjorden. En gang om året, nemlig på Olaidag den 29. juli, er der færgetransport til Veø, og for en enkelt dag myldrer det med Romsdølinger på øen, mange i norske nationaldragter. De skal til en festlig gudstjeneste i kirken. Jeg kan anbefale samsinger, som kommer forbi Molde og Romsdalen, at aflægge Samsøs nye "venskabsø" en visit, og jeg står gerne til tjeneste med flere oplysninger. Det er et meget spændende sted at besøge.

Samsø Hyggeklub

afholder **adventsmøde** onsdag den 10. december kl. 15.00 til 17.15 i Samsø Hallen.

Program: Der vil blive lagt op til en hyggelig eftermiddag med julens sange. Sognepræst Johannes Glenthøj, Nordby, vil gennemgå en af vores julesalmer, og senere læse en julehistorie.

Der vil igen i år være udlodning af julekurve med mere.

NB! Husk tallerken og teske.

HUSK at de medlemmer, som ikke kan deltage i dette møde, **SKAL ringe afbud til Grethe** på tlf. 86 59 04 36, tirsdag kl. 9.00-12.00.

Tak

for den store opmærksomhed ved min 60-års fødselsdag.

Hilsen

Jørgen Grønfeldt

Julegaver

sælges torsdag 11/12 - RYTTER-BUSSEN - er på vej.

Tlf. 86 39 20 90

Breve til avisen

Jim Campbell, Sildeballe 7, har skrevet dette læserbrev:

I følge bladet "Vedvarende energi & Miljø 5/97" koster en 600 kW mølle fra Micon 4.307.000 kr. Priseksemplet er en mølle opstillet i Gjern Kommune, og det inkluderer vej-anlæg, nettilslutning osv. Møllen forventes at indtjene 750.000 kr. om året, og tilbagebetalingstiden bliver otte år.

Var det ikke en idé at nye vindmøller på Samsø kunne ejes af en eller anden non-profit organisation med det ene formål at støtte andre, på kort

sigt mindre rentable, tiltag inden for vedvarende energi på Samsø. Et solidarisk formål der må være helt efter borgmesterens hjerte, da vi hermed kan sikre "at det ikke kommer til at koste borgerne på Samsø noget".

Niels Lundsager, Krogen 25, har skrevet dette læserbrev:

Projekt "Samsø VE-Ø" handler om mange penge til arbejdspladser og handler om vores alle sammens fremtid.

I Samsø Posten 18. november fortælles, at der den 25. november skulle afholdes et væsentligt og besluttende møde.

Hvis Samsøs befolkning skal kunne følge projektet, kontrollere hvordan der handles med os og helst få tillid til det og kun mistillid, hvor det er begrundet, så må vi informeres.

Hvornår får vi at vide, hvad der skete den 25. november?

Julemærkemarch

i morgen kl. 9-11 fra Kolby Forsamlingshus.

GODTUR!

Udstilling på Biblioteket

Ellen Bendtsen

udstiller akvareller og oliemalerier

Fernisering mandag den 8/12 kl. 15.00.

Udstillingen kan ses i Biblioteket

Ca. 900 parcelhuse kan opvarmes med overskud fra Samsøs landbrug

YDERLIGERE OPLYSNINGER OM V

Beboergas

Indehaver

Beboere i om og Brundby Brundby har test til Sam Århus Amt f der gives til ring af et g Lanthers ej ten. Årsager ligere larm rådet.

Men prot utilfredshe meren gen går det af benyttet ti samling fo anne Pont bo til virk

I protes otte unde at de i s været pl lastbilkø gang op pressorla pålæsni

De fle også bel deres s så mege lade de de på g derne - samtlig ikke ø

Når til am skyld gælde amtet til eta

Men sens vente vedta kom der der

venter at blive be- angående den varme mad til
rdige i sam- sam-

Miljø-undersøgelse: Hav-baserede møller skræmmer ikke fugle

Men Danmarks Miljøundersøgelser tager forbehold

Opstillingen af de 10 vindmøller på 500-kWh hver på Tunø Knob i 1995 har tilsyneladende ikke haft væsentlig indflydelse på fuglelivet i området. En undersøgelse foretaget af Danmarks Miljøundersøgelser viser ganske vist, at der har været en tilbagegang i antallet af edderfugle på 75% og sortand på 98%, men det er sket samtidig med, at mulighederne for at fugle kunne finde føde er aftaget voldsomt, hedder det i den rapport, der netop er udgivet.

Undersøgelsens resultat kan være aktuelt for Samsø, fordi der i forbindelse med VE-Ø tales om en havbaseret vindmøllepark på Ringebjerg Sand som kompensation for det behov for transportenergi, der ikke kan skaffes som vedvarende energi på øen.

Undersøgelsen på Tunø Knob begyndte et år før opstillingen af møllerne i 1995 og fortsatte to år efter. Hovedkonklusionen er, at fuglene

kun var påvirket af møllerne i et mindre område nær ved møllerne, hvor 80% færre fugle landede i indtil 100 meters afstand fra møllerne sammenlignet med i 300 til 500 meters afstand. Men fuglene kunne efterhånden svømme nærmere til møllerne. Om møllevingerne snurrede eller ej havde ingen indflydelse.

Af forbehold i undersøgelsen nævnes, at det ikke er klarlagt, om andre fuglearter reagerer anderledes end edderfugl og sortand; hvordan fugle der fælder og i en periode ikke kan flyve vil reagere; hvordan store, koncentrerede flokke reagerer; og endelig hvordan store mølleparker med flere hundrede vindmøller indvirker på fuglene.

Undersøgelsen kan købes i rapportform ved henvendelse til Danmarks Miljøundersøgelser, og den er omhandlet på Miljø- og Energiministeriets side på Internet.

er havekunst af meget høj klasse med importerede smukke og spændende træer og buske.

Stride Strømme vil tværtom

Det sker

I DAG:

- Kl. 11-17 Sildeballe 3. Julemarked.
- Kl. 14 Biografen. "Hodja fra Pjort". SID Samsø.
- Kl. 14-16 Skolebakkevej 19, Brundby. Fernisering - "Elefanter i en glasbutik". Højskole på Samsø/Samsø Glas I/S.
- Kl. 14-16 Plejehjemmet. Åbent hus.
- Kl. 15 Besser Forsamlingshus. Juletræ. Besser Borgerforening.
- Kl. 18.30 Flinchs Hotel. Julefrokost.
- Kl. 19.30 Vesborg, Sælvig. Julefrokost.

SØNDAG:

- Kl. 10.30 Onsbjerg Kirke. 3. søndag i advent - Ny alterdag.
- Kl. 11-17 Sildeballe 3. Julemarked.
- Kl. 13.30 Sejlerstuen, Ballen. Fæld selv dit juletræ. Ballen og Omegns Borgerforening og Ballen Bådelaug.
- Kl. 14 Biografen. "Hodja fra Pjort".
- Kl. 14 Kolby Mølle. Julehygge. Kolby Møllelaug.
- Kl. 14 Medborgerhuset. Juletræ. Medborgerhuset/Tranebjerg Borgerforening.
- Kl. 16 Biografen. "Speed 2".
- Kl. 19.30 Kolby Kirke. De ni læsninger.
- Kl. 19.30 Samsø Hallen. Julebanko. Onsbjerg Borgerforening.

MANDAG:

- Kl. 10 Tranebjerg Bibliotek. Børnfilm.
- Kl. 19 Storstuen, Samsø Museum. Nordiske juleskikke.

Breve til avisen

Vindmølle-områder godkendt til forhandling

Teknisk udvalg og kb går ind for
møller i "sarte" områder

Med udpegelsen af fem kommende vindmølle-områder har Samsø Kommunes tekniske forvaltning, teknisk udvalg, økonomiudvalget og den samlede kommunalbestyrelse godkendt, at der optages forhandling med amtet om placering af møller i områder, der ellers er berørt af kystnærheds-betingelserne.

Tre af de fem skitserede områder - ved Lundegærde, Sannholm og vest for Tranemosen - ligger inden for den tre-kilometer zone fra kysten, hvor der gælder særlige restriktioner.

Men formanden for teknisk udvalg, Einer Madsen (S) sagde i sit oplæg, at da Samsø nu er udpeget som VE-Ø vil kommunen foreslå vindmølle-områder

som oplæg til en drøftelse med amtet. Områderne er udpeget ud fra landskabelige hensyn og med hensyn til konkrete ansøgere, sagde han.

Det har dog ikke fået udvalget til at pege på et område midt på Syd-Samsø, hvor der lige præcis ikke er hensyn til kystnærhed at tage og hvor den første af samtlige ansøgere, Poul Dufresne, har jord til rådighed for to møller.

Torben K. Jensen (SF) mindede om en tidligere fremsat og forkastet plan om at forlænge molen ved Sælvig Havn og bringe tre vindmøller på den.

- Det vil være en flot indsejling til Vedvarende Energi-Ø, mente han.

Samsø en økon

Mangler endnu

Det er endnu uvist af Samsø Kana Hansen, fortsat radioen efter 1. jarelsen for lokal endnu ikke modlysninger fra r vokat, der skal b afklare den økon tion efter rekonst dermed mulighe betale den løn, S skal have som led

Det er radioe Torben Simonsen at muligheden fo Søren Hansen so kan afklares sam radioens økonom

- Vi ved ikke, penge vi har til l alle oplysninger,

TA' PÅ VILDE JINDKØB

Lammeskindskamikker fra 19900

Dame moccasiner m. ren uld foer 14000

Ca. 900 parcelhuse kan opvarmes med overskudshalm fra Samsøs landbrug

YDERLIGERE OPLYSNINGER OM VARMEPLANLÆGNING

Samsø Posten

92. årg.

Nr. 186

Lørdag den 20. december 1997

VEJRET I DAG

Nedbør af og til, mest som regn. Svag til frisk vind fra sydøst og øst.
Temp. hele døgnet: 0 - 3

HØJVANDE v. LANGØR

- se nedenfor

SOLEN

Ned i dag: 15.43 • Op i morgen: 8.48
Dagen er i alt aftaget: 10 time 31 min.

Strømmen henter vi fra vores solcellebatteri på Grenåvej 55.
Se TANKSTATIONEN og nyd EL-bilens miljøvenlighed.

EN RIGTIG Ø-RACER - Det var en rigtig ø-bil, ARKE repræsentant ved mødet mellem Samsø Energiselskab, Samsø Energi- og Miljøforening, ARKE og repræsentanter for energistyrelsen i onsdags var kørende i. Bilen, en Citroën Saxo Electric, reklamerede også godt for sig selv med sideteksterne. For teknik-glade kan oplyses, at bilens jævnstrømsmotor dri-

ves af en spænding på 120 Volt fra 20 batterier. Den nominelle effekt er 11 kWh og den maksimale effekt 20 kWh. Motoren er luftkølet, og til opvarmning er der installeret en benziner-

brænder, hvis forbrug er 0,5 liter pr. time. Mere interessant er nok de 75 km, der er rækkevidden ved bykørsel på en opladning, som i øvrigt kan foregå fra en almindelig stikkontakt med 16 Amperes sik-

ring. Tophastigheden er høj nok til at give fartbøder på Samsø - 91 km./t. Bilens totalvægt er 1400 kg, og dens egenvægt er 1075 kg - altså som en pæn stor familiebil med benzinator.

SAMSØ

GLAS

Samsø Glas ønsker alle en glædelig jul og et godt nytår

Sidste åbningsdag søndag d. 21/12 kl. 13-17

Vi holder lukket i januar og februar 1998

PS! Ring 3414 - så åbner vi porten

HØJVANDE ved LANGØR

I dag: 15.08
Søndag: 03.12 & 15.53
Mandag: 03.56 & 16.42
Tirsdag: 04.47 & 17.39

Samsø

Julen 1997

Butik

Klokkeblomsten

Åbningstider
sø. 21. 11-16
ma. 22 11-18
ti. 23. 11-18
on. 24. 10-14

TØJ & BRUGSKUNST
v. Kirsten Beck

Nordby Hovedgade 21
Telefon 86 59 66 44
- lige ved Underground

Åbningstider
lø. 27. 10-14
ma. 29 10-14
ti. 30. 10-14
on. 31. 10-14

Glædelig jul og godt nytår

ANDEN JULEDAG'S

Samsø Posten

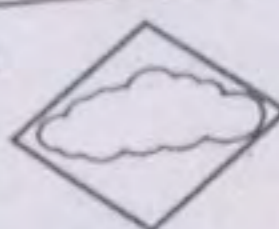
Nr. 187

Tirsdag den 23. december 1997

92. årg.

VEJRET I DAG

Fortsat skyet, men stort set tørt. Ret svag vind fra sydøst. Temp. hele døgnet: 0 - 2

HØJVANDE v. LANGØR

I dag: 17.39 • I morgen: 05.48 & 18.47

SOLEN

Ned i dag: 15.45 • Op i morgen: 8.49
Dagen er i alt aftaget: 10 time 34 min.

Første bevillinger til VE-Ø på plads

Samsø Energiselskab etablerer sekretariat hos erhvervsrådet

Det er nu fastlagt, at Samsø Energiselskab åbner sekretariat hos Samsø Servicecenter først i det nye år. Pengene til kontoret og til to medarbejdere er bevilget af Energistyrelsen.

I første omgang ansættes en koordinator med relevant teknisk baggrund. Han bliver ansvarlig for, at de mange projekter med begyndelse i 1998 gennemføres efter de overordnede intentioner i projekt VE-Ø. Desuden skal der ansættes en informationsmedarbejder, der skal deltage i informationen på Samsø om konkrete projekter. Informationsmedarbejderen får

ligeledes til opgave at stå for kontakten til resten af omverdenen.

De to medarbejdere skal endvidere varetage de mange opgaver, der bliver med at modtage besøgende delegationer på Samsø samt deltage i konferencer og lignende i Danmark og i udlandet.

Både etableringen af sekretariatet og dets koordinerings- og informationsarbejde i forbindelse med konkrete projekter støttes af Energistyrelsen. Det er hensigten, at Samsø Energiselskabs sekretariat skal fungere i tæt samarbejde med Samsø

Energi- og miljø-kontor flytter til Langgade

Ansætter energivejleder snarest muligt

Foreningen Samsø Energi- og Miljøkontor flytter midt i januar til Langgade 24, hvor foreningens informations- og rådgivningsafdeling kommer til at dele lokaler med advokatfirmaet O. Koefoed Nielsen og T. Kelstrup.

- Vi har fået bevilget penge til etableringen af kontoret og til ansættelse af en vejleder, og vi har indgået aftale om at kunne bruge kontoret hos advokaterne, der selv kun er der en dag om ugen, fortæller formanden for foreningen, Birgit Bjørnvig. Placeringen i Langgade vil

gøre foreningen synlig både for turister og fastboende, og det er netop meningen, at Samsø Energi- og Miljøkontor skal tage sig af en stor del af det informative arbejde.

I sidste halvdel af januar holdes der et borgermøde i samarbejde mellem Samsø Energi- og Miljøkontor og Samsø Energiselskab for at give øens beboere en aktuel information om de resultater, der indtil nu er opnået i forbindelse med projekt VE-Ø og om de på det tidspunkt kendte fremtidsplaner.

Energi- og Miljøkontors sekretariat i Langgade, der åbnes midt i januar.

Begynder i 1998

I 1998 er det foreløbig planen, at der skal laves en registrering af energiforbruget i boliger, virksomheder og institutioner i Ballen, Brundby, Permelille og Ørby for at finde frem til størrelsen af fjernvarmesystemet for de fire byer, der skal drives af halm og overskudsvarme fra industri-virksomheder.

Sideløbende tilbydes forbrugerne hjælp til at etablere energibesparende foranstaltninger. Også mulighederne for det skal klarlægges gennem den registrering, der indledes næste år.

Det åbne land og landbruget med fra start

Samme hjælp til at spare energi tilbydes boliger og virksomheder i det åbne land uden for de fire områder, der skal forsynes fra kollektive varmekilder. Tilbuddet omfatter også vejledning med hensyn til muligheden for at etablere vedvarende energianlæg.

Og endelig indledes et større registreringsprojekt for at afklare, hvordan en stor del af privatbilismen og kørslen for offentlige institutioner kan omlægges til elbatteribiler. Sideløbende får transportsektoren

på Samsø tilbudt vejledning med henblik på at nedbringe brændstofforbruget på større køretøjer.

Og til landbruget hedder tilbuddet en nøjere registrering af gødnings- og halmressourcerne på Samsø samt en undersøgelse af mulighederne for at etablere energiafgrøder på specielt egnede dyrkningsarealer.

EU-seminar og konference

Allerede i maj 1998 skal der på Samsø holdes en EU-konference med op mod 80 deltagere. På seminaret skal hidtidige erfaringer og planerne for kommende VE-øer og VE-regioner drøftes. Det er aftalt mellem Energistyrelsen og Samsø Energiselskab, at man i fællesskab søger at gøre Samsø til et EU-pilotprojekt. EU ønsker at flere øer og regioner i Europa skal blive selvforsynende med vedvarende energi.

I 1999 bliver der igen internationalt besøg på øen, men til den tid i større regi, idet der skal holdes en VE-konference af verdensomspændende tilsnit med udveksling af globale erfaringer og muligheder med anvendelse af vedvarende energi på Ø-samfund som hovedtema.

Og så går Samsø også selv i felten. Det sker ved deltagelse på EXPO 2000 i Hannover.

SAMSØ PARTY
LØRDAG 14. FEBRUAR KL. 18-01
I SAMSØ HALLEN
med det kendte Dansktop orkester
Klaus & Servants

STORT GAVESHOW

Menu:
Flot buffet fra
Ballen Badehotel

For det hele
KUN 175,-

Billetter på Samsø Turistbureau: 86 59 14 00
Arrangementet støtter "Foreningen Børn i Rumænien"

Arrangør:
H.C.J. Markeders Booking

SAMSØ KIOSKEN holder juleåben

Onsdag den 24/12 kl. 8.00-14.00
Juledag, den 25/12 kl. 9.00-21.00
2. juledag, den 26/12 kl. 7.00-21.00

julen har vi franskbrød fra Besser-bageren

Husk der er JACKPOT
i Viking Lotto, juleaften

Ekstra tøj
nos spejd

...derne på Samsø slår i
et ekstra slag for at
ge til en rejse til Færø
meren 1998. Det gør d
jindsamling, som ko
dække hele øen.
t i måneden udleve
hver husstand på S
ag 25. januar samle
d igen. Hvad der li
er ligegyldigt, ba

...or på, at der ligge
nelt tøj som vi k
an slippe for at
tte tilfælde er de
om tøjet er i st
et eller helt og
genbruges sor
ler Lars Kjeld

eret
er kommet i
ndelse, som

KUR

(ma)

ere

ali

ali

li

e

Samsø Posten

Nr. 190

Onsdag den 31. december 1997

92. årg.

1998 bliver året for fortsættelse af opgaver

Og så skal den nye kommunalbestyrelse
ind i gode rytmer

For borgmester John Sander Petersen bliver 1998 et år, da der skal arbejdes videre med nogle af mange opgaver, som er påbegyndt eller besluttet i 1997. Men det bliver også året, da han skal indlede et samarbejde med en ny kommunalbestyrelse. Det sidste behøver borgmesteren nu næppe frygte. Med 11 ud af 12 mulige kolleger bag sig skulle der være basis for et godt samarbejde.

Et pænt antal personlige stemmer - næsten lige så mange som for fire år siden - viser også, at befolkningen ville have Venstre-manden John Sander Petersen som borgmester i en periode mere. Diverse sager koblet sammen med hans person har ikke givet anledning til vælgerflugt.

Og der bliver nok at se til for borgmesteren. Projekt energi-ø er knap nok indledt for alvor. Den nye færge og det nye rederi bag færgen til Sjællands-siden bliver fulgt tæt, for den er halvdelen af Samsøs livsnerve. Erhvervslivet skal synliggøres mere og styrkes yderligere. Og på hjemmefronten i kommunekontoret skal budgettet for 1998 lige bringes til

at hænge rigtigt sammen. - Det gør det vel knap nok endnu. Der skal lånes og tages af kassen for at få driften til at løbe rundt.

Det er temmelig tydeligt, at det med tillægsbevillinger og kassetræk ikke lige præcis er, hvad John Sander Petersen bliver mest begejstret for.

Joh, det bliver et år, da tingene skal gøres færdig. Udviklingen inden for svineproduktion er godt på vej og dermed skulle slagteriets fortsatte eksistens være sikret til glæde for både landbrug og beskæftigelse. Men der skal også kigges efter, at svineproduktionen ikke ender i svineri.

- Den skal ske med hensyntagen både til fastboende og turister, og jeg ved ikke, om vi skal så meget højere op end de 100.000 slagtesvin om året, siger borgmesteren.

Energi-ø projektet bliver en af de helt store opgaver. Og det projekt er borgmesteren meget varm på. Så varm at han endda efterhånden er overbevist om el-bilernes fortræffeligheder og praktiske anvendelighed.

- Jeg tror da vi vil kunne gå

Borgmester John Sander Petersen: 1998 bliver året da ting skal gøres færdige. Og der er optræk til et godt samarbejde i kommunalbestyrelsen.

over til elbiler - i et vist omfang - når vi i 1999 skal have nogle af hjemmeplejebilerne skiftet ud, siger John Sander Petersen. Om det er interesse for energi-ø eller for biler afslører han ikke, men faktisk røber borgmesteren i sin nytårs-snak, at han ved temmelig meget om elbilernes nuværende formåen. Og at han godt kunne tænke sig selv at køre i en af dem.

Han ved også, at den største skavank lige netop på nuværende tidspunkt er, at batterierne er forholdsvis dyre i drift og at de ikke er særlig fleksible med hensyn til oplad-

ning. Batterierne skal lejes, og det koster 1.000 kr. pr. måned. Rækkevidden er heller ikke til større sommerudflugter.

fortsætter side 2

VEJRET I DAG

Overskyet og forbigående regnbyger. Hård vind fra syd. Temp. hele døgnet: 5

HØJVANDE v. LANGØR
- se nedenfor

SOLEN

Ned i dag: 15.52 • Op i morgen: 8.49
Dagen er i alt tiltaget: 0 time 9 min.

HØJVANDE ved LANGØR

I dag: 12.20
Nytårsdag, 1/1: 0.36 & 13.05
Fredag: 01.18 & 13.48
Lørdag: 01.59 & 14.32

Butik
Klokkeblomsten

TOJ & BRUGSKUNST

ønsker godt nytår

Nye åbningstider
i januar og februar:
Torsdag & fredag kl. 13-17
Lørdag kl. 10-14

Nordby Hovedgade 21 - 8305 Samsø
Telefon 86 59 66 44
- lige ved Underground

SAMSØ KIOSKEN

har åben:

31. december 1997 kl. 09.00-15.00
1. januar 1998 kl. 10.00-21.00

SAMSØ JAGTFORENING
JAGT, VILDT & NATUR

RÆVEJAGT

lørdag den 3/1 kl. 10

Mødested: Sælvigbugtens Camping.

Odderjægerne deltager.
Husk madpakke og hund.

Drop•In

Langgade 26, Tranebjerg • Tlf. 86 59 06 32

ÅBNINGSTIDER

TOR GALLA-NYTÅRS-CUP-TURNERING

F.F.F.H.O.F.Ø.S (S) S.P. holder sædvanen tro sin
e traditionsrige nytårspétanquetturnering på anlægget
parkeringspladsen

lørdag den 3. januar 1998 kl. 13.00

turneringen er åben for alle - også Søren Ørum.
ing madkurven, som indtages efter turneringen i
n (der i dagens anledning er opvarmet), hvor også
kelsen af pokalen finder sted.